

Šiame numeryje:**Popiežius**

- Popiežius Benediktas XVI
Laiškas vyskupams apaštališkojo laiško „*motu proprio datae*“
SUMMORUM PONTIFICUM dėl iki 1970 m. reformos taikytos
Romos liturgijos naudojimo paskelbimo proga 2
- Popiežius Benediktas XVI
Apaštališkasis laiškas „*motu proprio datae*“
SUMMORUM PONTIFICUM 4

Bažnyčia Lietuvoje

- Lietuvos Vyskupų Konferencijos komunikatas dėl
Alkoholio kontrolės įstatymo pataisų priėmimo 6
- Šv. Teresėlės relikvijų kelionė 6
- Lietuvos jaunimo dienos „Drąsos! Tai aš“ 15
- Nutarta atkurti Katalikų Bažnyčios nuosavybės teisę į
kultūros vertybes 16
- Kauno arkivyskupijos diena minint globėją šv. Joną Krikštytoją 17
- „17 tūkstančių memorandumas“ sugrąžintas Lietuvai 18

Homilijos

- TARNŲ PAGERBIMAS
19 eilinis sekmadienis (C) 22
- MAGNIFICAT DANGUJE
Švč. M. Marijos Ėmimas į dangų (Žolinė) 23
- LIEPSNOS TROŠKIMAS
20 eilinis sekmadienis (C) 24

Bažnyčios dokumentai

- Popiežiškoji kultūros taryba
2006 m. kovo 27–28 d. vykusio plenarinio
susirinkimo baigiamasis dokumentas
VIA PULCHRITUDINIS
Privilegiuotas evangelizacijos ir dialogo kelias 25

Bažnyčia pasaulyje

- Naujasis humanizmas ir universitetų vaidmuo Europoje 28

Jo Šventenybė popiežius Benediktas XVI

Laiškas vyskupams

*apaštališkojo laiško „motu proprio datae“
SUMMORUM PONTIFICUM dėl iki 1970 m. reformos
taikytos Romos liturgijos naudojimo paskelbimo proga*

Brangūs Broliai Vyskupai!

Kupinas didelio pasitikėjimo bei vilties, į jūsų, Ganytojų, rankas įteikiu naujo apaštališkojo laiško „motu proprio datae“ dėl iki 1970 m. reformos taikytos Romos liturgijos naudojimo tekstą. Dokumentas yra ilgų apmąstymų, daugybės pasitarimų ir maldos vaisius.

Naujienos ir vertinimai, skelbti neturint užtenkamos informacijos, sukėlė nemenką painiavą. Reakcijų į projektą, kurio turinys, tiesą sakant, nebuvo žinomas, būta labai įvairių – nuo džiugaus pritarimo iki griežto neigiamo nusistatymo.

Dokumentas daugiausia kėlė du būgštavimus, kuriuos šiame laiške šiek tiek išsamiau ir norėčiau aptarti.

Pirmiausia bijota, jog čia paliečiamas Vatikano II Susirinkimo autoritetas bei suabejojama vienu iš jo esminių sprendimų – liturgijos reforma. Toks būgštavimas nepagrįstas. Šiuo atžvilgiu pirmiausia pasakytina, kad popiežiaus Pauliaus VI paskelbtas ir vėliau popiežiaus Jono Pauliaus II dviem leidimais iš naujo išleistas Mišiolas yra Eucharistijos liturgijos įprastinė forma – *forma ordinaria*. Tuo tarpu paskutinis iki Susirinkimo *Missale Romanum* variantas, paskelbtas 1962 m. valdant popiežiui Jonui XXIII ir naudotas Susirinkimo metu, gali būti naudojamas kaip liturgijos šventimo *forma extraordinaria*. Apie šiuos du Romos mišiolos variantus nedera kalbėti kaip apie „du ritus“. Veikiausiai tai vieno ir to paties rito dvejopas naudojimas.

Dėl 1962 m. Mišiolos kaip Mišių liturgijos *forma extraordinaria* naudojimo, tai norėčiau atkreipti dėmesį, kad šis Mišiolas niekada nebuvo teisiškai atšauktas, ir todėl visada iš principo juo leidžiama naudotis. Paleidžiant į apyvertą naująjį Mišiolą, neatrodė būtina nustatyti ypatingas ankstesnio Mišiolos taikymo normas. Veikiausiai manyta, jog kilusius individualius atvejus pavieniui bus galima išspręsti vietoje. Tačiau netrukus pasirodė, kad nemažai žmonių, pirmiausia tose šalyse, kur dėl liturginio sąjūdžio daugelis gavo nemenką liturginį ugdymą bei ankstesnės liturgijos šventimo formos gilų, vidinį pažinimą, liko smarkiai prisirišę prie šio nuo vaikystės pažįstamo Romos rito. Visi žinome, kad arkivyskupo Lefebvre'o vadovaujama sąjūdyje senojo Mišiolos laikymasis tapo išoriniu

tapatybės ženklų; tačiau dėl to įvykusį atskilimą lėmė daug gilesnės priežastys. Daug žmonių, aiškiai pripažinusių Vatikano II Susirinkimo saistomumą ir likusių ištikimų popiežiui bei vyskupams, vis dėlto troško susigrąžinti jiems brangią šventosios liturgijos formą, juolab daug kur švenčiant naujojo Mišiolos nuostatų ištikimai nesilaikyta, ir jis pats tiesiog laikytas leidimu ar net įpareigojimu praktikuoti „kūrybiškumą“, dažnai sąlygodavusį vargiai pakenčiamus liturgijos iškraipymus. Kalbu remdamasis savo patyrimu, nes pats kartu išgyvenau šį įvairių lūkesčių bei sumaiščių ženklinamą etapą. Ir pats mačiau, kaip giliai savavališkų liturgijos iškraipymų būdavo įžėdžiami Bažnyčios tikėjime visiškai išsakiniję žmonės.

Todėl popiežius Jonas Paulius II jautė pareigą 1988 m. liepos 2 d. „motu proprio“ *Ecclesia Dei* paskelbti 1962 m. Mišiolos taikymo gaires; čia nebūta smulkių nurodymų, vyskupai tik bendrai akinti dosniai atsiliepti į tikinčiųjų, prašančių šitaip taikyti Romos ritą, „teisėtus troškimus“. Tuo metu popiežius pirmiausia norėjo padėti Šv. Pijaus X brolijai atgauti visišką vienybę su Petro įpėdiniu ir mėgino užgydyti vis skausmingiau jaučiamą žaizdą. Toks susitaikymas, deja, dar netapo tikrove, tačiau ne viena bendruomenė, kupina dėkingumo, šio „motu proprio“ galimybėmis pasinaudojo. Tačiau sunkus liko 1962 m. Mišiolos taikymo už šių grupių ribų klausimas, nes tam trūko tikslų teisinių normų, juolab kad ir vyskupai tokiais atvejais neretai baimindavosi, kad nebūtų sukelta abejonių Susirinkimo autoritetu. Iškart po Vatikano II Susirinkimo buvo galima manyti, kad naudojimosi 1962 m. Mišiolu poreikis apsiribojas su juo užaugusių vyresnio amžiaus žmonių karta, tačiau dabar aiškiai pasirodė, jog šią liturgijos formą atranda, potraukį jai jaučia ir joje jiems ypač tinkamą susitikimo su švenčiausiąja Eucharistija pavidalą išvelgia jauni žmonės. Todėl kilo aiškesnės teisinės reglamentacijos poreikis, kurio 1988 m. „motu proprio“ laikotarpiu dar nebuvo galima numatyti; šiomis normomis taip pat siekiama išlaisvinti vyskopus iš pareigos vis iš naujo svarstyti, kaip į įvairias situacijas atsiliepti.

Antra, diskusijose dėl laukiamo „motu proprio“ būgštauta, jog 1962 m. Mišiolos platesnio taikymo galimybė parapinėse bendruomenėse sukelsianti netvarką ar net susiskaldymą. Ir tokia baimė man neatrodo pagrįsta. Senojo Mišiolos taikymas suponuoja tam tikrą liturginio ugdymo lygį ir tam tikrą lotynų kalbos išmanymą; nei viena, nei kita nėra dažnas reiškinys. Jau šios konkrečios prielaidos aiškiai rodo, kad naujasis Mišiolas neabejotinai lieka Romos rito *forma ordinaria* ne tik dėl teisinių normų, bet ir dėl faktinės tikinčiųjų bendruomenių padėties.

Tiesa, jog netrūksta perdėjimų ir kai kada socialinių aspektų, nederamai susijusių su prie senosios

lotyniškosios liturginės tradicijos prisirišusių tikinčiųjų laikysena. Jūsų meilė ir pastoracinė išmintis bus paskata bei gairė tobulėti. Apskritai abi Romos rito naudojimo formos galėtų viena kitą praturtinti: į senąją Mišiolą galėtų ir turėtų būti įtraukti nauji šventieji ir kai kurios naujos dėkojimo giesmės. *Ecclesia Dei* komisija, palaikydama ryšį su įvairiomis *usus antiquior* įsipareigojusiomis institucijomis, ištirs praktines galimybes. Švenčiant Mišias pagal Pauliaus VI Mišiolą būtų galima stipriau negu iki šiol išryškinti sakralumą, traukiantį daugelį žmonių prie senosios formos. Patikimiausias laidas, kad Pauliaus VI Mišiolas vienys parapines bendruomenes ir bus jų mėgstamas, yra labai pagarbus šventimas laikantis visų nurodymų; tai leidžia išryškėti šio Mišiololo dvasiniams turtams bei teologinei gelmei.

Taip priartėjau prie pozityvios priežasties, paskatinusios mane šiuo „motu proprio“ papildyti 1988 m. paskelbtąjį. Kalbama apie vidinį susitaikinimą Bažnyčios gelmėje. Žvelgiant į praeitį, į amžių tėkmėje Kristaus Kūną draskiusius susiskaldymus, susidaro įspūdis, kad kritiniais momentais, kai tokie susiskaldymai kildavo, Bažnyčios vadovai nesiimdavo pakankamų veiksmų, kad būtų susitaikyta ir išlaikyta ar atgauta vienybė; susidaro įspūdis, jog dėl susiskaldymų sutvirtėjimo iš dalies kaltas Bažnyčios aplaidumas. Toks žvilgsnis į praeitį šiandien mus įpareigoja dėti visas pastangas, kad visi tikrai trokštantys vienybės toje vienybėje išliktų ar ją iš naujo pasiektų. Į galvą man ateina šie Pauliaus žodžiai iš Antrojo laiško korintiečiams: „Mūsų lūpos atvirai jums prabilo, korintiečiai, mūsų širdis jums erdvi tapo. Mumyse jums ne per ankšta; ankšta jūsų pačių širdyse. Tad atsimekite tuo pačiu <...> ir praplėskite savo širdis!“ (2 Kor 6, 11–13). Paulius tai sako kitokiame kontekste, tačiau jo kvietimas gali ir turi būti mums aktualus ir šia tema. Dosniai praplėskime savo širdį ir leiskime įžengti ten viskam, kam erdvės teikia pats tikėjimas.

Abu Romos mišiololo leidimai vienas kitam neprieštarauja. Liturgijos istorijoje esama augimo bei pažangos, bet ne pertrūkio. Kas buvo šventa ankstesnėms kartoms, tas lieka šventa bei didinga ir mums ir negali būti staiga visiškai uždrausta ar net stačiai laikoma žalinga. Visiems bus naudinga sergėti Bažnyčios tikėjime bei maldoje išaugusius turtus bei suteikti jiems tinkamą vietą. Akivaizdu, kad ir senosios taikymo formos besilaikančioms bendruomenėms priklausantys kunigai, trokštantys gyventi visiškai bendrystėje, negali iš principo atmesti šventimo pagal naująsias knygas. Visiškas naujojo rito atmetimas nederėtų su jo vertės bei šventumo pripažinimu.

Baigdamas, brangūs Broliai, norėčiau pabrėžti, kad šiomis naujomis normomis jūsų valdžia bei atsakomybė – nei liturgijos, nei jūsų tikinčiųjų pastoracijos

atžvilgiu – niekaip nesumenkinami. Juk kiekvienas vyskupas yra liturgijos tvarkytojas savo vyskupijoje (plg. *Sacrosanctum Concilium*, 22: *Sacrae Liturgiae moderatio ab Ecclesiae auctoritate unice pendet quae quidem est apud Apostolicam Sedem et, ad normam iuris, apud Episcopum*).

Tad nieko neatimama iš vyskupo, kurio užduotis rūpintis, kad visa vyktų taikiai ir giedrai, valdžios. Iškilus kokioms nors problemoms, kurių neįstengs išspręsti klebonas, ordinaras visada, tačiau kartu visiškai laikydamasis „motu proprio“ nustatytų naujų normų, galės įsikišti.

Be to, kviečiu Jus, brangūs Broliai, praėjus trejiems metams po šio „motu proprio“ įsigaliojimo, atsiųsti Šventajam Sostui pranešimą apie savo patirtis. Jei tikrai iškilus rimtų sunkumų, bus galima ieškoti būdų, kaip juos pašalinti.

Brangūs Broliai, dėkingumo ir pasitikėjimo kupina dvasia šiuos „motu proprio“ puslapius bei normas patikiu Jūsų kaip ganytojų širdžiai. Visada prisiminkime apaštalo Pauliaus žodžius Efezo vyresniesiems: „Būkite rūpestingi sau ir visai kaimenei, kuriai Šventoji Dvasia jus paskyrė vyskupais, kad ganytumėte Dievo Bažnyčią, kurią jis yra įsigijęs savo krauju“ (Apd 20, 28).

Patikiu šias normas Marijos, Bažnyčios Motinos, galingam užtarimui ir nuoširdžiai teikiu savo apaštališkąjį palaiminimą Jums, brangūs Broliai, jūsų parapijų klebonams ir visiems kunigams, Jūsų bendradarbiams, taip pat visiems Jūsų tikintiesiems.

Duota prie šventojo Petro, 2007 m. liepos 7 d.

BENEDICTUS PP. XVI

Benediktas XVI

**Apaštališkasis laiškas „motu proprio datae“
Summorum Pontificum**

Popiežiai iki pat šių laikų visada rūpinosi, kad Kristaus Bažnyčia dieviškajai Didybei visada teiktų deramą kultą „dėl Jo vardo šlovės ir garbės“ bei „dėl visos Jo šventosios Bažnyčios naudos“.

Nuo neatmenamų laikų laikytasi ir ateityje turėtų būti laikomasi principo, „pagal kurį kiekviena dalinė Bažnyčia turi būti santarvėje su visuotine Bažnyčia ne tik tikėjimo mokymu bei sakramentiniais ženklais, bet ir iš apaštališkos ir nepertraukiamos tradicijos perimtais papročiais, kurių būtina laikytis ne vien klaidoms išvengti, bet ir sveikam tikėjimui perteikti, nes Bažnyčios maldos įstatymas (*lex orandi*) atitinka jos tikėjimo įstatymą (*lex credendi*)“ (1).

Tarp deramai tuo besirūpinusių popiežių išsiskiria šventasis Grigalius Didysis; šis popiežius jaunoms Europos tautoms rūpinosi perteikti tiek katalikų tikėjimą, tiek romiečių ankstesniais amžiais sukaupus kulto bei kultūros lobius. Jis paliepė apibrėžti ir išsergėti Romoje šventos šventosios liturgijos – tiek Mišių aukos, tiek *officium divinum* – formą. Jis kuo labiausiai palaiškė vienuolius ir vienuoles, kurie tarnavo vadovaudamiesi Benedikto regula ir visur kartu skelbė Evangeliją, savo gyvenimu liudydami išganingą Regulos ištarą, kad „niekam neteiktina pirmenybė Dievo darbo atžvilgiu“ (cap. 43). Taip šventoji liturgija, švenčiama pagal romiškąjį paprotį, padarė vaisingą ne tik daugelio tautų tikėjimą ir pamaldumą, bet ir jų kultūrą. Akivaizdu, kad įvairių pavidalų lotyniškoji Bažnyčios liturgija visais krikščioniškosios epochos amžiais teikė paskatų daugybės šventųjų dvasiniam gyvenimui, stiprino daugybės tautų religinę dorybę bei jų pamaldumą darė vaisingą.

Tam, kad šventoji liturgija veiksmingiau atliktų šią užduotį, amžių tėkmėje ypatingą dėmesį skyrė daug kitų popiežių, tarp kurių iškyla šventasis Pijus V; paragintas Tridento Susirinkimo, jis su dideliu pastoraciniu uolumu atnaujino Bažnyčios kultą, rūpinosi pataisyti ir „Bažnyčios tėvų normų laikantis atnaujintų“ liturginių knygų leidimu bei perdavė jas lotyniškai Bažnyčiai naudotis.

Tarp Romos rito liturginių knygų aiškiai išsiskiria Romos mišiolas, rutuliojęs Romos mieste ir vėlesniais amžiais laipsniškai įgijęs formas, labai panašias į gyvuojančias naujesnėse kartose.

„Būtent to paties tikslo popiežiai siekė vėlesniais amžiais, prie naujų laikų taikydami ar pagal tai nustaty-

dami ritus bei liturgines knygas ir galiausiai mūsų amžiaus pradžioje ėmęsi platesnio atnaujinimo“ (2). Taip elgėsi mūsų pirmtakai Klemensas VIII, Urbonas VIII, šventasis Pijus X (3), Benediktas XV, Pijus XII ir palaimintasis Jonas XXIII.

Naujesniaisiais laikais Vatikano II Susirinkimas išreiškė troškimą vėl atnaujinti prideramą dėmesingumą bei pagarbą kultui bei pritaikyti jį prie mūsų laikų poreikių. Tokio troškimo akinamas, mūsų pirmtakas popiežius Paulius VI 1970 m. patvirtino lotyniškai Bažnyčiai skirtas reformuotas ir iš dalies atnaujintas liturgines knygas; visame pasaulyje jos buvo išverstos į daugelio tautų kalbas ir noriai priimtos vyskupų bei tikinčiųjų. Jonas Paulius II peržiūrėjo Romos mišiolą trečią *editio typica*. Taip popiežiai prisidėjo, kad „šis tam tikras liturginis pastatas“ iš naujo suspindėtų savo „kilnumu ir darnumu“ (4).

Kai kuriose vietovėse nemažai tikinčiųjų tokia meile ir taip jausmingai buvo ir tebėra prisirišę prie jų kultūrą bei dvasią giliai persmelkusią ankstesnių liturginių formų, kad popiežius Jonas Paulius II, skatinamas tokių tikinčiųjų pastoracijos sumetimų, Dievo kulto kongregacijos parengtu ypatingu indultu *Quattuor abhinc annos* 1984 m. leido naudotis 1962 m. Jono XXIII išleistu Romos mišiolu; 1988 m. Jonas Paulius II savo apaštališkuoju laišku „motu proprio“ *Ecclesia Dei* vėl paragino vyskopus plačiai ir dosniai teikti tokią galiybę to prašantiems tikintiesiems.

Atsiliepdami į karštus tokių tikinčiųjų prašymus, jau ilgai svarstytus mūsų pirmtako Jono Pauliaus II, taip pat išklausytus mūsų tėvų kardinolų 2006 m. kovo 23 d. surengtoje konsistorijoje, viską giliai apmąstę, kreipėsi į Šventąją Dvasią ir tvirtai pasitikėdami Dievo pagalba, šiuo apaštališkuoju laišku NUTARIAME:

1 str. Pauliaus VI paskelbtas Romos mišiolas yra lotyniškųjų apeigų Katalikų Bažnyčios *lex orandi* įprastinė išraiška. Tuo tarpu šv. Pijaus paskelbtas ir pal. Jono XXIII iš naujo išleistas Mišiolas yra Bažnyčios to paties *lex orandi* ypatingoji išraiška ir deramai gerbtinas dėl savo garbingo bei seno naudojimo. Šios dvi Bažnyčios *lex orandi* išraiškos jokių būdu neskatina Bažnyčios *lex credendi* skilimo, nes tai tėra du Romos rito naudojimo būdai.

Todėl leidžiama Mišių auką švęsti pagal Jono XXIII 1962 m. paskelbto ir niekada neatšaukto Romos mišiolą *editio typica* kaip Bažnyčios liturgijos ypatingą formą. Ankstesniuose dokumentuose *Quattuor abhinc annos* ir *Ecclesia Dei* nustatytos šio Mišiolą naudojimo sąlygos pakeičiamos taip:

2 str. Mišiose, švenčiamose nedalyvaujant tautai, bet kuris katalikų kunigas – ne vienuolis ar vienuolis – gali naudotis arba palaimintojo popiežiaus Jono XXIII

1962 m. paskelbtu Romos mišiolu, arba popiežiaus Pauliaus VI 1970 m. paskelbtu Romos mišiolu bet kurią dieną, išskyrus šventąjį Tridienį. Norinčiam švęsti pagal vieną ar kitą Mišiolą kunigui nereikia jokio leidimo – nei Apaštalu Sosto, nei savo ordinaro.

3 str. Jei pašvęstojo gyvenimo institutų bei apaštališkojo gyvenimo draugijų, tiek popiežiškosios, tiek diecezinės teisės, bendruomenės pageidauja savo konventinės, arba „bendruomenės“, Mišias švęsti savo oratorijoje pagal Romos mišiolo 1962 m. *editio typica*, joms tai leidžiama. Jei pavienė bendruomenė ar visas institutas arba draugija nori, kad toks šventimas būtų dažnas, įprastinis ar nuolatinis, šis klausimas spręstinas aukštesniųjų vyresniųjų laikantis teisės normų, dalinių įstatymų bei įstatų.

4 str. Į šventųjų Mišių šventimą, apie kurį kalbama 2 str., laikantis teisės nuostatų, gali būti įleidžiami patys to prašantys tikintieji.

5 str. § 1. Parapijose, kuriose nuolatos yra prie ankstesnės liturginės tradicijos prisirišusių tikinčiųjų grupė, klebonas turi noriai priimti jų prašymus šventąsias Mišias švęsti pagal 1962 m. išleisto Romos mišiolo ritą. Pats jis turėtų rūpintis tokių tikinčiųjų gerovę darniai suderinti su įprastine, pagal kan. 392, vyskupo vadovaujama parapine pastoracija, vengdamas nesantarvės bei skatindamas visos Bažnyčios vienybę.

§ 2. Švęsti pagal pal. Jono XXIII Mišiolą galima eilinėmis savaitės dienomis; sekmadieniais ir švenčių dienomis galimas tikrai vienas toks šventimas.

§ 3. Klebonas turėtų to prašantiems tikintiesiems ar kunigams leisti švęsti šia ypatingąja forma ir ypatinomis progomis, kaip antai, sutuoktuvės, laidotuvės, ar proginiai šventimai, pavyzdžiui, piligriminės kelionės.

§ 4. Kunigai, besinaudojantys pal. Jono XXIII Mišiolu, turi būti tinkami ir neturėti teisinių kliūčių.

§ 5. Bažnyčiose, kurios nėra nei parapinės, nei konventinės, minėtąjį leidimą duoda bažnyčios rektorius.

6 str. Mišiose, švenčiamose pagal pal. Jono XXIII Mišiolą dalyvaujant tautai, skaitinius galima skaityti vietine kalba, naudojantis Apaštalu Sosto pripažintais leidimais.

7 str. Jei kokia nors tikinčių pasauliečių grupė, apie kurią kalbama 5 str. § 1, negavo klebono leidimo, ji apie tai turi pranešti vyskupijos vyskupui. Vyskupas primygtinai raginamas jų pageidavimą išklausti. Jei jis tokiu šventimu pasirūpinti negali, šiuo reikalu reikia kreiptis į Popiežiškąją *Ecclesia Dei* komisiją.

8 str. Vyskupas, norintis pasirūpinti tokiais tikinčių pasauliečių prašymais, bet įvairių priežasčių trukdomas tai padaryti, reikalą gali patikėti Popiežiškajai *Ecclesia Dei* komisijai, kuri jam patars ir padės.

9 str. § 1. Klebonas, viską gerai apsvarstęs, gali leisti naudotis senesnėmis apeigomis teikiant Krikšto, Santuokos, Atgailos ir Ligonų patepimo sakramentus, jei taip elgtis skatina sielų gerovė.

§ 2. Vyskupams suteikiama galia švęsti Sutvirtinimo sakramentą naudojantis senuoju Romos pontifikalu, jei taip elgtis skatina sielų gerovė.

§ 3. *In sacris constitutis* išventintiems dvasininkams taip pat leidžiama naudotis pal. Jono XXIII 1962 m. paskelbtu Romos brevijoriumi.

10 str. Vietos ordinarui, jei, jo akimis, tai atrodo naudinga, leidžiama, laikantis 518 kanono, įsteigti personalinę parapiją šventimui pagal senesniąją Romos rito formą arba, laikantis teisės normų, paskirti rektorių arba kapelioną.

11 str. 1988 m. Jono Pauliaus II įsteigta Popiežiškoji *Ecclesia Dei* komisija (5) toliau vykdo savo užduotį.

Šios komisijos forma, pareigos ir veikimo normos yra tokios, kokių pageidauja popiežius.

12 str. Ta pati komisija, be jau turimų galių, taip pat vykdys Šventojo Sosto valdžią, prižiūradama, kaip šių nurodymų laikomasi ir kaip jie taikomi.

Visa, kas šiuo apaštališkuoju laišku „*motu proprio*“ nustatyta, galioja bei yra teisėta ir to privalu laikytis nuo šių metų rugsėjo 14 d., Šventojo Kryžiaus Išaukštinimo šventės, nepaisant nieko, kas tam prieštarautų.

Duota Romoje, prie šventojo Petro, Viešpaties 2007-ųjų ir mano pontifikato trečiųjų metų liepos 7 dieną

BENEDICTUS PP. XVI

(1) *Institutio generalis Missalis Romani*, Editio tertia, 2002, 397.

(2) Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas *Vicesimus quintus annus* (1988 12 04), 3: AAS 81 (1989), 899.

(3) Ten pat.

(4) Šv. Pijus X. Apaštališkasis laiškas „*motu proprio datae*“ *Abhinc duos annos* (1913 10 23): AAS 5 (1913), 449–450; plg. Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas *Vicesimus quintus annus* (1988 12 04), 3: AAS 81 (1989), 899.

(5) Plg. Jonas Paulius II. Apaštališkasis laiškas „*motu proprio datae*“ *Ecclesia Dei* (1988 07 02), 6: AAS 80 (1988), 1498.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos komunikatas dėl Alkoholio kontrolės įstatymo pataisų priėmimo

2007 07 10

Lietuvių tautos šviesuoliai ir Bažnyčia Lietuvoje jau antrą šimtmetį ryžtingai grumiasi su žmogų, visuomenę ir valstybę griaunančia alkoholizmo piktžaisde. Todėl norime išreikšti pritarimą ir dėkingumą Seimo nariams, inicijavusiems bei palaikiusiems *Alkoholio kontrolės įstatymo* pataisais, ir Respublikos Prezidentui Valdui Adamkui, kuris išgirdęs savo sąžinės balsą bei visuomenės nuomonę pasirašė šį didelės svarbos dokumentą. Bene pirmą kartą nuo Nepriklausomybės atkūrimo valstybė žengė ryžtingą žingsnį didžiojo Ganytojo ir Švietėjo Motiejaus Valančiaus pramintu keliu, anuo metu vedusiu į sąmoningos bei moralios visuomenės kūrimą ir šiandien lygiai aktualiu. Norime tikėti, kad pagaliau bus pereita prie tautos blaivavimo sistemiškos politikos, neapsiribota vien reklamos ribojimu ir prekiautojų atsakomybės didinimu. Linkime Seimui ir visiems valstybės vadovams artimiausiu metu imtis kitų teisės aktų, švietimo, prevencijos, gražinimo į normalų gyvenimą programų, kurios leistų mūsų žmonėms, o pirmiausia jaunajai kartai suvokti alkoholio žalą, įsisąmoninti, kad yra daugybė asmenybės nežlugdančių, prasmingų bendravimo, atsipalaidavimo, linksminimosi būdų. Meldžiame Dievo palaimos visiems, kurie nesikrato atsakomybės už bendrąjį gerį, atlaiko suinteresuotųjų alkoholio prekyba spaudimą ir svarbiais politikų apsisprendimo momentais garsiai prabyla akis išverkusių motinų vardu.

Vilniaus Arkivyskupas Kardinolas
Audrys Juozas BĄCKIS

Kauno Arkivyskupas
Sigitas TAMKEVIČIUS

Šv. Teresėlės relikvijų kelionė

Kauno arkivyskupija

Šiluva

Šv. Kūdikelio Jėzaus ir Švč. Veido Teresės relikvijų piligrimystė po Lietuvą, prasidėjusi bemaž prieš mėnesį ir per tą laiką nusidriekusi per penkias vyskupijas, birželio 20 d. pasiekė Kauno arkivyskupiją. Čia jos atkeliavo perimtos iš Telšių vyskupijos ir šiltai palydėtos Nemakščių Švč. Trejybės parapijos žmonių.

Pirmoji relikvijų stotelė Kauno arkivyskupijoje buvo Šiluva. Vidudienį automobilį su relikvijoriumi prie popiežiaus Jono Pauliaus II kryžiaus pasitiko Šiluvos parapijos bendruomenė. Tarp pasitinkančiųjų buvo daug vaikų. Ši jaunatviška šventosios pagerbimo procesija su gėlėmis lydėjo relikvijas iki pat Švč. M. Marijos Gimimo bazilikos. 14 val. čia aukotos šv. Mišios. Homiliją, kaip, beje, vėliau ir katechezę apie šv. Teresėlės santykį su Dievo Motina, pasakė t. Pranciškus Ksaveras Cazali FJ.

Šiluvos parapijos bendruomenė, kurią papildė ir Jono Pauliaus II namuose ugdomi Kauno kunigų seminarijos parengiamojo kurso auklėtiniai, buvo pasiryžusi per naktį tęsti maldos budėjimą prie relikvijų. Parapijiečiai bei iš kitur ta proga į Šiluvą atvykę piligrimai dėkojo Viešpačiui, kad Marijos apsiareiškimu garsi Šiluva, laukianti didžiojo Jubilėjaus, galėjo dziaugtis malone taip iš arti patirti tolimo Lizjė miestelio Prancūzijoje šventosios užtarimo galią ir tą dvasinę palaimą, kurią žmonių širdims savo piligrimyste neša Jėzaus meilės apaštalė.

Paskyrimai

Kaišiadorių vyskupijoje

Kun. **Algimantas Gaidukevičius** paskirtas Onušio parapijos klebonu ir Vytautavos parapijos administratoriumi, reziduojant Onuškyje.

Kun. **Petras Linkevičius**, garbės kaunainkas, paskirtas Darsūniškio parapijos administratoriumi.

Kun. jubil. **Ignas Kavaliauskas** paskirtas Onušio parapijos altariu.

Kun. **Povilas Tekorius** paskirtas Molėtų parapijos vikaru.

Kun. **Donatas Šukys** atleistas iš Molėtų parapijos vikaro pareigų ir išskardinuotas iš Kaišiadorių vyskupijos.

Diak. **Algirdas Akelaitis** paskirtas liturginei praktikai ir diakono tarnystei į Kaišiadorių parapiją.

-KŠ-

Šiaulių vyskupijoje

Kun. **Antanui Jokūbauskui** leista išvykti gyventi į Kauno arkivyskupiją.

Kun. **Donatas Kryževičius** paskirtas Lygumų ir Stačiūnų parapijų klebonu.

Kun. **Kęstutis Daknevičius** paskirtas Kurtuvėnų parapijos klebonu.

Kun. **Stanislovas Žukauskas** paliktas eiti Bazilionų parapijos klebono pareigas ir paskirtas Aukštelkės parapijos klebonu.

Kun. **Algirdas Pakamanis** paskirtas Šiaulių šv. Jurgio parapijos altariu.

Kun. **Vytautas Butkus** paskirtas Kelmės parapijos altariu.

Kun. **Kęstutis Švabinskas** paskirtas Tytuvėnų parapijos klebonu.

Kun. **Andrius Trakšelis** paskirtas Liolių, Žalpių ir Maironių parapijų klebonu.

Kun. **Anicetas Kisielius** paskirtas Rozalimo parapijos altariu.

Kun. **Alfonsas Rimkus** paskirtas Rozalimo parapijos klebonu.

Kun. **Remigijus Čekavičius** paliktas eiti Šiaulių katedros parapijos klebono pa-

reigas ir atleistas iš kurijos kanclerio pareigų.

Kun. **Evaldas Alūza** paskirtas kurijos kancleriu.

Diak. **Andrius Valčiukas** paskirtas pastoraciniam darbui Šiaulių katedroje.

Diak. **Donatas Klimašauskas** paskirtas pastoraciniam darbui Šiaulių Švč. M. Marijos Nekaltojo Prasidėjimo parapijoje.

-Š-

Vilkaviškio vyskupijoje

Kun. **Vytautas Jonas Grudzinskas** paskirtas Liškiaivos parapijos altaristu.

Kun. **Jonas Varkala** atleistas iš Pakuonio parapijos klebono bei Aukštosios Panemunės parapijos Viršužiglio koplyčios administratoriaus pareigų ir paskirtas Garliavos parapijos altaristu.

Kun. **Rimas Pilypaitis** atleistas iš Kudirkos Naumiesčio parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Pakuonio parapijos klebonu bei Aukštosios Panemunės parapijos Viršužiglio koplyčios administratoriumi.

Kun. **Andrius Vaitkūnas** paskirtas Kudirkos Naumiesčio parapijos vikaru.

Kun. **Vytautas Mazirskas** atleistas iš Kalvarijos parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Alytaus šv. Angelų Sargų parapijos vikaru.

Kun. **Romualdas Vitkovskis** atleistas iš Kazlų Rūdos parapijos vikaro pareigų ir paskirtas Kalvarijos parapijos vikaru.

Kun. **Romas Budrevičius** paskirtas Kazlų Rūdos parapijos vikaru.

Kun. **Algirdas Kanapka** paskirtas Alvito parapijos rezidentu.

Kun. **Gintautas Kuliešius** atleistas nuo pareigos klebono teisėmis rūpinantis Igliaukos prapija ir paliktas eiti kitas ankstesnes pareigas.

Kun. **Sigitas Bitkauskas** paskirtas Igliaukos parapijos klebonu.

Diak. **Linas Baltrušaitis** paskirtas atlikti pastoracinę praktiką Aleksoto parapijoje.

Raseiniai, Jurbarkas

Birželio 21 d. po rytmetinių šv. Mišių Raseinių Švč. M. Marijos Ėmimo į dangų bažnyčios šventoriuje tikintieji būriavosi laukdami šv. Teresėlės relikvijų. Vyravo šviesi laukimo nuotaika. Relikvijorius iškilminga procesija palydėtas į bažnyčią. Parapijos klebonas vicedekanas kun. Vytautas Paukštis vadovavo šv. Teresėlės relikvijų pagerbimo pamaldoms. Pamokslą sakęs t. Pranciškus Ksaveras Cazali FJ priminė, kad šventumo kelias skirtas kiekvienam žmogui ir juo eiti gali visi mažutėliai. Kalbėdamas apie šv. Kūdikėlio Jėzaus ir Švč. Veido Teresę, pamokslininkas teigė, jog jos „mažasis kelelis“ buvo Dievo išbandytas paskutinėmis šventosios gyvenimo dienomis, todėl šis kelias tikrai nuves į dangų, jei juo eisime būdami „visiškai maži“. Sugiedojus Šv. Teresėlės litaniją visi pamaldų dalyviai galėjo pagerbti šventosios relikvijas asmeniškai, melsti jos užtarimu. Po iškilmingo palaiminimo tikintieji išlydėjo mažąją Bažnyčios Mokytoją toliau keliauti po Lietuvą, neabejodami, kad visą kelionę šventosios užtarimu lis malonės lietus.

Birželio 21 d. 12 val. šv. Kūdikėlio Jėzaus ir Švč. Veido Teresės relikvijas prie Jurbarko Švč. Trejybės bažnyčios šventoriaus vartų pasitiko Jurbarko dekanato kunigai, kunigai svečiai ir būrys tikinčiųjų. Iškilmingai relikvijas palydėjus į bažnyčią, aukotos šv. Mišios, kurioms vadovavo t. Pranciškus Ksaveras FJ.

Jurbarko dekanato dekanas ir klebonas kun. Kęstučio Grabausko suburta komanda pasistengė, kad šiam nepaprastam įvykiui būtų tinkamai pasiruošta. Parengta programa, išleisti lankstinukai apie šv. Teresėlės gyvenimą, bažnyčioje pakabintos skaidrės su nuotraukomis ir gyvenimo faktais, atspausdinti spalvoti skelbimai. Išvakarėse tikintieji buvo pakviesti į parapijos salę pažiūrėti filmo apie šventąją.

Keturiasdešimt penkias dienas trunkančioje relikvijų kelionėje po Lietuvą Jurbarko bažnyčia tebuvo 7 valandų stotelė pakeliui iš Šiluvos į Paštuvos basųjų karmeličių vienuolyną. Neprailgo šis laikas tiems, kas atėjo pasimelsti prie relikvijų, klausėsi katechezės „Mažasis kelelis“, dalyvavo Švč. Sakramento adoracijoje ir šv. Mišiose. Nuo vidurdienio iki vakaro šv. Mišių bažnyčioje keitėsi žmonės – ėjo jauni ir seni, nuolatiniai bažnyčios lankytojai ir rečiau (arba labai retai) į ją užsukantys. Atėjusieji pavieniui ir šeimomis klaupėsi maldai prie relikvijoriaus. Šv. Teresėlės relikvijas pagerbė ir tikintieji iš aplinkinių parapijų. 18 val. šv. Mišias aukojo vienas iš šv. Teresėlės relikvijų lankymosi Lietuvoje organizatorių kun. Kastytis Šulčius. Po šv. Mišių procesija su relikvijomis iš bažnyčios judėjo iš lėto – ramiai ir iškilmingai. Išlydėjus relikvijas, parapijos salėje parodytas filmas apie šventosios gyvenimą. Tos pačios dienos vakare sesers karmelitės šv. Teresėlės relikvijos pasiekė Paštuvos basųjų karmeličių vienuolyną.

Paštuvos basųjų karmeličių vienuolynas

Birželio 21-osios vakare šv. Kūdikėlio Jėzaus ir Švč. Veido Teresės relikvijos džiaugsmingai sutiktos Paštuvos basųjų karmeličių vienuolyne. Ta proga vakare aukotos šv. Mišios. Jų koncelebracijai vadovavo ir pamokslą sakė basasis karmelitas iš Ispanijos tėvas Marcelinas. Po Valandų liturgijos visą naktį tęsėsi maldos už kunigus ir pašvęstojo gyvenimo asmenis budėjimas.

Birželio 22-ąją karmeličių bendruomenė, gausus būrys karmelitų pasauliečių bei svečių iš visos Lietuvos prie šv. Teresėlės relikvijų šventė

šv. Mišias, Valandų liturgiją, Šv. Jono bendruomenės bičiuliai parodė spektakliuką apie šv. Teresės Lizjietės gyvenimą. Tėvas Marcelinas OCD priešpiet vestoje konferencijoje susirinkusiesiems priminė Teresėlės visu gyvenimu skelbtą žinią, kad visi pašaukti būti šventi. Tobulumas pasiekiamas ištikimai vykdant Dievo valią ir būnant tuo, kuo Viešpats nori, kad būtume. Šventoji puikiai suvokė, kad mūsų mažumas ir silpnumas nėra kliūtys pasiekti šventumą, priešingai – savo bejėgiškumo suvokimas yra didi dovana. Šventumas yra Dievo darbas. Anot tėvo Marcelino, šv. Teresėlė, gyvenusi slaptu šventumu, mums sako, kad viskas yra Dievo malonė, kad visi pašaukti būti šventi ir atrasti šventumą ten, kur gyvena. Pavakaryje vykusioje konferencijoje tėvas karmelitas kalbėjo apie šventosios pašaukimą būti meile Bažnyčios širdyje. „Dievas irgi turi problemų: kaip atrasti paprastų, nuolankių sielų, noriai priimančių jo meilę. Dievas būtų laimingas, jei priimtume jo meilę. Būtent jo meilė Teresėlę padarė didžiausia mūsų laikų šventąja. Anot šv. Kryžiaus Jono, už meilę mokama meile“, – sakė kalbėtojas. Vakare pradėtas visą naktį vykęs maldos už šeimas ir jaunimą budėjimas.

Birželio 23-ąją po šv. Mišių šv. Teresėlės relikvijos su meile išlydėtos iš šios šventosios ir šv. Juozapo vardu pavadinto Paštuvos Karmelio.

Kauno arkikatedra bazilika

Birželio 23 d. šv. Kūdikėlio Jėzaus ir Švč. Veido Teresės relikvijos atkeliavo į Kauną. Rytmetį jos lankėsi Raudondvario bažnyčioje (1938 m. Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės titulą bažnyčia suteikė ją konsekruojant arkiv. Juozapas Skvireckas), o po pietų pasiekė Kaune veikiančią Vilijampolės vaikų ir jaunimo pensionatą. Teresėlė, pati patyrusi nemažai kančios savo trumpame gyvenime, aplankė ligos ir negalios paliestų jaunų žmonių ir jų globėjų bendruomenę ir čia išliejo dvasinės paguodos.

17 val. šv. Teresėlės relikvijos iškilmingai ir džiaugsmingai sutiktos Kauno senamiesčio Rotušės aikštėje. Dar prieš atvykimą išsirikiavo didžiulė ir ypač jaunatviška procesija. Į aikštę išpūdingo ilgio ažuolo lapų vainiku nešinas atėjo būrys įvairaus amžiaus vaikų ir jaunuolių, kurie šeštadienį buvo susirinkę į kasmet švenčiamą arkivyskupijos ministrantų šventę. Procesijoje dalyvavo arkivyskupijos ganytojai – arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas, taip pat vyskupas emeritas Juozas Preikšas, arkivyskupijos dvasininkai bei pašvęstojo gyvenimo nariai. Mėlynąjį automobilį, per mėnesį apkeliavusį daugybę Lietuvos vietų, su šventosios relikvijomis mojuodami rankomis pasitiko ir gausus miesto tikinčiųjų būrys, čia stabtelėję miesto svečiai bei praeiviai. Meilės misionierės relikvijoms vos pasiekus aikštę, nuskambėjo pučiamųjų orkestro atliktos giesmės „Aš jums siūsiu rožių lietu“ (žodžiai šv. Teresėlės, muzika Vitos Liaudanskaitės) motyvas. Relikvijos aikštėje pagerbtos trumpa malda, o vaikai skambiais balsais atskleidė improvizuotą Teresėlės istoriją.

Nešamas Kunigų seminarijos auklėtinių, relikvijorius iš Rotušės aikštės palydėtas į Kauno arkikatedrą baziliką. Čia ant specialios pakylės pastatytas jis iškart buvo pilte apipiltas rožių žiedais. Pati arkikatedra ta proga buvo papuošta šv. Teresėlės atvaizdais bei kartu su relikvijomis keliaujančiais pastatomais stendais: prie gausiai nuotraukomis iliustruotų stendų nuolat būriavosi žmonės.

Netrukus aukotos šv. Mišios už geradarius, kurie tiesiogiai ar aukomis padėjo surengti relikvijų kelionę. Eucharistijos liturgijai vadovavo arkiv. S. Tamkevičius, vėliau pasakęs ir homiliją. Trumpai priminda-

Diak. **Gediminas Keršys** paskirtas atlikti pastoracinę praktiką Kazlų Rūdos parapijoje.

-VK-

Iškilmės Baltriškėse

Birželio 22 d., penktadienį, Baltriškėse pašventintas klebonijos vietoje Tiberiados bendruomenės brolių rankomis pastatytas pastatas jaunimo ir šeimų stovykloms. Iškilmės prasidėjo Šv. Kazimiero bažnyčioje šv. Mišiomis, kurioms vadovavo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas. Drauge meldėsi Zarasų ir Utenos dekanai kun. Remigijus Kavaliauskas ir Saulius Kalvaitis, Antazavės klebonas Stasys Tamulionis, Daugailių klebonas kan. Petras Baltuška, br. Egidijus Charue ir specialiai iš Belgijos ta proga atvykęs br. Morkus. Bažnyčia buvo pilna maldininkų – bendradarbių ir bendražygių, brolių tėvų iš Belgijos. Specialiai į iškilmes su br. Morkumi atvyko Morkus Fromageris, *Kirche in Not* Prancūzijos skyriaus vadovas. Per pamokslą vyskupas kalbėjo apie dvasios statybą. Šv. Mišių metu giedojo Šv. Damijono grupės jaunimas. Joms pasibaigus br. Pranciškus padėjo visiems geradariams, ypač *Renovabis, Kirche in Not*, vietiniams verslininkams, bendruomenės bičiuliams, įvairiai talkinusiems, kad pastatas taptų jaukus priimti stovyklautojus.

Brolis Morkus kalbėjo: „Prieš maždaug 10 metų, kai pirmą kartą atvažiavau į šią bažnyčią, mačiau du ženklius, kurie patvirtino, kad mūsų broliams reikia čia apsigyventi: virš šoninio altoriaus buvo šv. Pranciškus, kurį ypač mylime. Taip pat mačiau šv. Teresėlės paveikslą, kurią irgi labai mylime ir kuri yra antroji mūsų globėja. Tada pamaniau: Galbūt Viešpats mus kviečia čia. Ir iš tikrųjų – Viešpats mus kvietė. Džiaugiuosi, kad broliai čia gyvena.“ Brolis Morkus dėkojo vyskupui ir susirinkusiesiems už palaikimą.

Po šv. Mišių visi susirinko prie klebonijos, kurią vyskupas Jonas Kauneckas pašventino. Svečiai buvo pakviesti į antrašį aukštą, čia šeiminkai rodė skaidres iš vienuolyno istorijos ir statybos darbų. Naująją kleboniją pastatė keturi Baltriškėse gyvenantys vienuoliai, padedami jaunimo ir vyresnio amžiaus talkininkų. Brolis Pranciškus, vienuolyno vyresnysis, turįs architekto išsilavinimą, buvo ir projekto autorius, ir darbų

priežiūros vykdytojas: architektūros išraišką taikė lietuvišką, o statybos technologijas – belgišką. Lankytoją pasitinka erdvus trijų aukštų pastatas iš natūralių rąstų ir plytų, akį džiugina meistriškai suręstos sienos ir skoninga apdaila.

Truputį atokiau nuo bažnyčios – dar du panašaus stiliaus statiniai: tai taip pat vienuolių rankomis anksčiau pastatyti svečių namai ir gyvenamasis namas.

Po skaidrių peržiūros visi vaišinosi brolių surengtomis vaišėmis, o po pietų šnekučiavosi neskubėdami išsiskirstyti. Savaitgaliai čia apsistoję jaunuoliai su broliu Pranciškumi prie klebonijos pradėjo Rožinio maldą, išsakę maldavimus būreliu patraukė link bažnytelės.

Tiberiados bendruomenėje yra 24 broliai ir trys seserys. Broliai turi savo misijų stotis Filipinuose, Kongo Demokratinėje Respublikoje ir kitur. Morkus Fromageris pasidžiaugė, kad Prancūzijos Bažnyčia jau septyni metai surenka daugiau aukų įvairiems projektams Rytų Europoje, Azijoje ir kituose kontinentuose paremti nei Vokietijos, kur yra įsikūręs šios organizacijos centras.

Br. Morkus birželio 23 d. rytą išskrido į Belgiją, kur tą patį savaitgalį kunigystės šventimai buvo suteikti br. Bartui. Tuo metu, kai tradiciniuose vienuolyuose Vakarų Europoje pašaukimų mažėja, Tiberiados vienuolynas pamažu auga ir plečia savo misijas. Veikiausiai iškalbingiausias Tiberiados liudijimas yra tai, kad kiaulių fermos vietoje dabar stūkso grakštus vienuolyno pastatas, kuriame apgyvendinami jaunieji maldininkai. Jie tarytum byloja: Dievas didesnis už įsivaizduojamus ar tikrus žmogaus griuvėjus. Jis pajėgus griuvėsiuose įkvėpti naują gyvybę, patvirtindamas: „Be manęs jūs nedaug ką galite nuveikti...“

-lk-

Ukmergės dekanato Eucharistinis kongresas

Rengiantis Šiluvos Švč. M. Marijos apsieišikimo jubiliejui, šią vasarą trijuose Kauno arkivyskupijos dekanatuose rengiami Eucharistiniai kongresai. Pirmasis tokį kongresą liepos 7–8 d. surengė Ukmergės dekanatas. Iš anksto parengta dviejų savaitgalio

mas šventosios biografijos faktus, ganytojas atkreipė dėmesį, koku ne lengvu – netekčių, skausmo, ligos – keliu Viešpats vedė Teresę artyn prie savęs. Uždarame Karmelio vienuolyne, pasak ganytojo, užaugo galingi jos dvasios sparnai, subrendo meilė Dievui ir žmonėms. Arkivyskupas pavadino šventąją viena iš tų Jėzaus pakviestų mažutėlių, kurie išties nieko neturėjo, vien tik kūdikišką pasitikėjimą Dievu. Šiuo savo varganumu, siekdama būti maža ir nuolanki, nuolat prašydama Dievą būti jos stiprybe, jos turtu, anot ganytojo, ji tobulai perėmė Evangelijos dvasią. Arkivyskupas taip pat atkreipė dėmesį, jog uždarame vienuolyne šv. Teresėlė liko atviros dvasios: ji užsidarė „ne tam, kad pamirštų pasaulį, bet kad jam neštų Dievo meilę“. Ganytojas kvietė visus „praplėsti savo širdis, kad jose tilptų visas pasaulis“.

Per švenčiamą Eucharistijos liturgiją daug žmonių priėmė šv. Komuniją: buvo akivaizdu, jog relikvijų apsilankymas daugeliui tapo Jėzaus artumo ženklų. Po šv. Mišių nenutrūkstama eisena dar ilgai ėjo prie Jėzaus meilės apaštalės relikvijų. Daugelis pasiliko klausytis t. Marcelino OCD mokymo apie šv. Teresėlės maldą bei jos santykį su bendruomene. Budėjimą arkikatedroje per visą naktį rengė arkivyskupijos maldos grupės ir bendruomenės. Giedojo katalikų bendruomenė „Gyvieji akmenys“, „Ugnies vaikai“, „Jordanas“, Petrašiūnų parapijos jaunimas, „Tikėjimas ir šviesa“, pernakt kalbėtas Teresėlės rožinis.

Birželio 24 d., sekmadienį, švenčiant arkivyskupijos globėjo Šv. Jono Krikštytojo šventę, šv. Mišias arkikatedroje po pietų aukojo arkivyskupijos dvasininkai. Nuo 17 val. prasidėjo šeimų vakaras. Pal. Jurgio Matulaičio parapijos vaikai parengė spektaklį, rodyti filmai apie šventąją. Šeimų maldos naktinis budėjimas baigtas rytinėmis šv. Mišiomis, kuriose melstasi už sužeistas šeimas, šeimas, kurios laukiasi kūdikio, taip pat už sužadėtinius ir jaunavedžius.

Kristaus Prisikėlimo bažnyčia

Birželio 25 d. popietę iškilminga procesija relikvijų palydėtos į Kristaus Prisikėlimo bažnyčią. Relikvijorių iš arkikatedros į Prisikėlimo šventovę nešė Didžiojo Lietuvos etmono Jonušo Radvilos mokomojo pulko (vadas pulkininkas Arūnas Dudavičius) kariūnai – viršila Marijonas Valančius, seržantas Albinas Varnas su šauktiniais, o jas visą kelią Vilniaus gatve ir Savanorių prospektu į Žaliakalnį pėsčiomis lydėjo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, kunigai, įvairių arkivyskupijos kongregacijų seserys vienuolės bei tikintieji. Nešamas relikvijorius buvo apsuptas ažuolo lapų vainiku, mergaitės kartkartėmis barstė rožių žiedlapius. Einant Vilniaus gatve skambėjo arkikatedros bazilikos varpai. Vėliau procesijos dalyviai recitavo Šv. Teresėlės litaniją, giedojo. Gatvėse praeiviai pagarbiai sustodavo ir žvilgsniu palydėdavo šią Meilės apaštalės piligrimystę Kauno gatvėmis.

Vakare Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje švęsta Eucharistija kartu su Valandų liturgija (*Vakarine*). Šv. Mišių aukai vadovavo arkiv. S. Tamkevičius, koncelebravo svečias iš Prancūzijos vyskupas Guy Gaucher OCD, vyskupas emeritas Juozas Preikšas ir kunigai. Giedojo seserys vienuolės. Arkiv. S. Tamkevičius gausiai susirinkusius pamaldų dalyvius kvietė dėkoti šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresei už apsilankymą ir melsti Viešpaties, kad persiimtume jos šventumo dvasia.

Per pamokslą arkivyskupas užsiminė apie šventosios paskelbimą Bažnyčios Mokytoja ir Jono Pauliaus II laišką šia proga, atskleidusį, kaip naujai Teresė paliudijo Evangelijos šventumą. Lizjė šventoji, troškusi

pasauliui atskleisti gailėstingąją Jėzaus meilę ir tą padariusi visiems suprantamai, prieinamai, pasak ganytojo, ypač aktuali šiandien, kai krikščioniškas gyvenimas išgyvena krizę, stokoja pasiaukojančios meilės. Ganytojas pabrėžė, jog vargų, ligų, bėdų prispausta žmogų Teresėlė moko pripažinti savo silpnumą, ne pykti ant savęs ir Dievo, bet atsiduoti jo valiai, pasitikėti juo.

Po šv. Mišių daug žmonių liko klausyti katechezės „Šventosios Teresės gyvenimas ir dvasingumas“, kurią vedė ses. Monique-Marie iš *Palaiminimų* bendruomenės. Ši kartu su relikvijomis keliaujanti sesuo pasidžiaugė, jog daugiau kaip 40 šalių aplankiusios relikvijos šiltai priimtose Lietuvoje. Viešnia iš Lizjė sakė, kad šv. Teresėlės dvasinio mokymo pagrindas yra pasitikėjimas Dievu; XIX a. pabaigoje tai buvo tikra dvasinė revoliucija, Dievą atskleidusi kaip gailėstingumo kupiną mūsų Tėvą. Ses. Monique-Marie palietė tris Teresėlės gyvenimo etapus iki Karmelio, pabrėžė jos gyvenimo netektis, jausmingumą, jautrumą ir anksti suvoktą troškimą daryti gera artimui ir taip gydyti Jėzaus žaizdas, kūrinio meile atsiliepti į jo „Trokštu“.

Po Valandų liturgijos (*Naktinės*) katechezę apie Teresės gyvenimą Karmelyje, jos tikėjimo naktį ir mirtį vedė vysk. Guy Gaucher OCD. Per naktį bažnyčioje budėjo pašvęstojo gyvenimo institutų nariai. Birželio 26 d. relikvijų pagerbti atėjusieji (tik per pamaldas relikvijorius nebūdamo apsuptas meldžiančiųjų šventosios užtarimo) drauge su seserimis ir broliais vienuoliais irgi meldėsi, giedojo, klausėsi seserų skaitomų šv. Teresėlės minčių ir jų pačių liudijimų. Seserys vienuolės – vargdienė Rima, pranciškonė Alma, kazimierietė Julita, salezietė Liucija, Marijos tarnaitė Vitalija – pasidalijo konkrečiais išgyvenimais, patirtais kitados perskaičius „Vienos sielos istoriją“. Tą rytą daug žmonių dalyvavo šv. Mišiose, kurias aukėjo kunigai vienuoliai. Liturgijai vadovavo t. Severinas Holocheris OFM, koncelebravo svečias vysk. Guy Gaucher OCD.

Birželio 26 d., paskutinį relikvijų apsilankymo vakarą, pilnutėlėje Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje iškilmingai švęsta Eucharistija. Liturgijai vadovavo vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas, koncelebravo parapijos klebonas mons. Vytautas Grigaravičius, relikvijų kelionės arkivyskupijoje koordinatorius kun. Kastytis Šulčius. Vysk. J. Ivanauskas kvietė melstis už pasaulyje išsisklaidžiusią Kristaus Bažnyčią, kurios širdimi – Jėzaus meile troško būti šv. Teresėlė. Savo homilijoje ganytojas pabrėžė, jog šventosios meilės pavyzdys rodo kelią ir mūsų žmogiškajame, ir krikščioniškajame gyvenime. Šv. Teresėlė, pasak vysk. J. Ivanausko, „suprato, kad šiame gyvenime nieko nėra prasmingesnio, kaip mylėti. Šita meilė – tai pasinėrimas į Kristaus misiją, jo tarnystės įsimylėjimas“. „Šv. Teresėlė ateina mokyti mylėti Bažnyčią“, – sakė ganytojas linkėdamas viską daryti su meile ir pasitikėjimu Dievu, malda tarsi rožėmis apipilti savo artimuosius ir Bažnyčią.

Po šv. Mišių ir t. Marcelino OCD konferencijos apie begalinį Dievo meilės vandenyną ir šv. Teresėlės pasinėrimą jame prasidėjo jaunimo vakaras. Taizė piligrimystės centras surengė Taizė pamaldas, o per visą naktį vyko jaunųjų misionierių vigilija; moksleiviai, akademinės sielovados komandos, įvairių parapijų jaunimas giedojo, meldėsi išimastydami į meilės, kito supratimo ir dialogo misionierės dvasinę patirtį. Nepaprastai nuoširdžiai apie tai, kas jiems yra šv. Teresėlė, pasidalijo jauni žmonės: klierikas Gytis, studentė, „Naujosios Sandoros“ bendruomenės narė Simona ir pasaulietė karmelitė Vilma. Kun. Kastytis džiaugėsi, jog gali kalbėti apie Teresėlę kaip apie artimą asmenį, Dievo meilę atrasti padedantį ir nuolat globojantį draugą.

dienų programa prasidėjo šeštadienį Sutaikinimo sakramento šventimu šv. apašt. Petro ir Povilo bažnyčioje. Po pusiaudienio iš šios bažnyčios ėjo procesija su švč. Sakramentu į švč. Trejybės bažnyčią.

Iki pat vakaro švč. Trejybės bažnyčia buvo atvira tikintiesiems ir visiems miesto gyventojams. Čia aukotos dvejose šv. Mišiose, adorotas švč. Sakramentas. Kultūros centre buvo galima pasižiūrėti vaikų suvaidintą spektaklį apie Eucharistiją, čia veikė fotografijų paroda, skirta Šiluvos Dievo Motinos 400 m. apsireiškimo jubiliejui, Valstybės dienai ir Ukmergės šv. apašt. Petro ir Povilo parapijos įkūrimo 620 m. jubiliejui. Didžiojoje salėje demonstruotas atjautą kenčiantiems ugdantis rež. A. Matelio filmas „Prieš parskrendant į Žemę“. Vakare dekanato centre jaunimas rinkosi į susitikimą su Kauno švč. Jėzaus Širdies parapijos vikaru bei arkivyskupijos Jaunimo centro vadovu kun. Kastyčiu Šulčiumi. Vaikiniai ir merginos taip pat žiūrėjo filmą apie šv. Teresėlę.

Liepos 8 d., sekmadienį, į Eucharistinio kongreso programą įsitraukė ir kitos dekanato parapijos. Iš Siesikų, Vidiškių, Deltuvos, Veprių, Kavarsko, Balninkų atvykę tikintieji dalyvavo adoracijoje švč. Trejybės bažnyčioje. Prieš pagrindines kongreso šv. Mišias iškilminga procesija su švč. Sakramentu iš švč. Trejybės bažnyčios ėjo Kęstučio aikšte, Vytauto, Jono Basanavičiaus, Maironio gatvėmis į aikštę prie šv. apašt. Petro ir Povilo bažnyčios, nes pačioje šventovėje visi norintys dalyvauti pamaldose nebūtų tilpę. O jų tokią rudeniškai lietingą dieną susirinko gausiai. Įvairių dekanato parapijų tikintieji, katalikiškų organizacijų nariai, daug ukmergiškių su šeimomis sutiko į kongresą atvykusius vyskupą augziliarą Joną Ivanauską, kurijos kanclerį mons. Adolfą Grušą, Kauno I dekanato dekaną mons. Vytautą Grigaravičių, Kėdainių dekanato dekaną kun. Gintarą Pūrą.

Iškilmingai Eucharistijos liturgijai vadovavo vysk. J. Ivanauskas. Giedojo jungtinis dekanato choras. Giesmės, pritardami gitaromis, giedojo jaunimas. Šv. Mišiose dalyvavo Lietuvos ambasadorius Didžiojoje Britanijoje Vygaudas Ušackas, Seimo narė Loreta Graužinienė, savivaldybės administracijos direktorius Juozas Varžgalys. Vysk. J. Ivanauskas per pamokslą gilino Eucharistijos sampratą, minė-

jo jos pagalbą išsaugant šeimas, ragino dėti pastangų, kad parapijų bendruomenės būtų ne formalios, o veiklios ir gyvybingos. Ganytojas, pabrėždamas Švč. M. Marijos apsioreiškimo Šiluvoje reikšmę, sakė, jog galime didžiuotis, turėdami tokią įžymią, arkivyskupijai ir kiekvienam lietuviui dvasiškai svarbią vietą.

Po šv. Mišių Ukmergės dekanas kun. Gintautas Kabašinskas pakvietė į bažnyčios rūsyje esančią salę. Čia dėl lietaus teko perkelti agapę. Parapijų žmonės atsivežė savo vaišių ir jomis dalijosi su kitais. Agapės metu kongreso dalyvius linksmo Kultūros centro kaimo kapela „Sidabrinė gija“. Prie dekanato centro skautai virė košę ir ją visus vaišino.

-kasp-

Jaunųjų ministrantų šventė

Birželio 23 d. į jaunųjų ministrantų šventę rinkosi Kauno arkivyskupijos bažnyčiose patarnaujantys vaikai ir jaunimas. Iš įvairių Kauno miesto bei aplinkinių rajonų parapijų didesniais ar mažesniais būreliais kartu su juos lydintiais kunigais ar parapijų vyresniais patarnautojais bei katechetais atvykę ministrantai šiemet prieš šv. Mišias buvo pakviesti apsilankyti Kauno kunigų seminarijoje. Čia juos sveitina sutiko rektorius mons. Aurelijus Žukauskas, seminarijos dvasios tėvai. Vyresnieji, kurie jau svarsto savo pašaukimą, turėjo progą susipažinti su studijomis seminarijoje, pabendrauti su vadovybe, o jaunesniesiems ypač smagu buvo išvysti seminarijos auklėtinių draugiškai aprodytą savo studijų ir gyvenamąją aplinką.

Paskui visi kartu su ganytojais Švč. Trejybės bažnyčioje šventė Eucharistiją. Eucharistijos šventimui vadovavęs arkivyskupas Sigitas Tamkevičius iš pradžių pakvietė pasimelsti už jaunuosius patarnautojus, seminarijoje studijuojančius klierikus bei prašyti Viešpatį dvasinių pašaukimų malonės.

Nuoširdų, vaikams ir jaunimui pritaikytą pamokslą pasakė vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas. Ganytojas pavadino ministrantus gerais Kristaus pažįstamais, nuolat matomais prie jo altoriaus, tačiau kartu pastebėjo, jog, kaip ir kiekviena draugystė, draugystė su Kristumi turi keisti žmogų, jį brandinti. Kaip būti draugams, nebijoti šios draugystės kitų

Birželio 27 d. rytą atsisveikinimo su šventosios relikvijomis iškilmingai Eucharistijos liturgijai vadovavo ir homiliją jos metu pasakė arkiv. Sigitas Tamkevičius. Jis atkreipė dėmesį, kokias dvasines pamokas šv. Teresėlė nūdien teikia kenčiantiesiems, jaunimui, kunigams, vienuoliams, šeimoms. Pasak ganytojo, Teresė moko, renkantis pašaukimą, negalvoti tik apie savo gėrį, ir veda meilės keliu, kuriame niekas nenuskriaudžiamas, nepaniekinamas ir nepažeminamas. Arkivyskupas paminėjo, jog ir jį Teresėlė paskatino pasirinkti vienuolinį gyvenimą. Pasak ganytojo, šventoji kiekvienam palieka asmenišką pamoką, kad pažadintų mūsų norą būti tokiems, kokius mus nori matyti Viešpats.

Po šv. Mišių labai gausiai jose dalyvavę tikintieji Višinskio gatve lydėjo šventosios relikvijas iki mažosios Kristaus Prisikėlimo bažnyčios. Šv. Teresėlės ikoną ir vėliavas nešė „Saulės“ gimnazijos moksleiviai, o šventosios litaniją giedojo mons. V. Grigaravičius. Vysk. J. Ivanauskas atsisveikindamas pavedė nuoširdaus tikėjimo žmones šventosios globai, padėjo visiems lankiusiems relikvijas ir paliudijusiems, kokios išsilgusios Dievo yra žmonių širdys. Automobiliui išvažiuojant minia mąjavo rankomis ir plojo. Vėliau trumpam dar stabtelta prie Šančių bažnyčios, kur pravažiuojančių laukė šios parapijos tikintieji.

Pravieniškų gydymo ir pataisos namai

Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės piligrimystė arkivyskupijoje baigėsi dviejų valandų apsilankymu Pravieniškų gydymo ir pataisos namuose. Atvykstančių relikvijų čia laukė šios įkalinimo įstaigos kapelionas kun. Egidijus Periokas, vadovai, darbuotojai ir bausmę atliekantys žmonės. Relikvijorių į salę (mažutėje koplyčioje jis nebūtų tilpęs) atnešė darbuotojai. Kalintieji šiuose namuose giedojo savo kūrybos ir pagal šv. Teresėlės žodžius sukurtas giesmes, tyloje kalbėjo rožinį. Relikvijas lydintis t. Marcelinas OCD pasakojo apie šventąją. Visus sujaukino vysk. Guy Gaucher OCD nuoširdžiai pasidalyta keliolikos metų patirtis lankantis įkalinimo vietose visame pasaulyje ir paliudijimas, kokia viltinga gali būti šventosios užtarimo prašanti malda netgi nuteistiesiems mirties bausme.

Su šv. Teresėle Kauno arkivyskupijoje atsisveikinta prie Rumšiškų bažnyčios. Joje netilpo visi norintys pagerbti čia trumpam atneštas šventosios relikvijas. Jų, pradedančių trijų dienų kelionę Kaišiadorių vyskupijoje, pasitikti į Rumšiškės atvyko Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis ir generalvikaras kun. Algirdas Jurevičius.

-aa, ap, jp, rg, kasp-

Kaišiadorių vyskupija

Birštonas, Kaišiadorių katedra

Birželio 27 d. šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės relikvijos pasiekė Kaišiadorių vyskupiją. Rumšiškų bažnyčioje vyskupas Juozapas Matulaitis perėmė šv. Teresėlės relikvijas iš Kauno arkivyskupijos ir suteikė palaiminimą relikvijų piligrimystei Kaišiadorių vyskupijoje. Kartu su relikvijomis atvyko garbingi svečiai iš Lizjė: vyskupas emeritas Guy Gaucher OCD ir sesuo Monique-Marie iš Palaiminimų bendruomenės.

Pirmiausia relikvijas pagerbė Birštono šv. Antano Paduviečio parapija. Prie bažnyčios Birštone išsirikiavo iškilminga procesija su bažnytinėmis vėliavomis, vadovaujama mons. Jono Dalinevičiaus. Šventiškai pasipuošę jaunuoliai nešė relikvijas, lydimas gausaus jaunimo bei vaikų būrio, aplink bažnyčią. Įnešus relikvijas į bažnyčią, ant relikvijoriaus buvo gausiai beriami rožių žiedlapiai, o pats relikvijorius tiesiog pa-

skendo besimeldžiančių žmonių minioje. Jaunimas skaitė ištraukas iš šv. Teresėlės raštų, o choras šlovino Viešpatį giesmėmis. Garbės sargybą ėjo Šaulių sąjungos Birštono būrio nariai, vadovaujami p. Jono Juozaičio. Per šv. Mišias priminta ypač reikšminga istorinė praeitis: Birštono klebonijoje buvo apsigyvenęs iš tremties grįžęs Dievo tarnas arkiv. Teofilus Matulionis, 1957 m. slapta vyskupu konsekraavęs Vincentą Sladkevičių. Po šv. Mišių relikvijos palydėtos į Kaišiadorių katedrą. Čia jas lietuvų liaudies melodijomis pasitiko kanklininkų ansamblis. Relikvijorių į katedrą varpams gaudžiant palydėjo Kaišiadorių vyskupas Juozapas Matulaitis kartu su vyskupu Guy Gaucher OCD bei Kaišiadorių dekanu Rimvydu Jurkevičiumi. Visus maloniai nustebino iš katedros skliautų ant relikvijoriaus bei gausiai susirinkusių tikinčiųjų prapliupestų rožių žiedlapių lietus. Po trumpo įžangos žodžio Kaišiadorių vyskupas pradėjo iškilmingą šv. Teresėlės garbei skirtą *Vakarinę*. Jos metu homiliją pasakė vysk. Guy Gaucher OCD, papasakodamas apie savo asmeninį ryšį su šv. Terese. Po *Vakarinės* tikintieji gausiai ėjo melstis prie relikvijų. Tėvas Jonas Savickas FJ vedė dviejų dalių katechezę, nušviečiančią šventosios gyvenimą bei dvasingumą. Vėliau parodytas filmas apie šv. Teresėlę ir pradėta vigilija, kurios metu įvairios katalikiškosios organizacijos bei sąjūdžiai budėjo prie išstatyto adoracijai Švč. Sakramento.

Birželio 28 d. rytą oficiali liturgija prasidėjo iškilminga *Rytmetine*, kuriai vadovavo Kaišiadorių vyskupas. Po *Rytmetinės* buvo skaitomas ilgas vardų ir pavardžių sąrašas asmenų, kurie ypatingai prašė pasimelsti jų intencijomis. Šv. Mišių metu homiliją sakęs vysk. Guy Gaucher OCD kalbėjo apie šv. Teresėlės misionierišką užsidegimą skelbti Evangeliją visame pasaulyje. Po šv. Mišių Kaišiadorių vyskupas, atsiklaupęs prieš relikvijas, sukalbėjo šv. Teresėlės litanią ir išlydėjo relikvijas iš katedros į Elektrėnų bažnyčią. Pakeliui į Elektrėnus buvo trumpai stabtelėta kard. Vincento Sladkevičiaus tėviškėje įkurtame Rožinio slėpinių kelyje (Guronų kaimas, Kaišiadorių raj.). Čia relikvijas pasitiko kun. Juozapas Minderis, ketinantis Guronyse įkurti pašvęstojo gyvenimo bendruomenę. Po trumpos maldos kortežas pajudėjo link Elektrėnų.

Elektrėnai, Kernavė

Elektrėnuose relikvijas pasitiko policijos ekipažai, iškilmingai palydėję automobilių vilkstinę puošniosios Švč. M. Marijos, Kankinių Karalienės, bažnyčios link. Lyjant lietui šventoriaus prieangyje šv. Teresėlės relikvijų laukė dekanas Jonas Sabaliauskas kartu su kitais dekanato kunigais bei išstvermingu tikinčiųjų būriu. Puošniomis uniformomis pasipuošęs jaunimo choras giesmėmis palydėjo relikvijorių į šventovę. Modernios sakralinės architektūros skliautai apglėbė savo laikmetį pranokusios šventosios relikvijas. Trumpą pasveikinimo žodį taręs vysk. Guy Gaucher OCD pasidžiaugė gausiu dalyvavimu ir sušlapusiems tikintiesiems palinkėjo malonių lietaus. Jaunimo choras savo giesmėmis sukūrė ir palaikė maldingą nuotaiką, stiprinamą šv. Teresėlės dvasinių minčių sklaidos. Kaišiadorių vyskupas savo katechezėje ragino prisiliesti ne tik prie relikvijų, bet ypač prie šv. Teresėlės gyvenimo pavyzdžio ir taip stiprinti savo ryšį su Kristumi. Per pamokslą kun. Marius Talutis jausmingai dėstė apie prisilietimo prie šventosios relikvijų potyrių gelmę ir ragino leistis būti Kristaus „hipnotizuojamiems“ šv. Teresėlės pavyzdžiu. Po šv. Mišių relikvijos išlydėtos į Kernavę.

Vos pasiekus Kernavės Švč. M. Marijos Škaplierinės parapijos ribą, ties Klišabalės kaimu, relikvijas pasitiko policijos ekipažas su raitelių palyda. Kernavėje, vienoje iš mažesnių parapijų Kaišiadorių vyskupijoje, aptarnaujamoje kun. Virgilijaus Balnio iš Musninkų parapijos, veikia Kris-

savo bendraamžių akivaizdoje, iš kur semtis drąsos nesigėdyti savo išpažįstamo tikėjimo? Ganytojas sakė, jog tik branginant Kristų ir laikant garbe jam tarnauti, galima tapti jo mokiniu, tikru ir vyrišku. Vysk. J. Ivanauskas linkėjo „pažinti Kristų, jį mylėti ir užaugti tikrais tikėjimo vyrais, kuriems tikėjimas į Kristų būtų didelė garbė“.

Po šv. Mišių arkivyskupas įteikė apdovanojimus keletui uoliausių patarnautojų. Padėkos raštais ir knygomis, padėsiančiomis skaityti Šventąjį Raštą, šiemet apdovanoti jaunieji ministrantai iš Ukmergės, Šėtos, Babtų, Raudondvario, Kauno arkikatedros bazilikos ir Šv. Juozapo parapijos.

Prie bažnyčios nusifotografavę kartu su ganytojais vaikai ir jaunuoliai nuskubėjo rengtis sutikti šv. Teresėlės relikvijas. Jie taip pat dalyvavo procesijoje palydinti relikvijorių iš Rotušės aikštės į arkikatedrą baziliką. Vakare, nors mažesnieji jau ir buvo gerokai pavargę, ministrantai vėl susirinko drauge papramogauti ir pasistiprinti kurijos kieme. Išstvermingiausiai dalyvavo atliekant grupines užduotis, paskui prisistatė. Užklupęs vasariškas lietus sutrukdė ilgiau pasidžiaugti vakariene prie laužo, o koncerto teko klausytis persikėlus į arkivyskupijos konferencijų salę.

-kasp-

Jubiliejinis Šiaulių vyskupijos renginys

Liepos 8 d. Šiaulių vyskupijos dešimties metų jubiliejus buvo švenčiamas Radviliškio dekanate. Dar gerokai prieš šv. Mišias bažnyčia buvo pilna žmonių. Likus pusvalandžiui, nepaisydami lietaus, radviliškiečiai bei iš kitų Radviliškio dekanato parapijų atvažiavę tikintieji išėjo prie gatvės pasitikti ganytojo. Radviliškio bažnyčios jaunimo choras, vadovaujamas Aurelijos Šakėnienės, sveikino visus giesmėmis. Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis maloniai pasveikino susirinkusiuosius, padėjo gėlių prie tremties aukų atminimo paminklo, pašventino šventoriuje pastatytą vyskupijos dešimtmečiui atminti skirtą medinį kryžių. Šv. Mišių metu sakodamas pamokslą, Šiaulių vyskupas teigė, kad bažnyčia graži ne savo išore, bet jai atsidasusiais žmonėmis. Vyskupas dėkojo dekanato kunigams už nuoširdų darbą, pasidžiau-

gė jaunimo chorų, padėjo Sumos chorui, Marijos legiono narėms, procesijos dalyviams, *Caritas* bendradarbiams. Šv. Mišios aukotos už visus Radviliškio dekanato tikinčiuosius, kurie artimi vyskupui dar ir dėl to, kad Radviliškis buvo jo antroji darbo vieta. Vysk. E. Bartulis prisiminė, kaip prieš 30 metų čia dirbdamas rinko žmonių parašus, vežė į Vilnių kulto įgaliotiniui, prašydamas leisti padidinti ir pagražinti Radviliškio bažnyčią. Dabar, kai kiekvienas žmogus yra laisvas tikėti, gali laisvai rūpintis ir savo bažnyčia. Apžvelgdamas dešimtį vyskupijos metų, ganytojas teigė, kad žemiškojo gyvenimo kelias tiek prasmingas, kiek jame sutikome atverti duris gyvenimo davėjui Kristui.

Po šv. Mišių išeinančius pro bažnyčios duris pasitiko linksma liaudies muzika, nulydėjusi Šiaulių vyskupą, Radviliškio dekanato kunigus, tikinčiuosius iki Radviliškio kultūros centro. Šventinę programą, kurią vedė Šiaulių dramos teatro aktorė Nomedė Bėčiūtė, sudarė sveikinimai, D. Ramanausko filmas apie Šiaulių vyskupijos nueitą 10-ties metų kelią bei koncertas.

Šiaulių vyskupas Eugenijus Bartulis, tardamas įžangos žodį, atkreipė dėmesį į vyskupijos dešimtmečiui pasirinktą šūkį – Evangelijos mintį: „Kelkis, eik, tavo tikėjimas išgelbėjo tave“. „Turime kiekvienas prisikelti, atsinaujinti, atleisti, mylėti ir tuomet drąsiai eiti Kristaus nurodytu keliu. Būkime drąsūs, darykime išmintingus sprendimus ir atsakingais žingsniais pereikime žemę. Mūsų dešimtmetis tebūna nauja stotelė, nauja susimąstymo valanda“, – sakė ganytojas.

Radviliškio dekanas kun. Gintas Sakavičius džiaugėsi iš Radviliškio kilusiais iškiliais kunigais, čia besidarbuojančiais Dievui pašvęstojo gyvenimo asmenimis bei pasauliečiais, šeimų būreliais, miesto vadovų palankumu ir parama. „Dešimt metų tėra mažytė akimirka Dievo planuose, bet tai nepaprasto grožio akimirka“, – sakė dekanas. Radviliškio rajono meras Antanas Čepionis prisiminė ganytojo pirmąjį žygį į vyskupiją prieš 10 m. nuo Skėmių – Šiaulių vyskupijos ribos per visą Radviliškio rajoną. Tuo žygiu, anot Antano Čeponio, buvo atnešta viltis ir tikėjimas. Lietuvos Respublikos seimo narė Zita Žvikienė pasidžiaugė galimybe kartu švęsti šią šventę.

taus Karaliaus Merginų diakonų kongregacija, prieš penkiasdešimt metų įkurta mons. Česlovo Krivaičio ir patvirtinta Dievo tarno arkiv. Teofiliaus Matulionio. Arklių lydymam kortežui prisartinus prie centrinės gatvės, relikvijas pasitiko iškilmingai pasipuošę procesijos dalyviai kartu su seserimis diakonėmis. Giedant giesmei „Dievas mūsų prieglauda ir stiprybė“ relikvijos palydėtos į bažnyčią, kur jas pasitiko Kernavės parapijos administratorius kun. V. Balnys. Bažnyčioje parapijos jaunimas buvo paruošęs išsamų šv. Teresėlės gyvenimo pristatymą, po kurio buvo meldžiamasi Rožinio malda, giedamos giesmės. Per pamokslą kun. Julius Sasnauskas OFM kalbėjo apie mistinį misionierišką šv. Teresėlės susitikimą ant Kernavės piliakalnių su senosios lietuvių mitologijos figūromis (Pajauta, Krivių Krivaičiu Lizdeika ir kt.). Po šv. Mišių relikvijos išlydėtos į Molėtus.

Molėtai, Širvintos

Birželio 28 d. vakare prie Molėtų rajono ribos iškilmingą kortežą pasitiko Molėtų dekanas kun. Kęstutis Kazlauskas drauge su Molėtų rajono meru, Lietuvos krikščionių demokratų partijos pirmininku p. Valentinu Stundžiu. Relikvijų susitikimo metu Šv. apašt. Petro ir Povilo bažnyčioje dekanas pasidžiaugė, kad šv. Teresėlė aplankė parapiją bažnyčios konsekavimo šimto metų jubiliejaus proga. Taip šv. Teresėlė tapo garbingiausia jubiliejaus viešnia. Šv. Petro ir Pauliaus šventės išvakarių šv. Mišias koncelebravo net dvylika kunigų iš kaimyninių parapijų, o šv. Mišioms vidurnaktį vadovavo iš Molėtų parapijos kilęs kun. Marius Talutis. Stebėtina, kad vidurnakčio šv. Mišiose dalyvavo daugiau žmonių negu paprastai susirenka sekmadieniais. Naktinį budėjimą palaikė maldos, giesmės bei iš aukštybių prašnekinanti tyla.

Birželio 29-ąją, minint apaštalus Petrą ir Paulių, per šv. Mišių pamokslą kun. Jonas Savickas FJ kalbėjo apie tris kartus Petru užduotą Viešpaties klausimą: „Ar myli mane?“ Pamokslininkas priminė ir šv. Teresėlės užsidegimą būti meile Motinos Bažnyčios širdyje. Po šv. Mišių parapijos klebonas kun. Kęstutis Kazlauskas visus nustebino savo muzikiniais sugėbėjimais: jis atsinešė tris naujai pastatytų, bet dar nepašventintų vargonų vamzdžius ir sumanė pagroti šv. Teresėlei. „Jūs manęs neklausykite, nes aš ne jums, bet Teresėlei groju“, – aiškino dekanas. Bažnyčios erdve nuvilniję įvairaus aukštumo garsai buvo tarsi ženklas, kad mus ir šventuosius neskiria aklina siena. Išnešus relikvijas iš bažnyčios, dekanas kun. K. Kazlauskas, nusivilkęs liturginius drabužius, dviračiu pats lydėjo relikvijorių per miestą Širvintų kryptimi.

Prie Širvintų rajono ribos policijos sutiktos relikvijos palydėtos į Širvintų savivaldybės aikštę. Čia garbingą viešnią pasveikino Širvintų rajono meras p. Kęstutis Pakalnis. Relikvijų procesija, vadovaujama kunigo dekanas Leono Klimo, miesto gatvėmis ėjo Šv. arkang. Mykolo bažnyčios link. Rožių žiedlapiais iškloti šventoriaus takeliai tiesiog kvieste kvietė Teresėlę į šventovę. Kun. L. Klimas bažnyčioje pasakojo apie savo asmeninį ryšį su šventąja. Jis prisiminė, kad jam vos nuvykus pastoraciam darbui į Punios parapiją teko organizuoti šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės atleidus, o atlikdamas kunigišką tarnystę visuomet jautė šios šventosios globą. Bažnyčios prieangyje buvo rašomos įvairios intencijos prašant šv. Teresėlės užtarimo. Šv. Mišių homilijoje vyskupo generalvikaras kun. A. Jurevičius kalbėjo apie dvasinį šventųjų – Petro, Pauliaus ir Teresėlės – susitikimą su tikinčiais Širvintų bažnyčioje. Prieš aukojimą buvo atneštas didelis stiklinis indas rožių žiedlapių, kuriuos aukojimo metu kun. L. Klimas bėrė ant relikvijoriaus. Buvo paskelbta, kad tikintieji galės pasiimti atminimui po žiedlapį, o kas liks bus supilta į tą

patį stiklinį indą ir saugoma bažnyčioje šv. Teresėlės relikvijų apsilankymo diena atminti. Po tikinčiųjų antplūdžio žiedlapių beveik nebėliko... Popietę po spontaniškai ugningos kun. Mariaus Talučio katechezės dekanato jaunimas, susibūręs kelionei į Lietuvos jaunimo dienas Klaipėdoje, pagiedojo keletą giesmių. Išlydint relikvijas į Pivašiūnus, tikintieji ėmė ploti šv. Teresėlei.

Pivašiūnai, Paparčiai

Relikvijų kelias į Pivašiūnus vedė per Vievi, trumpai stabtelėjant maldai prie iškilaus kunigo Č. Kavaliausko kapo Vievio bažnyčios šventoriuje, per Semeliškes, sustojant atsikvėpti ir aplankant Semeliškių kleboną kun. Gintautą Jančiauską, kuris kartu su visu tų metų kunigų kursu savo kunigystę pavedė šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės globai. Netikėtai sužinojus apie ypač apgailėtiną remontuojamo kelio būklę tarp Aukštadvario ir Onušio, pasirinktas kur kas ilgesnis maršrutas. Nors į Pivašiūnus šv. Teresėlės relikvijos atvyko pusvalandžiu vėliau, negu numatyta, tačiau maloniai nustebino iškilingai prie parapijos namų išrikiuota procesija, Daugų parapijos jaunimas, jaunieji Šaulių sąjungos nariai, Alovės parapijos persirengėliai – Romos kariai, paprastai saugantys Kristaus kapą velyknaktį, kad Kristaus niekas „neišvogtų“. Į Pivašiūnus jie atvyko, vadovaujami Alovės parapijos klebono kun. Stanislovo Stankevičiaus, pasirengę pagerbti šv. Teresėlę garbės sargyba. Po iškalingų dekanato mons. Vinco Baublio žodžių procesija pajudėjo į Dzūkijos Madonos kalnelį. 1988 m. kardinolas Vincentas Sladkevičius vainikavo Pivašiūnų Dievo Motinos paveikslą popiežius Jonas Paulius II dovanotomis karūnomis, suteikdamas Pivašiūnų Marijai *Nuliūdusiųjų paguodos* titulą. Tas pats popiežius įvertino ir šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresę, 1997 m. suteikdamas jai *Visuotinės Bažnyčios Mokytojos* titulą. Įstabu, kad Pivašiūnų šventovėje tokiu neįprastu būdu susitiko dvi ypač šventos ir tituluotos moterys. Gausūs tikinčiųjų būriai pajuto šio susitikimo malonės vaisingumą, o klausydamiesi kun. Jono Savicko FJ katechezės, patys išitraukė į šventųjų bendravimą per relikvijų palytėjimą, maldą ir šv. Mišių auką. Po vakarinių šv. Mišių relikvijos buvo iškilingai palydėtos į Betliejaus Mergelės Marijos Ėmimo į dangų ir šv. Bruno vienuolyną Paparčiuose.

Kelionė į Paparčius neapsiėjo be nuotykių: pakylą vežantis autobusukas pasiklydo Kaišiadoryse, pasukdamas ne į tą kelią, o važiuodamas link Paparčių užklimpo remontuojamame kelio ruože. Nepaisant to, relikvijas lydinti komanda sėkmingai pasiekė Betliejaus seserų vienuolyną ir parengė pakylą relikvijoms. Jas prie vienuolyno vėl ir vėsų birželio 29 d. vakarą pasitiko Paparčių klebonas kun. Vidas Bernardas Sajeta su baltomis albomis apsvilkusiais patarnautojais. Relikvijos buvo įneštos į vienuolyno bažnyčios prieangį, skirtą pasauliečiams. Tikintieji stovėjo ilgoje lauke besidriekiančioje eilėje, laukdami galimybės prieiti prie relikvijų ir jas pagerbti. Tuo tarpu Betliejaus seserys nepaprastai gražiai savitai giedojo psalmes bei įvairias kitas giesmes. Šv. Teresėlė, pati gyvenusi klauzūroje, aplankė savo tėvynaines Betliejaus seseris. Visą naktį trukusią vigiliją birželio 30 d. ryte vainikavo šv. Mišios, po kurių relikvijos buvo išlydėtos į Klaipėdą. Pakeliui šv. Teresėlės relikvijos ir jas lydintys asmenys trumpam užsuko į Kaišiadorių vyskupijos kuriją. Labai prasminga, kad su Kaišiadorių ganytojo palaiminimu pradėjusi misionierišką kelionę po Kaišiadorių vyskupiją šv. Teresėlė kelionės pabaigoje vėl atvyko pas vietos vyskupą. Relikvijas lydintys asmenys pasidalijo su Kaišiadorių ganytoju kelionėje po vyskupijos kelius bei vieškelius patirtomis malonėmis, padėjo už svetingumą ir paprašė palaiminti kelionei į Klaipėdą. Ganytojas pasidžiaugė, kad šv. Teresėlė sujudino vys-

Susirinkusieji gėrėjosi dovanotu koncertu. Skambėjo Šaulių vaikų vokalio studijos Ro-ko-ko giesmės ir dainos; Šv. Cecilijos religinio folkloro ansamblis džiugino liaudies dainomis, senosiomis giesmėmis, pirmą kartą giedama specialiai Šaulių vyskupijos 10-mečiui sukurta giesme.

-irat-

Padėkos šv. Mišios

Pasibaigus Lietuvos jaunimo dienoms Klaipėdoje, liepos 6-osios vakarą Šv. Kazimiero bažnyčioje aukotos padėkos šv. Mišios. Į jas rinkosi žmonės, kurie šioje parapijoje organizavo jaunimo maitinimą, apgyvendinimą, rūpinosi, kad atidarymo šventė būtų graži. Padėkos šv. Mišioms vadovavo kun. Vilius Viktoravičius, Lietuvos jaunimo dienų organizacinio komiteto narys ir Telšių vyskupijos jaunimo centro direktoriaus pavaduotojas, taip pat šv. Kazimiero parapijos vikaras bei Jaunimo dienų koordinatorius kun. Saulius Stumbra.

Įžangos žodyje kunigas V. Viktoravičius negailėjo gerų žodžių klaipe diečiams, kurie parodė savo širdies gerumą atverdami savo namų duris ir priimdami jaunus žmones nakvynei. Pasak jo, tai taip pat parapijos augimo, keitimosi ženklas, rodantis, jog tikintieji nelieka abejingi.

Per pamokslą kunigas S. Stumbra, remdamasis šv. Ignaco Lojolos dvasingumu, analizavo priežastis, kodėl žmogus dažnai bijo ar nemoka pasakyti „dėkui“. Kunigas džiaugėsi būriu parapijos aktyvių jaunųjų talkininkų, kurie neliko nuošalyje rengiantis Lietuvos jaunimo dienoms ir aukoję savo laiką ir energiją, kad šventės dalyviams būtų malonu svečiuotis šioje parapijoje. Baigiantis šv. Mišių aukai, kiekvienas iš kunigo V. Viktoravičiaus rankų gavo atminimui žvakutę su Lietuvos Jaunimo dienų simbolika.

-kss-

Svečiuose – *Renovabis* atstovas

Birželio 20 d. Kauno Kristaus Prisikėlimo bažnyčioje iškilingomis šv. Mišiomis buvo pagerbti *Renovabis* atstovas Martinas Buschermöhle ir Kauno miesto dekanato centrų vadovai.

Šv. Mišių koncelebracijai vadovavo arkivyskupo augziliaras vyskupas Jo-

nas Ivanauskas, koncelebravo Kristaus Prisikėlimo, Gerojo Ganytojo ir Šventosios Dvasios parapijų klebonai. Homiliją augziliaras pradėjo Kristaus žodžiais: „Jei kas mane myli, laikysis mano žodžio, ir mano Tėvas jį mylės; mes pas jį ateisime ir apsigyvensime“ (Jn 14, 23). Ganytojas pabrėžė, kad Jėzaus žodžiai labai tikroviški, realūs, ne teoriški. Jei du jauni žmonės pamilsta vienas kitą, jie sukuria šeimą ir gyvena kartu. Gyventi kartu neįmanoma be tikros meilės. Šventasis Raštas šiandien kalba apie dosnumą, kurio šaltinis – širdis. Dosnumas gali išaugti iš meilės, kuriai kviečia Kristus. Baigdamas homiliją vyskupas padėkojo Renovabis atstovui už dosnią pagalbą ir visiems susirinkusiesiems, aktyviai dalyvaujantiems parapijų gyvenime.

Po šv. Mišių visi svečiai ir dekanato centrų vadovai susirinko pasikalbėti. Pradžioje dekanas mons. Vytautas Grigaravičius pateikė lentelę, atspindinčią gautų iš Renovabis lėšų panaudojimą, parodė filmų ištraukas iš dekanato, parapijos veiklos. Apie dekanato parapiinę katechezę kalbėjo Katechetikos centro vadovė Nijolė Kulėšienė, dekanato jaunimo veiklą pristatė Jaunimo centro vadovė Lina Žadvigaitė. Ji supažindino ir su Šeimos centro veikla.

Svečias iškėlė problemą dėl Sutvirtinimo sakramento, atkreipdamas dėmesį į tai, kad pirmąją Komuniją arkivyskupijoje priėmė 2000 vaikų, o Sutvirtinimo sakramentą tik 700. Kur dingę 1300 vaikų? Dalyvavusieji iškėlė įvairius motyvus, tačiau atsakymas buvo netikėtas – tėvų vertingas dovanos vaikams. Vokietijoje ta pati problema. Sąmoningai priima Atgailos ir Eucharistijos sakramentus apie 15–20 proc. Tai parodė eksperimentas. Svečias atkreipė dėmesį į tai, kad šių laikų jaunimas blaškosi, nes nėra patrauklių modelių, sektinų pavyzdžių. Kalbėdamas apie šeimą, p. Martinas pasakojo, kad Vokietijoje per Sekmines vykdoma labdaringa akcija, kurios metu surinkti pinigai išdalijami vargstančioms šeimoms.

Dekanas trumpai pristatė Kristaus Prisikėlimo parapijos veiklą, internetinę svetainę. Apie pagyvenusių žmonių problemas ir numatomą jų užimtumo programą papasakojo Rima Lipšienė. Vyskupas J. Ivanauskas, dėkodamas svečiui, prašė perduoti nuoširdžius padėkos žodžius visiems *Renovabis* nariams ir aukotojams. -bv-

kupijos tikinčiųjų dvasią ir pakvietė nors ir mažais žingsneliais, bet su kūdikišku pasitikėjimu artėti prie Kristaus.

-kaj-

Lietuvos jaunimo dienos „Drąsos! Tai aš“

Birželio 30 – liepos 1 d. Klaipėdoje praūžė ketvirtosios Lietuvos jaunimo dienos „Drąsos! Tai aš“. Šis krikščioniškojo jaunimo susitikimas – gausiausias iš Lietuvoje organizuotų. Šventėje dalyvavo apie 6 tūkst. jaunuolių iš Lietuvos, Latvijos, Vokietijos, Slovakijos, Prancūzijos, taip pat JAV bei Lenkijoje gyvenantys išeiviai iš Lietuvos.

Jaunimo dienos buvo inicijuotos popiežiaus Jono Pauliaus II prieš 23 metus ir įvairiose šalyse sėkmingai rengiamos iki šiol. Pasak Lietuvos jaunimo dienų „Drąsos! Tai aš“ organizatorės, Lietuvos Vyskupų Konferencijos Jaunimo pastoracijos tarybos sekretorės Margaritos Vyskupaitienės, vienas svarbiausių šio susibūrimo tikslų – vienyti jaunimą, sukviesti jaunas žmones, kad jie pasidalytų tikėjimu, sustiprintų vienas kitą, nebijotų liudyti tikėjimo džiaugsmo aplinkiniams. Organizatorių teigimu, prastas oras renginiui nesutrukdė – jaunuoliai, nepabūgę lietaus, neišsilakstė, bet išsitraukė skėčius ir lietpalčius.

Viena išsimintiniausių renginio dalių – dalyvių eisena sekmadienio rytą. Iš keturių Klaipėdos parapijų (Šv. Juozapo Darbininko, Kristaus Karaliaus, Marijos Taikos Karalienės bei Šv. Kazimiero) išėjusios kolonos – „valtys“ traukė klaipėdiečių dėmesį. Žmonės išeidavo į gatves pamatuoti, pasisveikinti su žygeiviais ar šiaip pasidairyti į tūkstančius keliaujančių, giedančių jaunuolių. Dvi valandas miesto gatvėmis žygiavusių dalyvių „valtys“ susijungė į vieną ir pasiekė Klaipėdos vasaros estradą, kur drauge su Lietuvos vyskupais bei apaštališkuoju nuncijumi Peteriu Stephanu Zurbriggenu šventė Jaunimo dienų uždarymo šv. Mišias. Jaunimo dienų išskirtinis akcentas – šv. Teresėlės relikvijos. Jauna šventoji buvo pasirinkta Lietuvos jaunimo dienų 2007 m. globėja. Liepos 1-oji buvo paskutinė jos apsilankymo Lietuvoje diena. Iš Klaipėdos relikvijos palydėtos į Latviją.

Šeštadienį Lietuvos jaunimo dienų dalyviams buvo pasiūlytos 32 teminės grupės, jas parengė įvairių kongregacijų vienuoliai, režisierius G. Padegimas, Lietuvos žydų centro bendruomenė, Daniel di Silva iš JAV grupės „Crispin“, kun. A. Narbekovas ir daug kitų. Tuo pačiu metu uostamiesčio centre vyko jaunimo festivalis, kuriame dalyvavo vaikų ir jaunimo cirkas „Monelli“, prancūzų evangelizacijos mokykla „Jeunesse Lumiere“, šokių grupė „Extrem“ iš Latvijos ir kiti. Ne mažiau įspūdingas pliaupiant lietuviui buvo ir krikščioniškos muzikos grupių iš Lietuvos („Sounds in G“, „Quest“), Slovakijos („River of life), JAV („Crispin“), Latvijos („Extrem“) vakaro koncertas.

Likus dviem dienoms iki renginio, į Klaipėdą susirinko apie 300 savanorių. Paskirstyti į keturias grupes (liturginė, maitinimo, registracijos-informacijos, nakvynės, mobilioji) jaunuoliai ruošėsi priimti tūkstančius dalyvių. Pasiruošimo darbai buvo įvairūs: plauti agurkus, puošti sceną, skaičiuoti eisenos maršruto laiką ar dalyti informacines skrajutes.

Pasak organizatorių, šiais metais šventė rengta turint didesnę patirtį. Dalyviams pasiūlyta naujovių, pvz., penktadienio vakare prasidėjusi ir iki sekmadienio pietų trukusi nuolatinė adoracija, kurios metu melstasi įvairiomis jaunimo intencijomis: už neįgalius jaunas žmones, misionierius, sergančius, skurstančius, priklausomus nuo narkotikų ar alkoholio ir pan..

Nemažas išbandymas Lietuvos jaunimo dienų organizatoriams buvo tai, jog pirmąkart renginio atidarymas, dalyvių maitinimas bei eisenos startas vyko tuo pačiu metu keturiose skirtingose vietose. Dar viena naujovė – pasirengimo programa. Šioms Jaunimo dienoms rengtasi devynis mėnesius. Lietuvos parapijų jaunimo grupėms buvo siūloma susipažinti su artėjančios šventės globėja šv. Teresėle, kitais šventaisiais, renginio simboliais, mokyti giesmių ar Jaunimo dienų himno „Būk drąsus, nebijok“ (muzika Ingridos Ručinskienės, žodžiai Jolantos Voronenkovienės).

Likus penkioms dienoms iki Lietuvos jaunimo dienų iš Šiaulių, lydėdami jaunimo dienų kryžių, išmynė pusšimtis dviratininkų. Sekmadienį šv. Jono broliai drauge su jaunimo grupe iškeliavo į piligrimystę Žemaičių Kalvarijon.

-ljd-

Nutarta atkurti Katalikų Bažnyčios nuosavybės teisę į kultūros vertybes

Liepos 3 d., artėjant Lietuvos valstybės šventei, Vilniuje įvyko Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos ir Lietuvos Vyskupų Konferencijos nuolatinės dvišalės komisijos posėdis dėl Katalikų Bažnyčios nuosavybės teisės į kilnojamąsias kultūros vertybes atkūrimo.

Posėdžiui vadovavo kardinolas Audrys Juozas Bačkis, dalyvavo kultūros ministras Jonas Jučas, kiti komisijos nariai. Posėdžio metu buvo nutarta atkurti Katalikų Bažnyčios nuosavybės teisę į 609 kilnojamąsias kultūros vertybes, esančias Lietuvos dailės muziejaus apskaitoje. Gražinamų vertybių sąrašė yra 56 paveikslai, 8 skulptūros, 167 metalo dirbiniai (liturginiai indai, relikvijoriai, žvakidės, kryžiai), 313 liturginės tekstilės vienetai. Gražinamas Vilniaus katedroje tikinčiųjų itin gerbiamas garsusis vadinamosios Sapiegų Madonos paveikslas. Stebuklais, malonėmis, įvairiais pasakojimais garsėjantis atvaizdas XVII a. pradžioje, Vilniaus vaivados Leono Sapiegos prašymu, iš Vilniaus bernardinų bažnyčios buvo perkeltas į jo funduotos Šv. Mykolo bernardinų bažnyčios didįjį altorių. Čia atvaizdas išbuvo keletą šimtmečių ir išgarsėjo kaip vienas stebuklingiausių ir „galingiausių“ Dievo Motinos atvaizdų Vilniuje. 1750 m. rugsėjo 8 d. paveikslas karūnuotas auksinėmis karūnomis (neišliko, dingęs ir aptaisas). XVII–XVIII a. prie šio atvaizdo Švč. M. Marijos užtarimu įvykę stebuklai yra surašyti specialiose knygose. Po II pasaulinio karo sovietams uždarius bažnyčią, jis kartu su kitu uždarytų bažnyčių nacionalizuotu turtu buvo išmestas ir atsidūrė Šventosios Dvasios vienuolyno kieme. 1973 m. paveikslas pateko į LDM ir buvo restauruotas. 1989 m. tikintiesiems gražinus Vilniaus katedrą, arkiv. Julijonas Steponavičius paprašė pakabinti atvaizdą katedroje, kur jis greitai tapo vienu svarbiausių pamaldumo objektu. Šiuo metu garsiajam atvaizdui yra baigiama rengti atskira koplyčia.

Šių metų gegužės 22 d. buvo nutarta atkurti nuosavybės teisę į Vilniaus katedroje esančius, architektūriškai, istoriškai ir liturgiškai su šia šventove susijusius 124 kūrinius: bažnyčiai gražinti Kryžiaus kelio stočių, dvylikos apaštalių, bibliinių scenų atvaizdai. Nuosavybės teisė taip pat atkurta į seniausią tapytą Lietuvos globėjo atvaizdą – *Trirankį šv. Kazimierą* ir į titulinį šventovės globėjo – Šv. Stanislovo didžiojo altoriaus paveikslą. Šie kūriniai katedrą puošė nuo jos atgavimo dienos 1989 m..

Dalis liepos 3 d. gražintų vertybių priklausė Vilniaus katedros 1989 m. atkurtam interjerui. Kitos gražinamos vertybės priklausė sovietmečiu arba carinės priespaudos metu uždarytomis Vilniaus bažnyčioms. Kai

Eucharistijos šventė ir atlaidai

Birželio 23–24 d. Kauno Gerojo Ganytojo parapijoje vyko Eucharistijos šventė ir Šv. Jono Krikštytojo atlaidai. Birželio 23 d., šeštadienį, po rytinių šv. Mišių buvo išstatytas pagarbinti Švč. Sakramentas. Adoraciją ir Rožinio maldą vedė Gyvojo rožinio bendruomenė. Popietę koplyčioje buvo rodomas filmas apie Šiluvą, paskui žiūrėtas Palemono parapijos jaunimo miuziklas „Sūnus palaidūnas“, adoruotas Švč. Sakramentas. Rožinio maldą vedė Marijos legiono Motina Geroji Patarėja prezidiumas. Vėliau šv. Mišias aukojo ir pamokslą pasakė parapijos klebonas kun. Jonas Stankevičius.

Pasibaigus šv. Mišioms parapijiečiai buvo pakviesti į klebono kun. J. Stankevičiaus organizuotą Joninių vakaronę, kur dainavo ir šoko kartu su Kauno liaudiškos muzikos ansambliu, vadovaujamu Aurelijos Bareišienės, „Bočių ainiai“. Šventiškos nuotaikos nesugadino ir trumpam pasipylęs lietus. Ažuolo ir gėlių vainikais ansambliciai apdovanojo vakaronėje dalyvavusius Jonus ir Janinas, tarp jų ir kleboną.

Birželio 24 d., sekmadienį, švęsti Šv. Jono Krikštytojo atlaidai ir parapijos koplyčios pašventinimo 6-osios metinės. Prieš sumą buvo iškilmingai sutikti svečiai – Kauno arkivyskupo metropolitito generalvikaras vyskupas Jonas Ivanauskas ir mons. Adolfas Grušas. Iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo vysk. J. Ivanauskas, koncelebavo mons. A. Grušas ir parapijos klebonas kun. J. Stankevičius. Giedojo parapijos jungtinis choras. Po šv. Mišių parapijos Sielovados centro ir choro atstovai pasveikino vyskupą ir kleboną jų dangiškojo globėjo šventės proga, uždėjo azuolo vainikus, visi sugiedojo jiems Ilgiausių metų. Klebonas pakvietė svečius, parapijos aktyvą, sielovados darbuotojus ir choro dalyvius į šventinį pobūvį prie didžiulio proginio torto ir arbatos puodelio pasidalyti krikščioniška meile bei šiluma. Vysk. J. Ivanauskas padėjo susirinkusiam parapijos aktyvui ir išreiškė viltį, kad, galutinai įrengus parapijos Sielovados centro patalpas, sielovadiniai darbai išsiplės.

Vakare parapijos aktyvas ir tikintieji pagerbė Šv. Kūdikėlio Jėzaus Teresės relikvijas Kauno arkikatedroje bazilikoje.

-lm-

Dvasingumo puoselėjimo popietė

Birželio 30 d. Šv. Jurgio konvento mažesniųjų brolių pranciškonų ir pasauliečių pranciškonų ordino iniciatyva Kauno šv. Jurgio bažnyčioje surengta dvasingumo puoselėjimo popietė „Širdie Švenčiausia, versme malonių!“ Dvasiškai atsigavinti į popietę susirinkusius renginio dalyvius prel. doc. dr. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS konferencijoje supažindino su Jėzaus Širdies kulto atsiradimo istorija, pabrėžė jo esmę ir svarbą Bažnyčioje. Br. Kun. Ramūnas Brundza OFM padėjo panirti į pamaldumo Švč. Jėzaus Širdžiai gelmes, pasidalijo įžvalgomis apie neišsenkančius jo turtus bei teikiamas malones.

Šv. Mišias aukojo prel. doc. dr. Vytautas Steponas Vaičiūnas OFS, br. kun. Andrius Dobrovolskas OFM ir br. kun. Ramūnas Brundza OFM. Po šv. Mišių Švč. Sakramentas adoruotas giedant Švč. Jėzaus Širdies litaniją bei skambant smuiko melodijai „Aukščiausias, Švenčiausias...“. Vėliau Švč. Sakramento garbinimo procesija iš Šv. Jurgio bažnyčios pasuko į Šv. Jurgio konvento koplyčią. Švenčiausiąjį Sakramentą lydėjo rožių žiedlapius beriančios mergaitės ir giesme Viešpatį šlovinantys tikintieji. Gausus būrys susirinkusių vienos dvasios brolių ir seserų liudijo, kad krikščioniškojo dvasingumo poreikis dar gyvas. Popietę užbaigė agapė vienuolyno kiemelyje, kur visi smagiai bendravo, vaišinosi ir giedojo. -oš-

Seminaras apie savanorių mokymą

Liepos 4 d. Vilkaviškio dekanato Alvito šv. Onos parapijos salėje buvo surengtas Vilkaviškio *Caritas* vykdomo projekto „Savanorių mokymas“ seminaras. Jame dalyvavo apie 30 parapijos *Caritas* skyriaus savanorių, bendruomenės narių bei Šv. Kazimiero vaikų globos namų darbuotojų.

Seminaro dalyvius pasveikino klebonas kun. Vytautas Kajokas. Anot jo, tokie seminarai labai naudingi: savanoriai gauna psichologinių bei pedagoginių žinių, kurias gali sėkmingai pritaikyti dirbdami karitatyvinį darbą.

Meilės reikšmę tarpusavio santykiams apžvelgė Vilkaviškio vyskupi-

kurie itin gerbti atvaizdai ir relikvijoriai dar XIX a. pab. – XX a. pr. buvo perkelti į Vilniaus katedrą, čia pritapo ir padėjo skleisti tikinčiųjų pamaldumui.

Remiantis Katalikų Bažnyčios nuosavybės teisės į kilnojamąsias kultūros vertybes atkūrimo įstatymu nuo 2006 m. kovo mėnesio valstybė grąžino Bažnyčiai 1721 vertybę, iš jų 804 objektai yra Šv. Kazimiero koplyčiai ir Sapiegų Madonos atvaizdai priklausantys votai.

-sm-

Kauno arkivyskupijos diena minint globėją šv. Joną Krikštytoją

Birželio 24 d., švenčiant dangiškojo globėjo Šv. Jono Krikštytojo šventę, jau ketvirtą kartą paminėta Kauno arkivyskupijos diena. Sekmadienio popietę arkivyskupijos kunigai tradiciškai rinkosi į arkikatedrą baziliką kartu su ganytojais švęsti Eucharistiją. Iškilmių liturgijai vadovavo arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius. Šv. Mišių pradžioje gausius šių pamaldų dalyvius arkivyskupas pakvietė melstis už arkivyskupijos kunigus, vienuolius, pasauliečius ir pasidžiaugė, jog šiemet Arkivyskupijos diena švenčiama arkikatedroje lankantis šv. Kūdikielio Jėzaus ir Švč. Veido Teresės relikvijoms.

Savo homiliją arkiv. S. Tamkevičius skyrė šventumo temai, siedamas ją su šv. Jono Krikštytojo ir šv. Teresėlės misijomis. Ganytojas priminė šv. Jono Krikštytojo misiją – tiesti kelią Viešpaties atėjimui. Šv. Teresėlė neatliko didelių matomų darbų Bažnyčioje, tačiau jos paliktas šventumo kelias yra aiškus ir prieinamas kiekvienam, nes jo esmė – jaustis mylimo Tėvo vaikais ir juo pasitikėti. Nuoširdžiu kūdikišku atsidavimu Dievui šventoji pasidalijo su visais, ir visiems jos pavyzdys rodo, kaip malda ir meilė Jėzui gali teikti jėgų ir tamsiausioje dvasinėje naktyje. Ganytojas kvietė šventosios relikvijų apsilankymo proga apmąstyti, kaip atliekame pareigas Bažnyčiai, ir linkėjo gerais darbais tarsi rožių lietumi apdovanoti savo brolius ir seseris.

Šv. Mišių pabaigoje, prieš ganytojišką palaiminimą, arkivyskupas paskelbė dekretą dėl antrojo Sinodo sušaukimo šių metų spalio 20 d. Po iškilmingų šv. Mišių Arkivyskupijos diena toliau minėta konferencijų salėje. Solistė Daiva Eidikytė (mecosopranas) atlikto pagal šv. Teresėlės žodžius sukurtas giesmės (fortepijonu akompanavo Vita Vaitkevičienė, lietuviškus tekstus skaitė klierikas Gytis Stumbras). Paskui svečias t. Marcelinas OCD vedė konferenciją „Šv. Teresėlė – misijų globėja: atrasti savo pašaukimo džiaugsmą“. Remdamasis šv. Teresėlės gyvenimo faktais, jos dvasinių užrašų ištraukomis, prelegentas pabrėžė tvirtą šventosios dvasią, ryžtingą jos apsisprendimą pašaukimo kelyje. Tėvo Marcelino teigimu, kiekvienas esame Marija ir Morta – aktyvieji ir kontempliatyvieji. „Būti aktyviam – veikti dėl Dievo karalystės, o kontempliatyviui – tiesiog būti dėl Dievo. Bet svarbiausia – visur ieškoti jo valios,“ – kalbėjo svečias, išskirdamas maldą ir auką kaip nūdien didžiausius evangelizacijos ginklus.

Konferencijoje arkivyskupas Sigitas Tamkevičius trumpai apžvelgė nuveiktus darbus, aptarė svarbiausius sielovados rūpesčius bei prioritetus. Ganytojas pasidžiaugė, jog konsekruota nauja Lietuvos kankinių bažnyčia Domeikavoje, pradėtas intensyvus pasirėngimas Šiluvos jubiliejui. Arkivyskupo dekretu patvirtinus programą, prie kurios daug prisidėjo vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas, pasirėngimas Jubiliejui

įsibėgėjo visoje arkivyskupijoje. Arkivyskupas paminėjo po parapijas keliaujantį Šiluvos Dievo Motinos paveikslą, sėkmingai vykusias gausias piligrimines dekanatų keliones į Šiluvą, ypač džiaugėsi adoracija ir Eucharistijos šventėmis parapijose. Dėmesio Marijos diena Šiluvoje netrūks ir toliau – kiekvieno mėnesio tryliktąją į Šiluvą bus rengiama atskirų tikinčiųjų grupių piligrimystė, į ją ketinama įtraukti pirmąją Komuniją priėmusius vaikus. Piligrimystė į Šiluvą bus skatinama ir šeštadieniais. Tarp svarbių šiandien vykdomų darbų arkivyskupas minėjo Šiluvos erdvės sutvarkymą, dviejų kilometrų piligriminio tako šilė įrengimą. Svarbus rūpestis – Jono Pauliaus II kelias, į kurį įeina keturi arkivyskupijos objektai: arkikatedra bazilika, Pažaislio vienuolynas, Šiluva, Prisikėlimo bažnyčia, ir šio piligriminio kelio informacinio centro įkūrimas. Savo pranešime arkivyskupas išskyrė sielovadinių komandų darbą aukštosiose mokyklose bei pabrėžė, jog arkivyskupija atvira bendradarbiavimui su mokyklomis ugdant jaunimą. 2007 m. tikimasi užbaigti arkikatedros parapijos namų statybą. Arkivyskupas taip pat džiaugėsi stiprėjančiais dekanatų centrais ir pabrėžė didėjančią dekanų atsakomybę. Arkivyskupijoje numatoma steigti dvi naujas parapijas (Kaune ir Jonavoje).

„Kauno arkivyskupijos dienos proga noriu padėkoti visiems aktyviems Kristaus vynuogyno darbininkams. Dėkoju kunigams, seserims vienuolėms, parapijų aktyvui, arkivyskupijos sielovadinių institucijų aktyviems žmonėms ir visiems, kurie nebuvo pasyvūs darbų stebėtojai ar kritikai, bet patys prisidėjo prie vykdomų darbų ir meldėsi už jų sėkmę. Išskirtinai noriu padėkoti visiems kunigams, vienuoliams ir pasauliečiams, savanoriškai talkinusiems *Marijos radijui*. Gyvosios Bažnyčios statybai visuomet teiksime prioritetą tarp kitų darbų“, – užbaigdamas sakė arkivyskupijos ganytojas.

Kaip ir kasmet, arkiv. S. Tamkevičius padėkos raštais ir Kauno arkivyskupijos garbės ženklu – Šiluvos Dievo Motinos medaliu apdovanojo keletą labiausiai nusipelnusių arkivyskupijos žmonių. Šiemet tarp apdovanotųjų buvo mons. Kazimieras Senkus, mons. Lionginas Vaičiulionis, kun. Vytautas Merkys, kiti institucijose, parapijose ypač uoliai besidarbuojantys ir savo gyvenimu Evangeliją liudijantys arkivyskupijos tarnautojai.

Šioje šventėje arkivyskupas įteikė ir kasmetinius *Bažnyčios kronikos* fondo apdovanojimus žurnalistams už krikščioniškųjų vertybių sklaidą žiniasklaidos priemonėmis. Už nuoširdų vaikų vertybinį ugdymą bei jų evangelizaciją apdovanojimas įteiktas žurnalo vaikams *Bitutė* redaktorei Ingridai Laimutytei-Matvejevieni, o *Marijos radijo* vaikų laidos savanorė Genutė Ulevičienė apdovanota už jaunųjų klausytojų dvasinį prakalbinimą.

-kasp-

„17 tūkstančių memorandumas“ sugrąžintas Lietuvai

Liepos 9 d. Kauno miesto rotušėje, dalyvaujant vyskupams, ambasadoriams, miesto ir apskrities vadovams bei visuomenei, Kestono (Oksfordas, Didžioji Britanija) instituto įkūrėjas ir prezidentas kanauninkas Michaelas Bourdeaux Kauno arkivyskupui metropolitui Sigitui Tamkevičiui iškilmingai perdavė „17 tūkstančių memorandumą“. Trisdešimt šešerius metus minėtame institute saugotas per 17 tūkstančių Lietuvos gyventojų 1971 m. pasirašytas memorandumas, Vakarų pasauliui atskleidęs tikrąją Lietuvos Katalikų Bažnyčios padėtį ir reikalavęs iš sovietų valdžios tikėjimo laisvės, sugrįžo į Lietuvą. Brangus istorinis dokumentas bus saugomas Kauno arkivyskupijos archyve, o kai kuriomis progomis eksponuojamas Kauno miesto muziejuje.

jos Šeimų centro vadovė Lina Brauklylienė. Šeimos, draugų bei žiniasklaidos įtaką vaikų bei paauglių agresyvaus elgesio formavimuisi bei rekomendacijas, kaip jį mažinti, aptarė Vilkaviškio vyskupijos *Caritas* referentė Aušra Adomavičiūtė. Vilkaviškio vyskupijos Jaunimo centro referentė Diana Rugienytė susirinkusiesiems kalbėjo apie tai, kad žmogus, darydamas bet kokį gerą darbą, turi būti kupinas meilės, o toks jis gali tapti tik Dievo dėka.

Po pranešimų seminaro dalyviai bendrai pasimeldė. Agapės metu jie artimiau pasidalijo savo džiaugsmiais bei rūpesčiais ir savanorystės patirtimi *Caritas* organizacijoje.

-aa-

Mirties metinių paminėjimas

Liepos 4 d. Kauno arkikatedroje bazilikoje šv. Mišiomis paminėtos monsinjoro dr. Pranciškaus Tamulevičiaus mirties pirmosios metinės. Kun. P. Tamulevičius nuo 1948 m. dėstė Kauno kunigų seminarijoje, 1993–1996 m. buvo šios seminarijos rektorius, pas Viešpatį iškeliavo 2006 m. liepos 4 d. būdamas 83 m. amžiaus ir liepos 7 d. palaidotas arkikatedros šventoriuje.

Šv. Mišioms vadovavo vyskupas augziliaras Jonas Ivanauskas, koncelebravo Kauno kunigų seminarijos rektorius mons. Aurelijus Žukauskas, mons. Adolfas Grušas, mons. Artūras Jagelavičius, keliolika kunigų. Per homiliją vyskupas pabrėžė nuolatinį Evangelijos kvietimą sekti Kristų, girdėti jį, matyti jo ženklus savo gyvenime ir atkreipė dėmesį, kokios pamatinės dvasinės vertybės yra įrašytos žmogaus prigimtyje ir kaip jas išpuoselėjus atsiveria mūsų kelias į šventumą. Pasak ganytojo, šiame Evangelijos kelyje buvo monsinjoras Pr. Tamulevičius – kilnus žmogus, geras kunigas ir dvasios tėvas, tikrai branginęs Dievo dovanotas vertybes. Evangelija pagrįstas gyvenimas švietė kitiems, kėlė, džiugino, turtino ir padėjo žengti kunigystės žingsnius – taip šio dvasininko gyvenimą apibūdino vysk. J. Ivanauskas, ragindamas labiau branginti Dievo dovanas.

Po šv. Mišių pasmelsta prie mons. Pr. Tamulevičiaus kapo arkikatedros šventoriuje. Čia buvo pašventinta ir paminklinė lenta.

-kasp-

Paskaita apie bažnyčių sienų tapybą XVIII amžiuje

Birželio 20 d. Kauno miesto muziejuje menotyras daktarė Dalia Klajumienė skaitė gausiai iliustruotą paskaitą „XVIII a. sienų tapyba Lietuvos bažnyčių tapyboje“. Joje prelegentė supažindino su tuometinės Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės (LDK) šventovių išorės bei vidaus sienų tapyba – jos likučiais mūsų šalyje bei dabartinėje Baltarusijoje.

D. Klajumienės teigimu, to laikotarpio sieninės tapybos LDK bažnyčiose likę apie 10 proc. XVIII a. – didingo vėlyvojo baroko, taigi spalvų žaižaravimo epocha. Iš pietų Italijos į LDK atėjusią spalvingosios iliuzinės sienų tapybos madą XIX a. išstūmė nuosaikaus klasicizmo nuostata, kad tikrasis grožis yra baltos, lygios sienos, ir ta tapyba pasislėpė po tinku. Restauruojant statinius ji dabar kartais atidengiama. Dažniausiai ši tapyba nyksta, nes nekonservuojama, nerestauruojama. Prelegentė rodė bei komentavo LDK šventovių menkesnių ar didesnių sieninės tapybos likučių pavyzdžius.

Iliuzinė sienų tapyba reiškia, kad buvo sukuriamas realiai neegzistuojančios erdvės arba nesančių daiktų įspūdis. XVIII a. buvo labai populiaru taip suformuoti altorius, netgi vargonus, bažnyčių išorėje – nišas, jose bei šventovių fasaduose, vartuose nutapyti vienuolijoms reikšmingus šventuosius arba tose šventovėse esančius stebuklingus paveikslus. Antai Vilniaus bonifratrų bažnyčios fasade pertapytas Dievo Motinos paveikslas, esantis šventovėje. Griškabūdžio bažnyčios fasade – jos globėjų šv. Petro ir šv. Povilo atvaizdai. Vilniaus bernardinų bažnyčios frontone pavaizduoti vienuolijos kankiniai bei Nukryžiuotasis. Vilniaus pranciškonų bažnyčios fasado nišose atidengtos šiai vienuolijai svarbių asmenų šv. Liudviko ir šv. Bonaventūro tapytos figūros, Aušros Vartuose – Kristaus atvaizdas. Beje, viena Aušros Vartų siena buvo visa ištaipyta, atidengti ir konservuoti tik jos fragmentai. Atidengta ir Vilniaus bazilijonų bažnyčios vartų tapyba.

LDK populiarus buvo italo Andrea Pozzo traktatas „Perspektyva tapyboje ir architektūroje“. Šis menininkas – iliuzinių altorių pradininkas. Jo teigimu, tapybos priemonėmis galima sukurti

Perdavimo ceremoniją pradėdamas ir garbingus šio istorinio įvykio vykdytojus bei liudininkus pristatydamas Rotušės ceremonmeisteris Kęstutis Ignatavičius pabrėžė perduodamo dokumento reikšmingumą Lietuvos laisvės kovų istorijai.

Pranešimą apie tikėjimo suvaržymus bei represijas, tikinčiųjų siekį ginti savo teises perskaitė vienas šio memorandumo iniciatorių (tuomet dar kunigas) arkiv. S. Tamkevičius. Priėmimo į seminariją ribojimai, kunigų kalinimas ir persekiojimas pagal KGB planus turėjo nuslopinti laisvės troškimą, tačiau, pasak arkivyskupo, „represijos neatnešė lauktų vaisių, o tik paskatino aktyvesnei kovai už laisvę“. Sovietinei propagandai bandant įtikinti Vakarų, kad Sovietų Sąjungoje esanti visiška tikėjimo ir sąžinės laisvė, reikėjo ieškoti būdų, kaip pranešti tiesą pasauliui. Arkivyskupas pabrėžė, jog anuometinėmis pavergtos Lietuvos ir Bažnyčios sąlygomis melui galėjo pasipriešinti tik garsiai sakomas tiesos žodis. „Norėjosi, kad tiesą apie pavergtą Lietuvą ir Bažnyčią girdėtų tiek Kremliaus šeimininkai, tiek laisvojo pasaulio galingieji, anuomet primiršę pavergtųjų tautų bėdas,“ – sakė arkivyskupas pasakodamas, kaip spontaniškai, be jokios struktūros 1971 m. pradėti rinkti parašai po memorandumu per du mėnesius pasiekė 17 tūkst. Savo žodyje arkivyskupas pakvietė nulenkti galvas prieš tuos kuklius, bet drąsius vyrus ir moteris, pavojingais laikais išdrįsusius priimti atsakomybę už Bažnyčią ir Lietuvą. Jis taip pat pabrėžė, jog pastangos būtų buvusios bevaisės, jei laisvajame pasaulyje nebūtų atsiradę žmonių, gynusių Lietuvos laisvės bylą. Užbaigdamas arkiv. S. Tamkevičius išsakė gilią pagarbą ir nuoširdų dėkingumą Kestono instituto direktoriui kan. M. Bourdeaux, išsaugojusiam „17 tūkstančių memorandumą“ ir šiandien sugražinusiam jį Lietuvai, o pačiu sunkiausiu okupacijos metu gynusiam Lietuvos žmonių teises ir laisvę.

Vėliau kalbėjęs Kauno miesto meras Andrius Kupčinskas padėkojo visiems katalikams disidentams už gyvosios istorijos dokumentą. Ši tautos kova už savo laisvę ir įsitikinimus, pasak miesto vadovo, yra puikus pavyzdys jaunajai kartai.

LR ambasadorius Didžiojoje Britanijoje Vygaudas Ušackas pasidžiaugė garbe ir džiaugsmu dalyvauti šioje „laisvės, tiesos ir gėrio šventėje“. Perduodamą memorandumą pavadindamas ne tik istoriniu, religiniu, bet ir politiniu dokumentu, jis pabrėžė, kokį svarbų vaidmenį jis suvaidino tautos kelyje į nepriklausomybę. Pasak ambasadoriaus, represijų nepabūgę žmonės skleidė laisvės dvasią ir kėlė didžiausią vertybę – laisvai tikėti ir išpažinti savo tikėjimą.

Prieš įteikdamas „17 tūkstančių memorandumą“ kan. M. Bourdeaux, savo gyvenimą sąmoningai paskyręs religijų laisvės suvaržymo tyrinėjimams Sovietų Sąjungoje ir tam įkūręs institutą Kestone, tvirtino, jog ši diena bus išsimintina jo gyvenime. Jaunystėje Maskvoje studijavęs M. Bourdeaux visada norėjęs atvykti į Lietuvą, nes buvo girdėjęs apie čia varžomą tikėjimą, bet KGB draudė. Vysk. J. Steponavičiaus kvietimu pirmąkart atvyko 1989 m. atšventinant Vilniaus arkikatedrą. Vėliau lankėsi 2005 m., nacionalinėje M. Mažvydo bibliotekoje surengus Kestono instituto eksponatų parodą. M. Bourdeaux papasakojo, kaip netikėtai ir keistomis aplinkybėmis jo rankose atsидūrė „17 tūkstančių memorandumas“. Svarbiausia, jog šis dokumentas net tik buvo išsaugotas: laisvės šauksmą iš Lietuvos pasirūpinta išplatinti informacijos kanalais (*BBC*, „Laisvoji Europa“); M. Bourdeaux (beje, apdovanoto Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino ordinu) pastangomis jis buvo persiųstas ir Jungtinių Tautų Organizacijai. M. Bourdeaux pabrėžė, jog

jau per 1972-ųjų Velykas Šventasis Tėvas Vatikane meldėsi už persekiojamus krikščionis – „tylos“ Bažnyčią (manoma, jog galvoje turėta Lietuva). „Žvelgiant iš istorinės perspektyvos, šis memorandumas buvo Lietuvos laisvės pagrindas, nes Bažnyčios laisvė buvo visos tautos laisvės dalis,“ – taip Lietuvos žmonių pasirašytą memorandumą įvertino M. Bourdeaux ir aidint plojimams įteikė jį arkiv. S. Tamkevičiui.

Perdavimo ceremonijoje žodį tarė ir Didžiosios Britanijos ambasadorius Lietuvoje Colinas Robertsas. Jis pasidžiaugė tuometiniais savo kolegomis iš britų ambasados Maskvoje; minėtąjį institutą Kestone memorandumas tuomet pasiekė ignoruojant protokolą perduotas britų diplomatinio pašto iš Maskvos. Pasak kalbėjusiojo, memorandumas ir jo istorija ypač jaunimui turėtų priminti, ką tėvai ir seneliai išgyveno siekdami savo laisvės tikslo. Pasak LR garbės konsulo Jungtinėje Karalystėje Anthony Packerio, su memorandumo istorija susijusi istorija – tai istorija apie tautos drąsą ir heroizmą. Pasidalydamas išpūdžiais, kuriuos patyrė prieš trejetą metų Kestono instituto archyvuose vartydamas minėtąjį dokumentą, diplomatas pabrėžė, jog būtent krikščioniški įsitikinimai net ir sunkiausiomis aplinkybėmis leido jaustis žmonėmis, o patį memorandumą pavadino tautos ir Bažnyčios atgimimo reliktu, žmoniškumo išraiška. „Tai laisvės ir dvasingumo dokumentas net tik Europai, bet ir pasauliui“, – sakė A. Packeris.

Pabaigoje kalbėjęs Panevėžio vysk. Jonas Kauneckas, vienas iš aktyviai rinkusių parašus po memorandumu, pasidalijo prisiminimais apie jaunatvišką drąsą ir tuo metu galutinai subrendusį savo pasiryžimą tapti kunigu ir dar labiau prisidėti prie šios pasipriešinimo kovos. Renginių užbaigė Kauno styginių instrumentų kvarteto, vadovaujamo Sauliaus Bartulio, muzikiniai akordai. Arkiv. S. Tamkevičius ir svečias kan. M. Bourdeaux atsakė į žurnalistų klausimus.

-kasp-

Mirė kunigas jubilatas Antanas Mitrikas (1924–2007)

Liepos 5 d. ankstų rytą mirė Šiaulių vyskupijos kunigas jubilatas Antanas Mitrikas. Kun. A. Mitrikas gimė 1924 m. sausio 30 d. Pakruojo raj., Murdvario kaime. Baigęs Kauno tarpdiecezinę kunigų seminariją, 1949 m. sausio 1 d. išventintas kunigu. Nuo 1949 m. kovo 25 d. iki 1957 m. lapkričio 15 d. – ištremtas į Sibirą.

Kunigas jubilatas darbavosi: Debeikių parapijoje – altariistu (nuo 1958 m.), Molėtų parapijoje – vikaru (nuo 1971 m.); Južintų parapijoje klebonu (nuo 1972 m.); Šeduvos parapijoje altariistu (nuo 1986 m.). Nuo 1999 m. buvo globojamas Marijampolės Švč. Marijos globos namuose.

Kunigas jubilatas Antanas Mitrikas buvo pašarvotas Šeduvos Šv. Kryžiaus Atradimo bažnyčioje ir liepos 6 d. palaidotas Šeduvos bažnyčios šventoriuje.

-š-

efektingus tūrinius altorius. Altoriai LKD buvo tapomi ant stalių suformuotos medžio plokštumos. Jie nyko dėl freskos neilgaamžiškumo. Yra išlikęs Didkiemio (Žemaitija) bažnyčios tapytas altorius.

Sunyko beveik visos Tytuvėnų vienuolyno ansamblio tvoros arkadose tapytos 25 Kryžiaus kelio stotys. „Tai vieningas Lietuvoje eksterjere tapytas Kryžiaus kelias. Jis buvo sudėtingos ikonografijos bei siužetų“, – sakė dr. D. Klajumienė. „Bernardinų kronikoje“ (1735 m.) minima, kad gausiai ištapyta ne tik Tytuvėnų bažnyčios išorė, bet ir vidus – net durys, kolonos. Tai daryta, „kad pavergtų žmonių širdis“. Aleksandravėlės bažnyčios archyvai byloja, kad 1796 m. jos fasadą puošė vienas tikras langas ir keturi netikri – tapyti – su tokiomis pat nišomis bei šv. Petro ir šv. Povilo atvaizdais.

Unikalios, vietinės liaudiškos tapybos ant rąstų sienos pavyzdys – Grūšlaukės kapinių koplyčios altorius, tapytas 1749 m. Nerestauruojama ši vertybė gali išnykti, kaip ir Vilniaus dominikonų Šventosios Dvasios vienuolyno koridoriaus išsines freskos.

Anot dr. D. Klajumienės, minimu laikotarpiu didikai, pageidavę būti palaidoti bažnyčioje, užsisakydavo tapybiškus antkapinius paminklus (toks yra Nesvyžiaus šventovėje), o vienuolynų koridorių sienų tapybiniai įrašai iš Biblijos vienuoliams neleisdavo pernelyg atsipalaiduoti. Prelegentė iliustracijomis grindė mintį, kad XVIII a. vertinta ne šventovių tapytojų išmonė, o meistrystė – gebėjimas į sienas perkelti graviūrų vaizdus.

-jkk-

Keliais žodžiais

Paberžė. Birželio 23 d. Paberžės bažnyčioje paminėtos Kėdainių krašto garbės piliečio, kunigo Mykolo Algirdo Dobrovolskio – tėvo Stanislovo OFM Cap. antrosios mirties metinės. Iš pradžią Paberžės klebonas kun. Skaidrius Kandratavičius aukojo šv. Mišias. Po to surengta meninė Atminimo valanda, kurioje dalyvavo Kauno vyrų choras „Perkūnas“, aktoriai Doloresa Kazragytė ir Vladas Baranauskas. Tėvas Adomas Milašius OFM Cap. pasidalijo prisiminimais apie tėvą Stanislovą, su kuriuo

1944 m. tą pačią dieną buvo įšventintas j kunigus. -pinf-

Jonava. Liepos 1 d. Šv. apašt. Jokūbo bažnyčioje parapijiečiai sutiko naują kleboną kun. Audrių Mikitiuką. Pirmąsias savo kadencijos sekmadienio šv. Mišias kunigas iškilmingai aukojo sumos metu. Jis ragino tikinčiuosius melstis už parapiją ir jos bendruomenę. „Žmonės Kristuje ir yra Bažnyčia“, – sakė kun. A. Mikitiukas primindamas, kad sekti Kristumi nėra lengva ir tam reikia nemažai pastangų. „Kiekvienas Jėzaus sekėjas privalo suvokti, į kokį didelį darbą jis šaukiamas“, – sakė kunigas. Po iškilmingų šv. Mišių parapijiečiai paakinti aktyviai prisidėti prie organizuojamos bažnyčios teritorijos tvarkymo talkos. Kartu su kun. A. Mikitiuku darbą parapijoje pradėjo vikaras kun. Gintaras Blužas. -pinf-

Kazlų Rūda. Liepos 5 d. Kazlų Rūdos gyventojai minėjo Valstybės dieną Švč. Jėzaus Širdies bažnyčioje. Ta proga surengtame koncerte kompozitoriaus P. Beinoriaus sukurtas dainas ir giesmes pagal poeto B. Brazdžio eiles atliko Kauno valstybinio muzikinio teatro solistai Giedrė Juknevičiūtė-Beinorienė ir Tomas Ladyga. Poeto B. Brazdžio eiles skaitė aktorius Petras Venslovas. Koncerto pabaigoje, skambant bažnyčios varpams, atliktas kūrinys „Gyvenimo varpai“. Minėjimo-koncerto dalyvius ir klausytojus gražiai priėmė parapijos klebonas kun. Gintautas Kuliešius. Po koncerto buvo aukojamos iškilmingos šv. Mišios. -vf-

Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų atlydai Pivašiūnuose

2007 m. rugpjūčio 11–18 d.

Pivašiūnai – svarbiausia Kaišiadorių vyskupijos piligrimystės vieta. Švč. Mergelė Marija Nuliūdusiųjų Pagoda traukia maldininkus į Pivašiūnus, kur jie patiria Dievo malonį. Nuo senų laikų čia garsus Dievo Motinos su kūdikiu paveikslas, skleidžiantis meilę ir ramybę bei guodžiantis tikinčiųjų širdis. 1988 m. paveikslas vainikuotas popiežiaus Jono Pauliaus II dovanotomis karūnomis, jam suteiktas Nuliūdusiųjų pagodos titulas. Didžiųjų atlydų pagrindinė diena kasmet švenčiama rugpjūčio 15 d., atlydai šioje šventovėje trunka visą savaitę, artimiausią šiai dienai.

Žolinės aštuondienio atlydų tvarka ir laikas

- Rugpjūčio 11 d.** (šeštadienis) – 18 val. aštuondienio pradžia.
- Rugpjūčio 12 d.** (sekmadienis) – *melsimės už parapijas*; Pivašiūnų parapijos diena; 12 val. šv. Mišiose teikiamas Sutvirtinimo sakramentas.
- Rugpjūčio 13 d.** (pirmadienis) – *melsimės už šeimas, Šeimos centrų darbuotojus ir savanorius*; Širvintų dekanato diena (patarnauja Širvintų dekanato kunigai).
- Rugpjūčio 14 d.** (antradienis) – *melsimės už Caritas darbuotojus ir ligonius*; Kaišiadorių vyskupijos Caritas savanorių ir Kaišiadorių dekanato diena (patarnauja Kaišiadorių dekanato kunigai).
- Rugpjūčio 15 d.** (trečiadienis) – **Ž o l i n ė, melsimės už Lietuvos žemdirbius; pagrindinė atlydų diena (patarnauja Alytaus ir Merkinės dekanatų kunigai).**
- Rugpjūčio 16 d.** (ketvirtadienis) – *melsimės už dvasininkus ir vienuolius bei melsime pašaukimų į dvasinį luomą*; Molėtų dekanato diena (patarnauja Molėtų dekanato kunigai).
- Rugpjūčio 17 d.** (penktadienis) – *melsimės už tikybos mokytojus ir visus pedagogus*; Kaišiadorių vyskupijos katechetų, tikybos mokytojų ir Elektrėnų dekanato diena (patarnauja Elektrėnų dekanato kunigai).
- Rugpjūčio 18 d.** (šeštadienis) – *melsimės už vaikus ir jaunimą*; Kaišiadorių vyskupijos jaunimo ir Stakliškių dekanato diena (patarnauja Stakliškių dekanato kunigai).

Pamaldų laikas

Šv. Mišios – 10, 12 ir 18 val.

Švč. Sakramento adoracija, kalbamas rožinis – nuo 11 iki 12 val.

Atlydų dienomis Pivašiūnų bažnyčioje tikintieji, išpildę būtinas sąlygas, pamaldžiai dalyvaudami pamaldose, gauna visuotinius atlydus. Atlydams gauti lankant šią šventovę reikia:

- būti malonės būvio arba atlikti išpažintį,
- dalyvaujant šv. Mišiose priimti šv. Komuniją,
- pasimelsti Šv. Tėvo intencija,
- sužadinti pasiryžimą vengti kiekvienos, net lengvos nuodėmės.

(plg. Paenitentiaris Apostolica, Prot. Nr. 67/07/I)

Kaišiadorių vyskupijos kurija

TARNŲ PAGERBIMAS

19 eilinis sekmadienis (C)

Išm 18, 6–9; *Žyd* 11, 1–2. 8–19; *Lk* 12, 32–48

Kartais mus trikdo Evangelijos palyginimai, kuriuose vaizduojami kitokie, seniai istorijos praeitin nuėję socialiniai santykiai. Jėzus, palyginimu mokantis mus būti tarnais ar vergais, anaipol nenori mūsų pažeminti. Palyginimas tik pabrėžia, kad visiškai priklausome Dievui. Mūsų laisvė nereiškia išsilaisvinimo nuo Dievo – esame laisvi Dieve ir dėl Dievo. Palyginime vaizduojamų tarnų darbo laikas neribojamas, jie neturi poilsio garantijų, jokios jų teisės ginančios profsajungos. Tarnas turi būti nuolat pasirengęs tarnybai. Šeimininkas grįžta namo kada panorėjęs, net naktį. Niekas nežino jo grįžimo laiko: gal jis grįš vidurnaktį, o gal trečią valandą nakties. Tačiau šeimininkas reikalauja, kad tarnai budėtų ir jo lauktų. Jų aliejaus žibintai turi degti, kad iš karto galima būtų jais naudotis, nes iš naujo uždegti truktų per daug laiko.

Šeimininko elgesys mums gali pasirodyti savavališkas ir įnoringas. Tačiau turime prisiminti, kad Jėzus kaip Viešpats iškyla virš bet kokios patriarchalinės ar demokratinės santvarkos normų. Net ir dabartinėje santvarkoje, kai daug kalbama apie žmogaus teises, Jėzus yra visiškai mūsų nuosavybės, laiko ir apskritai viso gyvenimo Viešpats.

Ką reiškia laukti Jėzaus? Tai tvarkyti savo gyvenimą turint prieš akis jo teismą. Niekaip neapskaičiuojamą šeimininko atėjimą seka dar vienas nuostabus dalykas. Jis toks neįprastas, kad Jėzus pabrėžtina formuluote: „iš tiesų sakau jums“ patvirtina šį pažadą. Jis garantuoja: nors jums tai skamba neįtikinamai, vis dėlto tai tiesa. Iš budriai ir ištikimai laukusių tarnų Viešpats nereikalauja jokio patarnavimo. Priešingai, jis pats susijuos, susodins juos prie stalo ir eidamas aplinkui patarnaus jiems. To nedarytų joks šeimininkas, bet Jėzus tai daro. Dėkodamas už savo tarnų budėjimą ir laukimą, grįžęs jis nutrauks jų vergišką tarnybą, negana to, pats pasidarys jų tarnu. Už jų ištikimą tarnybą atsidėkos paties parengtu pokyliu. Galima įsivaizduoti taip pagerbtų tarnų džiaugsmą. Būsime jame pokylyje Kristus yra viskas visame: jis yra ir šeimininkas, ir valgis, ir aptarnaujantysis. Kuo vėliau jis ateina, kuo mažiau jo atėjimo tikimasi, tuo labiau palaiminti tampa ištikimai laukę jo tarnai. Pasitvirtino jų nesusvyravęs tikėjimas, jie gauna atlygio saiką su kaupu.

Visa tai yra vien įvaizdis ir palyginimas. Jėzus negali kitaip apsaityti būsimosios karalystės, nes, pasak apaštalo Pauliaus, nei akis neregėjo, nei ausis negirdėjo, ką parengė Dievas jį mylintiems žmonėms. Į nuolankią tarnų meilę Dievas atsiliepia nesuvokiama savo meilės dovana. Dangaus karalystėje tampame Viešpaties bičiuliais ir broliais, gauname tobulą jo laisvės dovaną.

Jėzus nėra moralistas, jis mato pasaulį tokį, koks jis yra. Jis nemano, kad blogį galime pažaboti jį nutylėdami ar iš aukšto moralizuodami. Jėzus įveikia nuodėmę ne nutylėdamas ją kaip tabu, bet per Kryžių. Padorius ir tvarkingus žmones Jėzaus palyginimas apie įsilaužėlį gali trikdyti. Tačiau čia Jėzus įsilaužia į mūsų paslėptą ir ne tokią padorią, kaip iš išorės atrodo, mąstyseną. Kai išpuošime ir išpuoselėjame savo gyvenimo namą vien savo patogumui ir manome, kad jis priklauso tik mums, Jėzaus atėjimas tampa panašus į įsilaužimą. Kai Jėzus į šį būstą ateina nekviestas ir net be leidimo, nelauktai ir galingai, tai galima pavadinti ne vien ramybės sutrikdymu, bet tiesiog įsilaužimu. Jėzus mus demaskuoja: būtent taip apie mane mano žmonės. Todėl nesipiktinkite, kad vadinu save įsilaužėliu! Veidmainiai, jūs taip mane vadinate širdyje, tik to nedrįstate pasakyti.

Kiekvienas supranta, jei namų šeimininkas būtų įspėtas, jis sutrukdytų įsilaužti į namus. O ką daryti nežinančiam, kurią valandą ateis vagis. Jėzus čia reikalauja kažko neįmanomo, tačiau iš tikrųjų tai yra vienintelis teisingas ir būtinas dalykas. Namų šeimininkas turėtų budėti dieną naktį, nesiliaudamas saugotis galimo įsilaužimo. Ar tai galima įgyvendinti? To Jėzus neklausia. Kiekvienu atveju reikia bandyti.

Nenuspėjamu laiku ateisiančio Kristaus laukimas krikščionių gyvenseną paženklina savotiška įtampa. Kaip šią įtampą gali atlaikyti žmogus per savo gyvenimo dešimtmečius, o Bažnyčia per tūkstantmečius? Krikščionys laukia Kristaus „įsilaužimo“ norėdami ne jam sukliudyti, bet veikiau patys bendrininkauti ir savanoriškai atiduoti jam visą savo gyvenimą.

MAGNIFICAT DANGUJE

Švč. M. Marijos Ėmimas į dangų (Žolinė)
 Apr 11, 19; 12, 1–6. 10; 1 Kor 15, 20–26; Lk 1, 39–56

Liturgijoje vyrauja Viešpaties Motinos džiaugsmas, dėkingumas ir šlovinimas. Skaitoma garsioji *Magnificat*, kuria Marija atsiliepia į pranašiškus Elzbietos žodžius: „Laiminga įtikėjusi, kad išsipildys, kas Viešpaties jai pasakys.“ Po žemiškojo gyvenimo kelionės Marija pasiėmė šią giesmę į dangų. Ši giesmė vainikuoja nuolankiosios Viešpaties tarnaitės maldingumą ir viso gyvenimo kryptį Dievop. Marijos Ėmimo į dangų proga *Magnificat* įgyja naują ir galutinę prasmę. Mūsų švenčiamoje Eucharistijos liturgijoje įpintos dangiškos kilmės giesmės – *Gloria* bei *Sanctus*: tai tarsi dangiškosios liturgijos ataudai žemiškojoje liturgijoje. Marijos Ėmimo į dangų proga žemę ir dangų suvienija dvejopas ryšys: žemėje nuskambėjusi Dievo Motinos šlovinimo giesmė įtraukiama į dangiškąją liturgiją.

Taip *Magnificat* įgyja naują, konkretų, patį aukščiausią turinį. Marija iš tikrųjų tik dabar patiria, kaip aukštai malone iškeliamas žmogus ir kokia kilni dėl to gali būti Dievo šlovinimo giesmė. Jos gyvenime Dievo pradėtas išganymo darbas dabar atbaigtas – jos sielos džiūgavimui nėra ribų. Ji ir toliau išlieka nuolanki mergelė, nesu-prantamu būdu Dievo išsirinkta ir apdovanojama malone. Dangaus Karalienė nesėdi soste: ji nuolankiai klūpi ant kelių. Šia prasme Marijos neregėtas išaukštinimas nieko joje nepakeitė. Nuo šiol visos žmonių kartos įsitraukia į Marijos šlovinimo giesmę. Žmonių kartos šlovina Dievą Marijos žodžiais ir garbina Mariją dėl didžių per ją nuveiktų Dievo darbų. Teikdami Marijai ypatingą garbę krikščionys elgiasi pagal Evangeliją ir išpildo Marijos pranašystę, nes ji yra palaiminta pas Dievą.

Dievas iš tikrųjų padarė jai ir per ją didžių dalykų. Jis nepakeitė Marijos visuomeninės padėties, nepadarė jos turtingos, įtakingos ar garsios šioje žemėje. Vis dėlto ji šlovinama labiau už visas moteris pasaulio istorijoje. Amatininko šeimoje gyvenusios Marijos gyvenime vyko, viena vertus, paprasti, kita vertus, ypatingi dalykai. Dievas ją tolydžio vis labiau apdovanojo savo meile, dalijosi dieviškojo gyvenimo bendryste. Tai, kad Dievas Mariją pasiėmė į dangiškąją šlovę, buvo nuosekli jos gyvenimo tąsa ir išsipildymas. Kas šioje žemėje jau gyvena kaip danguje, išlieka toks ir po mirties. Mirtis tik įamžina faktinę situaciją. Marijos Ėmimu į dangų apimtas ir jos kūnas, tai yra būsimo visuotinio kūno iš numirusių prisikėlimo ženklas.

Dabar Marija regi Dievą tokį, koks jis yra. Anksčiau ji, panašiai kaip mes, ne viską galėjo iki galo suprasti ir kartais skausmingai svarstė savo širdyje Viešpaties Apvaizdos numatytus įvykius. Dabar Marija žino, kad joks žmogus negali lygintis su Dievo galybe, niekas negali jo bandyti ar kritikuoti. Joks žmogus negali drįsti pykti ant Dievo: tik aukštybių išmintis atskleidžia, kaip tai būtų kvaila.

„Šventas yra jo vardas“: pagal žydiškąją vartoseną tokiu posakiu išreiškiamas iš pagarbos netariamasis Viešpaties vardas. Prieš nustebusias Marijos akis išskyla Dievo didybė. Iš Dievo sklindanti šviesa pakeliama tik todėl, kad jis „maloningas iš kartos į kartą“. Taip Marija siūlo ir mūsų kartai pasitikėti Dievo gailestingumu. Jei jausime Dievui baimingą pagarbą, patirsime ir jo gailestingumą.

Danguje Marija dar giliau suvokia galingą Dievo veikimą, kurį žemėje išreiškė *Magnificat* giesmė. Pasaulio galingieji, nuo kurių ji su savo Sūnumi patyrė tiek daug baisių išbandymų, Dievo galybe nustumiami nuo pasaulio istorijos scenos. Turtuoliai paleidžiami tuščiomis dalijant Dievo gėrybes. Dievas apverčia tuos žemiškuosius santykius, kurie prieštarauja jo karalystei. Išaukštinami mažutėliai: žmonės, kurie buvo kitų niekinami ir patys nebuvo apie save geros nuomonės, žmonės, kurie stebėjosi Dievo didybe, o ne savo darbais. Marija pilnutiniu džiaugsmu džiūgauja dėl to, ką Dievas parengė jį mylintiems žmonėms.

Galiausiai Marija gėrisi Dievo ištikimybe sandorai. Ji yra naujosios Dievo tautos, kurią sudaro išrinktieji iš visu pasaulio tautų, Motina. Tačiau ji yra taip pat žydė, priklauso Izraelio tautai, Abraomo palikuonims. Dievas nepaliko savo tarno Izraelio, nors jis tūkstanteriopai to užsitarnavo. Padarydamas izraelitę Mariją Mesijo motina, Dievas iškėlė taip pat Izraelį. Amžiais galiojusi Dievo sandora galioja taip pat ir Naujosios Sandoros tautai. Marija išpažįsta šią ištikimybę ir šlovina už ją Dievą.

LIEPSNOS TROŠKIMAS

20 eilinis sekmadienis (C)

Jer 38, 4–6. 8–10; Žyd 12, 1–4; Lk 12, 49–53

Šiame palyginime Jėzus vaizduoja save kaip gaisro sukėlėją. Jo gyvenimo tikslas ir pasiuntinybė yra paskleisti žemėje ugnį. Jis trokšta ne tik uždegti žmonių širdis, bet taip pat siekia įžiebtį ir visiems matomą liepsną. Tai dar nėra iki galo įgyvendinta, tačiau pats Jėzus sako, jog karštai to trokšta. Kas yra ši liepsna? Ji yra pats Jėzus, kukliai ir daugelio neatpažintas gyvenęs žemėje, tik savo prisikėlimu ir žengimu į dangų atskleidęs savo viešpatystę. Bažnyčios mokytojas Origenas perduoda mums Jėzaus žodžius, kurių nėra Šventajame Rašte: „Kas artinasi prie manęs, artinasi prie ugnies.“ Jėzaus laikų žmonėms liepsna yra vienas iš Dievo požymių. Dievas keliauja kaip ugninis stulpas, vesdamas savo tautą. Jis pasirodo Mozei degančio krūmo pavidalu. Ant Sinajaus kalno žaibai, ugnis ir dūmų migla lydi Viešpaties nužengimą. Nevaldoma ugnies stichija įspūdingai vaizduoja Dievo didybę. Dabar Dievas Kristuje pats nužengia į žemę. Šios ugnies niekas nebeįstengs užgesinti. Ši liepsna žmonėms visada teiks šviesą ir rodytų kelią.

Jei šios ugnies kibirkštis nukrinta į imlią ir atvirą žmogaus širdį, ji ima liepsnoti. Įsižiebia tikėjimas, užsiliepsnoja meilė ir kyla viltis. Tai nėra vien nepavojingas žaidimas. Jėzaus ugnis būtinai paveikia tą žmogų, kuriame ji dega, taip pat kitus, tarp kurių jis gyvena. Žmonės, norintys patogiai susitvarkyti gyvenimą, nuogaštuoja dėl pašonėje rusenančio ugnies židinio. Jei galėtų, iškvieštų gaisrininkus ar tvarkdarius ir gražintų ankstesnę stabilią tvarką. Bažnyčia nėra gaisrų gesintoja. Ji kaip tik siekia plėtoti Kristaus liepsną. Bažnyčia neatšauks ir neslopins Jėzaus mokymo liepsnos vien dėl išorinės, tariamos ramybės.

Jėzus nėra bejausmis vyras. Getsemanėje kraujo ir prakaito lašai atskleidžia jo nuogaštingą sielbartą prieš kryžiaus mirtį. Jis to nesigėdija. Žmonėms, manantiems, kad širdies jausmus reikia vien marinti, Jėzus neparodys pavyzdžio. Jis tiesiog skęsta jį užliejančiose kančios bangose. Šios kančios bangos – tarsi antrasis krikštas, kurio Jėzus taip troško: „Turiu būti pakrikštytas krikštu ir taip nerimstu, kol tai išsipildys.“

Du Jėzaus krikštai tarpusavyje susiję. Krikštą Jordane iki galo atskleidžia krikštas Golgotoje. Krikštas Jordane nėra vien nekenksminga ritualinė apeiga. Tai veikia mirties įvaizdis, nurodantis būsimąją kryžiaus mirtį. Dabar tampa aišku, kodėl Jėzus, pasak Šventojo Rašto, Dievo Šventasis, krikštijamas Jordane drauge su kitais nusidėjėliais. Jis solidarizuojasi su jais, prisiima pasaulio kaltę ir nuplauna ją Jordano vilnimis. Jis pasiima pasaulio nuodėmę ant Kryžiaus medžio ir kenčia dėl jos mirties bausmę. Tai, kas pirmojo Jėzaus krikšto metu buvo tik įvaizdis be kraujo, Golgotoje turi būti ratifikuota krauju. Jėzaus atsidavimas Jordane dangaus Tėvo pripažįstamas ir priimamas Golgotoje. Atstovavimą nusidėjėliams Jėzus apmoka savo gyvybe.

Ar angelai Betliejuje melavo, skelbdami, kad žmonijai gimė ramybę atnešęs Išganytojas? Juk šiandienos Evangelijoje pats Jėzus pareiškia: „Gal manote, kad esu atėjęs atnešti žemei ramybės?! Ne, sakau jums, ne ramybės, o nesantarvės.“ Kitoje vietoje Jėzus sako: „Aš jums palieku ramybę, duodu jums savo ramybę“, tačiau čia pat priduria: „Ne taip aš ją duodu, kaip duoda pasaulis.“ Šiuose iš pažiūros prieštaringuose teiginiuose atsiskleidžia tikroji krikščioniškoji taikos ir ramybės samprata.

Šios dienos Evangelijos skaitinys rėžia mūsų ausis, išskyrus gal pabaigos eilutes apie marčias ir anytas... Tačiau Jėzus čia kalba ne apie ginčus dėl tvarkos indaujoje, o kur kas esmingesnę dalyką. Taika neatnešama ant sidabrinio padėklo, dėl jos tenka kovoti. Sunkumai ir kentėjimai, įveikiant nesutarimus bei skirtybes, – visa tai yra taikos kaina.

Jėzus nenuslepia, kad pasaulyje jo mokslas daugina pretekstus konfliktams. Jėzaus pradėta kova žemėje vis labiau įsiliepsnoja. Žinoma, tai nėra fizinė kova. Jėzaus mokymu nepateisinami jokie religiniai karai, deportacijos ar prievartiniai atvertinėjimai. Tačiau Jėzaus reikalavimai kartais mus pastato į skausmingą padėtį: dėl Kristaus susikerta mūsų nuomonės net su artimais ir mylimais žmonėmis. Suskaldomi artimiausi šeimos ryšiai, skyla kartos, tautos ir laikai. Tai atskleidžia puolusios žmonijos tragizmą: žmonės tokie akli ir iškrypusios mąstysenos, kad išganyti atėjęs Jėzus jiems atrodo pragaištingas. Jėzus atėjęs gelbėti ir vienyti žmonijos, sukelia susiskaldymą. Jei išganingas ir geravališkas Jėzaus atėjimas sukelia tokius prieštarigus padarinius, vadinasi, pačiame žmoguje žioji gili nuodėmės žaizda. Iš žmogaus širdies kyla priešiškumas ir susiskaldymas. Tikroji taika kuriama žmogaus širdyje – tokia taikdarystė laiminama Kalno pamoksle. Nuodėmės pažeista klausia išgirskime didįjį Jėzaus troškimą iš jo mokymo visumos.

Popiežiškoji kultūros taryba

2006 m. kovo 27–28 d. vykusio plenarinio susirinkimo baigiamasis dokumentas

Via pulchritudinis

Privilegiuotas evangelizacijos ir dialogo kelias

„Nieko nėra gražesnio, kaip Jį pažinti ir kitiems perteikti draugystę su Juo. Ganytojo, žmonių žvejo, užduotis gali pasirodyti varginanti. Tačiau ji yra graži ir didi, nes galiausiai tai yra tarnavimas džiaugsmui, Dievo džiaugsmui, trokštančiam įžengti į pasaulį.“

Popiežiaus Benedikto XVI pontifikato inauguracijos Mišių homilija 2005 m. balandžio 24 d.

Įžanga

Popiežiškosios kultūros tarybos 2006 m. kovo 27–28 d. plenariniame susirinkime pasirinkta tema atitinka šios Tarybos misiją padėti Bažnyčiai perteikti tikėjimą į Kristų sielovada, atsiliepiantį į šiuolaikinės kultūros iššūki, ypač religinį indiferentiškumą ir netikėjimą (*Motu proprio „Inde a Pontificatus“*). Ši Taryba projektais ir konkrečiais pasiūlymais siekia padėti ganytojams vesti *via pulchritudinis* – kultūrų evangelizacijos ir dialogo su netikinčiais keliu – pas Kristų, kuris yra „kelias, tiesa ir gyvenimas“ (Jn 14, 6).

I. Kertinis iššūkis

2002 m. vykęs plenarinis šios Tarybos susirinkimas tema „Perteikti tikėjimą kultūroms, *Novo millennio ineunte*“ (1) ir 2004 m. plenarinis susirinkimas tema „Krikščioniškasis tikėjimas naujojo tūkstantmečio aušroje atsiliepiantį į netikėjimo ir religinio indiferentiškumo iššūkį“ (2) išryškino naujo apaštališkojo Bažnyčios proveržio, siekiant evangelizuoti kultūras veiksmingai įkultūrinant Evangeliją, poreikį.

1. Sekuliarizuotoms visuomenėms būdinga kultūra, kylanti iš materialistinės ir ateistinės pasaulėžiūros, nulemia nutolinimą nuo religijos, kartais priešiškimą jai, ypač krikščionybei, ir naują antikatalikiškumą (3). Daugelis gyvena taip, tarsi Dievas neegzistuoja (*Etsi Deus non daretur*), tarsi jo buvimas ir jo žodis neturėtų įtakos žmonių ir visuomenių gyvenimui. Tokiems žmonėms sunku aiškiai patvirtinti savo religinę priklausomybę: ji lieka griežtai apibrėžtoje privataus gyvenimo srityje. Religinė patirtis dažnai atsiejama nuo aiškaus priklausymo bažnytinei institucijai: kai kurie tiki nesisaisydami priklausymo ryšiais, kiti jai priklauso, neparodydami regimų savo tikėjimo ženklų.

2. Pasaulyje plintančio *naujojo religingumo* ir *iškylančių dvasingumų* reiškinys yra didysis iššūkis naujai evangelizacijai. Tie dalykai pretenduoja patenkinti dvasinius, emocinius ir psichologinius mūsų amžininkų poreikius geriau negu Bažnyčia ir tradicinės religinės formos. Sinkretistinėmis apeigomis ir ezoterinėmis praktikomis gyvai liečiamas žmonių jausmingumas per pseudoreliginį bendruomeninį vyksmą, kuris dažnai juos užslopina arba atima jų laisvę ir orumą (4).

3. Nors kai kuriose tradiciškai krikščioniškose šalyse praktikuojantys krikščionys nebesudaro gyventojų daugumos, krikščionys išlieka gyva jėga, galinti apdairiai ir drąsiai liudyti neopagoniškos kultūros šerdyje. Aiškūs vilties ženklai yra Pasaulinės jaunimo dienos, dideli sambūriai Eucharistiniuose kongresuose ir Marijos šventovėse, daugėjantys rekolekcijų centrai, vis plačiau besireiškiantis poreikis atlikti rekolekcijas vienuolynuose, iš naujo atrandami piligrimų keliai, daugybės naujų religinių judėjimų, buriančių jaunimą ir suaugusiuosius, sklaida, minios, susirinkusios į Romą mirus Jonui Pauliui II ir renkant Benediktą XVI. Aišku, kad Bažnyčia yra gyva, kaip sakė Šventasis Tėvas per pontifikato inauguracijos homiliją: „Šiomis liūdnomis popiežiaus ligos ir mirties dienomis mums įstabiai tapo aišku: Bažnyčia – gyva. Ir Bažnyčia yra jauna. Ji neša pasaulio ateitį ir todėl kiekvienam iš mūsų rodo kelią į ateitį. Bažnyčia yra gyva, ir tą regime: jaučiame džiaugsimą, Prisikėlusiojo pažadėtą saviesiems“ (5).

II. Bažnyčios atliepo pasiūlymas: *via pulchritudinis*

II.1 Priimti iššūkį

Atsižvelgus į istorinius, socialinius, kultūrinius ir religinius iššūkius, išryškėjusius per du pastaruosius plenarinius susirinkimus, kyla klausimas, kokius pastoracinio darbo aspektus gali puoselėti Bažnyčia, vedama apaštališkąją dialogą su mūsų dienų žmonėmis, būtent netikinčiais ir indiferentais.

Bažnyčia vykdo savo misiją, vedama žmones pas Išganytoją Kristų, dalydamasi Dievo žodžiu ir Malonės sakramentų dovana. Kad geriau pasiektų žmones pritaikyta *kultūros pastoracija*, suvokiama Kristaus įsikūnijimo slėpinio šviesoje (plg. *Gaudium et spes*, 22), Bažnyčia tiria *laiko ženklus* ir stato „tiltus“, vedančius į susitikimą su Jėzaus Kristaus Dievu per draugystės kelionę ir tiesos dialogą.

Šiuo požiūriu *Via pulchritudinis* atrodo privilegijuotas kelias norint pasiekti daugybę tų, kurie susiduria su dideliais sunkumais priimdami Bažnyčios mokymą, ypač moralės srityje. Pastaraisiais dešimtmečiais *tiesa* pernelyg dažnai būdavo ideologijų instrumentalizuojama, o *gėris* suvokiamas vien horizontaliai,

kaip grynai socialinis aktas, tarsi meilė artimui galėtų apsieiti nesisemdama galios iš Dievo meilės. Realiatyvizmas, kurio viena aiškiausių išraiškų yra „*pen-siero debole*“ (silpnasis mąstymas), skleidžia nesupratimo atmosferą ir sunkina tikrą, rimtą ir protingą priešpriešą su netikinčiaisiais.

Grožio kelias, pradedant nuo visiškai paprastos susitikimo su nuostabą keliančiu grožiu patirties, gali atverti Dievo ieškojimo kelią ir nuteikti širdį bei dvasią susitikimui su Kristumi, Įsikūnijusio šventumo grožiu, Dievo paaukotu žmonėms dėl jų išganymo. Jis kviečia šiuolaikinius Augustinus, nepasotinamus meilės, tiesos ir grožio ieškotojus, pakilti nuo juslėmis suvokiamo grožio į amžinąjį grožį ir su įkarščiu rasti šventąjį Dievą, visokio grožio autorių.

Ne visos kultūros vienodai atviros Transcendentybei ir gebančios priimti krikščioniškąjį Apreiškimą. Panašiai ir ne visos grožio išraiškos – ar tai, kas pretenduoja būti grožiu, – padeda priimti Kristaus žinią ir nujausti jo dieviškąjį grožį. Tiek kultūros, tiek meninės raiškos ar estetinės apraiškos yra paženklintos nuodėmės ir gali patraukti, net pavergti dėmesį pačios į save, žadindamos naujas stambeldystės formas. Ar ne pernelyg dažnai susiduriame su tikro nuosmukio reiškiniiais, kai menas ir kultūra išsigimsta tiek, kad pažeidžia žmogaus orumą. Grožis negali būti paverčiamas vien paprastu jusliniu malonumu: tai reikėtų atimti jo visuotinumą sampratą ir aukščiausią transcendentinę vertę. Grožio suvokimas reikalauja ugdymo, kadangi grožis yra tikras tik tuomet, kai susijęs su tiesa – kieno, jei ne tiesos, spindesys jis būtų? – ir sykiu „grožis yra regima gėrio apraiška, lygiai kaip ir gėris yra metafizinė grožio sąlyga“ (6). Ir dar: „Argi grožis nėra tikriausias kelias pasiekti gėrį?“ – klausė Maxas Jacobas. Nors *Grožio kelias* yra prieinamas visiems, jis nėra apsaugotas nuo dviprasmybių, nukrypimų bei klystkelių. Šis kelias visuomet priklausomas nuo žmogiškojo subjektyvumo ir gali būti paverčiamas tik efemerišku estetizmu, jis gali būti instrumentalizuojamas ir verčiamas tarnauti viliojančioms vartotojų visuomenės madoms. Būtina mokyti atskirti *uti* nuo *frui*, tai yra santykį su daiktais ir žmonėmis, pagrįstą vien funkcionalumu (*uti*), nuo tikru pasitikėjimu grindžiamo santykio (*frui*), tvirtai įsišaknijusio dovanojamos meilės grožyje, pasak šv. Augustino, jo veikale *De catechizandis rudibus*: „*Nulla est enim maior ad amorem invitatio quam praevenire amando*“ („Nėra didesnio pakvietimo mylėti, negu mylėti pirmam“) (Lib. I, 4.7, 26). Būtina paaiškinti, *kas yra ir kur glūdi „via pulchritudinis“*: apie kokį grožį čia kalbama – apie grožį, leidžiantį perduoti tikėjimą per jo gebėjimą paliesti širdis, išreikšti Dievo ir žmogaus slėpinį, būti tikru „tiltu“, laisva erdve, keliaujant su mūsų laikų žmonėmis, jau pažįstančiais arba norinčiais išmokyti vertinti grožį, ir padėti jiems sutikti Kristaus Evangelijos grožį – Evangelijos, kurią Bažnyčia siunčiama skelbti visiems geros valios žmonėms.

II.2 Kaip via pulchritudinis gali būti Bažnyčios atliepu mūsų laikų iššūkiams?

Popiežius Jonas Paulius II, nenuilstantis laiko ženklų tyrinėtojas, nurodo šį kelią enciklikoje *Fides et ratio*: „Niekada nesilioviau mąstęs apie opų *naujosios evangelizacijos* poreikį, o dabar kreipiuosi į filosofus, kviesdamas juos giliau pažinti tiesos, gėrio ir grožio erdves, kurias mums atveria Dievo žodis. Šis uždavinys darosi tik svarbesnis, kada sutelkiame dėmesį į iššūkius, kuriuos atsineša naujasis tūkstantmetis: jie ypač palies regionus ir kultūras, turinčius ilgaamžę krikščionišką tradiciją. Tokį dėmesį filosofijai irgi reikėtų laikyti svarbiu ir originaliu indėliu į naująją evangelizaciją“ (7).

Šis kreipimasis į filosofus gali kai ką nustebinti, tačiau argi *via pulchritudinis* nėra drauge ir *via veritatis*, kuriuo žmogus leidžiasi atrasti Dievo meilės *bonitas*, visokio grožio, tiesos ir gėrio šaltinį. Grožis, taip pat kaip tiesa ir gėris, veda mus pas Dievą, pirminę Tiesą, aukščiausiąjį Gėrį ir patį Grožį. Tačiau grožis byloja daugiau negu tiesa ar gėris. Sakyti, kad kažkas yra gražu, reiškia ne tik pripažinti, kad tai yra suprantama ir dėl to mylėtina. Tai reiškia tuo pat metu, tiksliau apibūdinant mūsų pažinimą, sakyti, kad tai mus traukia ar žavi spindesiu, gebančiu įžiebtį nuostabą. Grožis, jei jis reiškia tam tikrą traukos galią, nusako pačią tikrovę, jos tobulą formą. Jis yra jos epifanija. Jis ją apreiskia, išreikšdama jos vidinį spindesį (8). Jei gėris išreiškia tai, ko trokštama, grožis dar labiau perteikia jo reikiamos tobulybės spindesį bei šviesą (9).

Via pulchritudinis yra *pastoracinis* kelias, kuris nepaverčiamas vien filosofine prieiga. Tačiau metafiziko žvilgsnis padeda mums suprasti, kodėl grožis yra karališkasis kelias, vedantis pas Dievą. Jis leidžia mums numanyti, kas yra Dievas, stimuliuoja mūsų troškimą džiaugtis kontempliacijos ramybe ne vien todėl, kad tik jis vienas gali pripildyti mūsų protus bei širdis, bet todėl, kad talpina Būties tobulumą, darnų ir neišsemiamą skais-tumo ir šviesos šaltinį. Norėdami jį pasiekti, turime mokėti pereiti „nuo reiškinio prie pamato“. Čia yra dar vienas popiežiaus filosofo raginimas: „Kai tik žmogus suvokia pašaukimą absoliutui ir transcendencijai, jam prieš akis atsiveria metafizinis tikrovės lygmuo: tiesoje, grožyje, moralinėse vertybėse, kituose asmenyse, pačioje būtyje, Dieve. Didis iššūkis – tiek reikalingas, kiek ir neatidėliotinas – laukia mūsų šio tūkstantmečio pabaigoje: pereiti nuo *reiškinio* prie *pagrindo*. Negalima pasitenkinti vien patirtimi; net jei patirtis ir atskleidžia žmogaus vidų ir dvasingumą, spekuliatyvinis mąstymas privalo skverbtis ligi pačių dvasios gelmių ir pamato, iš kurio jis kyla. Todėl tokia filosofija, kuri vengia metafizikos, būtų visiškai netinkama atlikti tarpininkavimo funkciją suvokiant Apreiškimą“ (10).

Nuo *reiškinio* prie *pagrindo* spontaniškai nepereina tie, kurie nėra įpratę pereiti nuo regimybės į neregimybę,

turėdami tam tikrą polinkį į bjaurumą, blogą skonį, brutalumą, tiek puoselėjamą viešumoje, tiek kai kurių „pamišusių menininkų“ (*artistes fous*), kurie bjaurumą ir brutalumą daro vertybe, siekdami sukelti skandalą. Iš tikrųjų žavi net *kerinčios blogio gėlės*: „Ar tu esi iš aukščiausiojo dangaus, ar iš bedugnės, o grožybe?“ – klausia Baudelaire'as. O Dimitrijus Karamazovas sako savo broliui Aliošai: „Grožis yra baisus dalykas. Tai kova tarp Dievo ir šėtono, o kovos laukas yra mano širdis.“ Jei grožis yra Dievo Kūrėjo atvaizdas, jis yra ir Adomo bei Ievos vaikas ir įkandin jų paženklintas nuodėmės. Žmogus dažnai rizikuoja patekti į savitikslio grožio, stabu tapusios ikonos, tikslą praryjančios priemonės, įkalinančios tiesos spąstus, į kuriuos pakliūva daugybė žmonių dėl netinkamo jausmų sferos ugdymo ir tinkamo, į grožį nukreipto lavinimo stokos.

Keliauti Grožio keliu – *Via pulchritudinis* reiškia lavinti jaunimą grožio linkme, padedant išsiugdyti kritinę dvasią ir atskirti įvairias žiniasklaidos kultūros pasiūlas, taip pat padėti ugdyti savo jausmus ir charakterį vedant į tikrą brandą. Ar „kičo kultūrai“ nėra būdinga tam tikra baimė atsiliepti į kvietimą iš esmės keistis? Ilgai neatsakęs šiai „aistrai“ šventasis Augustinas liudija gilią sielos permainą, sukeltą susitikimo su Dievu grožio. Savo „Išpažinimuose“ jis su liūdesiu ir kartėliu prisimena prarastą laiką bei praleistas progas ir nepamirštamomis pastraipomis aprašo iš naujo išgyventą audringą kelionę ieškant tiesos ir Dievo. Per tam tikrą nušvitimą jis vėl randa Dievą ir suvokia jį kaip „pačią tiesą“ (X, 24), gryno džiaugsmo ir tikro gėrio šaltinį. „Vėlai pamilau tave, groži, toks senovinis ir toks naujas, vėlai pamilau tave! Ir štai tu buvai viduje, o aš lauke ir ten tavęs ieškojau ir sudarkytas broviausi į tas grožybes, kurias sukūrei. <...> Pakviete, sušukai ir suskaldei mano kurtybę, suspindėjai, sublyksėjai ir nuvijai mano aklybę, paskleidei savo kvapą, aš įkvėpiau ir ilgiuosi tavęs, paragavau ir alkstu, ir trokštu, tu palieči mane ir aš užsidegiau tavo ramybės troškimu“ (11). Ši Grožio Dievo susitikimo patirtis yra įvykis, išgyvenamas visa būtimi, o ne vien jausmais. Štai iš čia jo išpažinimas veikale *De musica* (6, 13, 38): „*Num possumus amare nisi pulchra?*– Ką galime mylėti, jei ne grožį?“

II.3 *Via pulchritudinis* – kelias į tiesą ir gėrį

Hansas Ursas von Balthasaras siūlydamas teologinę estetiką siekė atverti minties horizontus medituoti ir kontemplanuoti Dievo grožį, slėpinį, kuriuo apsireiškia Kristus. Savo didžiojo veikalo „Šlovė ir kryžius“ pirmojo tomo įžangoje teologas primena grožio sąvoką, „kuria pradėsime“, ir paaiškina jo vertę, lygindamas su gėriu, „netekusiu patrauklumo galios“, kur „tiesos argumentai prarado loginių išvadų pobūdį“ (12).

Lygiagrečiai, nors turėdamas omenyje kitką, Aleksandras Solženicynas savo kalboje Nobelio literatūros premijos proga pranašišškai pastebėjo: „Taigi gal

ta senoji Tiesos, Gėrio ir Grožio trejybė nėra vien paradinė aptriušusi formulė, kaip mums atrodė savimi pasitikinčios materialistinės jaunystės metais? Jeigu, kaip tvirtino mokslininkai, šių trijų medžių viršūnės susilieja, bet pernelyg aiškūs, pernelyg tiesūs Tiesos ir Gėrio ūgliai užgniaužiami, nukertami, jiems neleidžiama prasimušti, – tai gal nuostabūs, nenuspėjami, nelaukiami Grožio ūgliai prasimuš ir suvešės toje pačioje vietoje ir taip atliks visų trijų darbą?“ (13).

Toli gražu neatsisakant Tiesos ir Gėrio, kurie sudaro Evangelijos šerdį, reikia eiti keliu, kuriuo galima pasiekti žmonių širdis ir jų kultūras (14). Pasauliui to nepaprastai reikia, tai pabrėžė popiežius Paulius VI savo pagauliame Kreipimesi į menininkus 1965 m. gruodžio 8 d., besibaigiant Vatikano II Susirinkimui: „Pasauliui, kuriame gyvename, reikia grožio, kad jis nenugrimztų ir neviltų. Grožis, panašiai kaip Tiesa, duoda džiaugsmą žmogaus širdžiai, jis yra tas brangus vaisius, nepasiduodantis laiko nudėvėjimui, suvienijantis kartas, leidžiantis joms su nuostaba bendrauti“ (15). Grožis, kontemplanuojamas tyra siela, kalba tiesiogiai į širdį, paversdamas nuostabą stebuklu, žavėjimąsi – dėkingumu, laimę – kontempliacija. Tuo jis sukuria derlingą dirvą, leidžiančią klausytis ir kalbėtis, įtraukdamas visą žmogų – dvasią ir širdį, protą ir mintį, kūrybos galias ir vaizduotę. Jis vargiai palieka abejingus: sukelia emocijas ir išjudina gilių vidinių pokyčių dinamiką, gimdančią džiaugsmą, pilnatvės jausmus, troškimą dovanai dalyvauti tame pačiame grožyje, padarant jį vidine savastimi ir įtraukiant į savo konkrečią būtį.

Grožio kelias atliepia vidinį laimės troškimą, glūdinti kiekvieno žmogaus širdyje. Atverdamas begalinius horizontus jis ragina žmogų ištrūkti iš savęs, ištrūkti iš efemeriškos, praeinančios akimirkos rutinos, atsiverti Transcendentybei ir Slėpiniui ir kaip galutinio laimės troškimo bei absoliuto ilgesio siekti šio pirminio Grožio, kuris yra pats Dievas, viso sukurtojo grožio Kūrėjas. Daugelis 2005 metų spalio mėnesį vykusio Eucharistijai skirto Vyskupų sinodo tėvų tai nurodė. Vidinis žmogaus laimės troškimas negali išvengti susidūrimo su kančios ir mirties blogybėmis. Taip pat kultūros dažnai susiduria su analogiškais sužeidimų reiškiniiais, ir tai gali vesti jas į išnykimą. Grožio balsas padeda mums atsiverti tiesos šviesai, jis nušviečia žmogiškąjį būvį ir padaro aiškesnę skausmo prasmę. Taip jis padeda išgydyti tuos sužeidimus.

(*Bus daugiau*)

Nuorodos

- (1) Plg. *Culture e fede*, Città del Vaticano, 2, 2002.
- (2) Plg. Įvairiomis kalbomis publikuotą PAUL POUPOARD – POPIEŽIŠKOSIOS KULTŪROS TARYBOS dokumentą „Kur tavo Dievas? Atsiliepiant į šią dieną netikėjimo ir religinio abejingumo iššūkį“.
- (3) Plg. R. REMOND. *Le Christianisme en accusation* (Paris 2000); *Le nouvel antichristianisme* (2005).

(4) Taip pat žr. POPIEŽIŠKOJI TARPRELIGINIO DIALOGO TARYBA IR POPIEŽIŠKOSIOS KULTŪROS TARYBA. Jėzus Kristus – gyvojo vandenys nešėjas. „Naujojo amžiaus“ (*New Age*) krikščioniškasis apmąstymas.

(5) BENEDIKTAS XVI. Homilija pontifikato išangos Mišiose (2005 balandžio 24).

(6) JONAS PAULIUS II. Laiškas menininkams, 3 (1999 balandžio 4).

(7) JONAS PAULIUS II. Enciklika *Fides et ratio*, 103 (1998 rugsėjo 14).

(8) Pasak TOMO AKVINIEČIO, aiškumas (*claritas*) yra viena iš trijų grožio sąlygų. *Summa Theologiae* traktate *De Trinitate* jis kelia klausimą, kokie požymiai būdingi kiekvienam dieviškajam asmeniui, ir susieja grožį su Sūnaus asmeniu: „*Pulchritudo habet similitudinem cum propriis Filiis.*“ Šv. Tomas nurodo tris grožio sąlygas, taikomas Kristui: *integritas sive perfectio; proportio sive consonantia* ir *claritas* (Ia, qu. 39, str. 8).

(9) Dėl grožio filosofijos ir meninės veiklos žr. M.-D. PHILIPPE. *L'activité artistique. Philosophie du faire*, 2 vol., Paris 1969–1970 su svarbia bibliografija. Dėl teologinio apmąstymo žr. taip pat B. FORTE. *La porta della Bellezza. Per un'estetica teologica*, Brescia 1999; *Inquietudini della trascendenza*, cap. 3: „La Bellezza“, Brescia 2005, p. 45–55; ID., *La bellezza di Dio. Scritti e discorsi 2004–2005*, Cinisello Balsamo (Milano) 2006.

(10) JONAS PAULIUS II. Enciklika *Fides et ratio*, 83. Jis priduria: „Todėl tokia filosofija, kuri vengia metafizikos, būtų visiškai netinkama atlikti tarpininkavimo funkciją Apreiškimui suprasti.“

(11) Šv. AUGUSTINAS. Išpažinimai, X, 27, 38: “.

(12) Plg. H. URS VON BALTHASAR. *Herrlichkeit: Eine theologische Ästhetik, I: Schau der Gestalt*. 1961: „Grožis yra žodis, kuriuo pradėsime. <...> Grožis yra paskutinis žodis, kurį mąstantis protas gali rizikuoti ištarti, nes grožis tiesiog vainikuoja tiesos ir gėrio neišskiriamos sąsajos spindinčią aureolę. Tai nesavanaudiškas grožis, be kurio senasis pasaulis negalėjo savęs suvokti, tai žodis, kuris neįtampa ir neklystamai atsiveikino su šiuolaikiniu interesų pasauliu, palikdamas jį jo godumui ir liūdesiui, Grožis, nemylimas ir nepuoselėjamas net religijos, nuplėšiamas kaip kaukė nuo veido ir apnuogina bruožus, gresiančius tapti žmonėms nesuprantamais. <...> Kas išgirdęs minint grožį paniekinamai vaiposi, tarsi tai būtų buržuazinės praeities papuošalas, gali būti tikras – nesvarbu, ar tai pripažįsta, ar ne, – kad nebegali melstis ir netrukus nebegalės mylėti. Pasaulyje be grožio – net jei žmonės negali išsivaduoti iš šio žodžio ir nuolat kartoja jį savo lūpomis juo piktinaudžiaudami – pasaulyje, iš kurio grožis galbūt nėra atimtas, bet kuris nebesugeba grožio matyti ir juo pasitikėti, gėris taip pat praranda savo patrauklumo galią, akivaizdų tikrumą, „kad jis turi būti įvykdytas. <...> Pasaulyje, kuris nebetiki savo sugebėjimu teigti grožį, tiesos įrodymai yra praradę loginių išvadų galią.“

(13) A. SOLŽENICYN. Kalba Nobelio premijos įteikimo proga, 2 (1972).

(14) Grožio dainius tėvas D. M. Turollo pasakoja apie reikšmingus Divo Barsotti žodžius: „Grožio slėpinys! Jei tiesa ir gėris netampa grožiu, tiesa ir gėris, atrodo, lieka svetimi žmogui, primesdami save jam iš išorės; žmogus linksta prie jų, bet jie netampa jo savastimi; jie reikalauja iš jo klusnumo, tam tikra prasme jį apmarindami.“ Jis daro tokias išvadas: „Tiesos ir gėrio nepakanka kurti kultūrai, nes jų vienu, atrodo, nepakanka kurti bendrystei, žmonių tarpusavio gyvenimo bendrystei. Kadangi kultūra yra individualaus vystymosi išraiška, tam tikras pasiektas tobulumas, iš to seka, kad kultūra aiškiausiai pasireiškia grožyje.“ Plg. „Bellezza“ in: *Nuovo Dizionario di Mariologia*, Ed. Paoline, 1985, p. 222–223.

(15) Plg. JONAS PAULIUS II. Laiškas menininkams, 11.

Naujasis humanizmas ir universitetų vaidmuo Europoje

Šiais metais yra minimas labai svarbaus dokumento – Romos sutarties pasirašymo 50-metis. Būtent ši sutartis pradėjo Europos vienijimosi procesą, į kurią 2004 m. gegužės 1 d. įsitraukė ir Lietuva. Ši sutartis taip pat davė pradžią Europos Sąjungos šalims siekti glaudesnės ekonominės ir politinės integracijos. Romos sutarties pasirašymo jubiliejus yra minimas politikų kalbose ir specialiai šiai datai skirtuose renginiuose. Vienas jų – birželio 21–24 d. Italijos sostinėje vykusio konferencija „Naujasis humanizmas Europai: universitetų vaidmuo“, kurią organizavo Europos vyskupų konferencijos konsiliumas (CCEE), Romos vikariatas ir Romos vyskupijos akademinės sielovados tarnyba, globojant Italijos Respublikos Prezidentui. Šioje konferencijoje turėjo galimybę dalyvauti ir apie 20 žmonių iš Lietuvos. Dauguma klaipėdiečiai, tarp kurių buvo dvasininkų ir Klaipėdos universiteto pedagogų. Šią grupę suformavo Klaipėdos universiteto Pedagogikos fakulteto Katechetikos katedros vedėjas kunigas doc. dr. Arvydas Ramonas. Jo dėka buvo sudarytos sąlygos ne tik dalyvauti konferencijoje, bet taip pat susipažinti su katalikiškąja Roma ir žymiausiais istoriniais paminklais, o svarbiausia – susitikti su Šventuoju Tėvu popiežiumi Benediktu XVI ir gauti jo palaiminimą. Grupei vadovavo kunigas dr. Vladas Gedgaudas, jam talkino Šv. Juozapo Darbininko parapijos klebonas Saulius Damašius. Šių žmonių pastangomis kelionė tapo itin turininga.

Konferencija vyko Popiežiškajame Laterano universitete, garsėjančiame šimtametėmis teologijos, bažnytinės teisės bei filosofijos mokslų tradicijomis ir turtiną biblioteka. Akademiniam pasaulyje tai yra privilegiuota vieta, kur galima ieškoti atsakymų į daugybę naujai Europos Sąjungai iškilusių klausimų. Vienas jų – kaip išsaugoti krikščioniškąsias vertybes sparčiai besiplėtojančio mokslo ir modernėjančios kultūros kontekste, kaip grąžinti universitetams vadovaujančių vaidmenį ugdant asmenybę. Į konferenciją susirinko apie 2500 dalyvių iš 44 valstybių. Nemažai jų, kaip klausytojų, atvyko iš Rytų Europos ir Kaukazo šalių, tačiau dauguma prelegentų – Italijos, Ispanijos, Prancūzijos, Olandijos, Anglijos universitetų bei įvairių organizacijų atstovai.

Pirmąją konferencijos dieną, kuri prasidėjo visuotine malda Didžiojoje salėje (*Aula Magna*), pavadintoje Benedikto XVI vardu, vyko plenariniai posėdžiai. Jų metu sveikinimo žodžius tarė svarbiausi asmenys – renginio organizatoriai ir svečiai: Romos meras Walteris Veltroni, CCEE prezidentas kardinolas Peteris Erdö, Europos Komisijos komisaras Jánas Figelis, atsakingas už išsilavinimą, mokymą ir kultūrą, Italijos vyriausybės ministrų tarybos viceprezidentas Franscesco Rutelli, mokslo ministras, kuruojantis universitetų veiklą, Fabio Mussi. Pranešimus, supažindinančius su konferen-

cijoje keliamais uždaviniais, skaitė kardinolas Camillo Ruini, Vienos universiteto rektorius Georgas Winckleris, prof. Peteris Koslowsky iš Amsterdamo, prof. Michelis Wieviorka ir prof. Philippe Nemo iš Paryžiaus, prof. Bruno Dalla Piccola iš Romos. Apie ką gi kalbėjo šie garbūs vyrai? Pirmiausia jie konstatavo spartų visuomenės materialėjimo procesą postindustriniame pasaulyje, sukeltą mokslo pažangos ir naujų technologijų diegimo, po to iškėlė svarbiausią problemą – dvasinės kultūros stygių. Kur mes einame? – ne kartą skambėjo prelegentų kalbose klausimas. Juk žmogus dažnai iškeliamas virš gamtos arba nuo jos nustumiamas. O to neturėtų būti. Žmogus nėra nei virš gamtos, nei žemiau jos. Jis yra gamtos dalis, drauge ir mokslo objektas, ir subjektas, besimėgaujantis civilizacijos lygio augimu ir nevaržoma laisve. Juk šių dienų Europai netenka tiek daug dėmesio skirti kovai už taiką, kaip tai buvo daroma senajame kontinente po II pasaulinio karo, todėl atsiranda daugiau galimybių rūpintis žmonijos gerove, deja, užmirštant dvasinę sferą, žmogaus teises, jo individualybę bei orumą. Mokslininkai dažnai pirmenybę atiduoda pragmatiškajam protui, kuris, nesuteikdamas prasmės žmogaus gyvenimui ir pasiduodamas kaip jaunasis Ikaras iliuzijoms, gali atsukti prieš patį žmogų ir žmonijos istorijoje sukelti traagiškas pasekmes. Tad laisvė gali būti pavojinga, jei ji neturi tikslo, jei ignoruoja tikėjimo postulatus, suformuluotus Jėzaus Kristaus mokslo. Krikščionybė turi tapti europietiškosios kultūros pagrindu ir naujojo humanizmo epicentru – šios mintys kaip raudona gija driekėsi per visus pranešimus. Prelegentai pripažino, kad teorinės žinios ir praktiniai įgūdžiai yra labai svarbūs elementai profesiskai rengiant jaunąjį europietį, tačiau vien jų neužtenka. Juk žmogaus gyvenimas nėra vien fizinė egzistencija, ir visuomenė negali būti mokslo vergas. Todėl naujo humanizmo pagrindu turi tapti dvasinės vertybės, kurių šaltinis yra Dievas, ir tik tai sąjun-

goje su Juo galima drąsiai eiti į priekį. Kadangi universitetai yra viena seniausių mokymo institucijų Europoje, kur randasi nauji moksliniai projektai ir politinės idėjos, jie ne tik galėtų, bet ir turėtų imtis atsakomybės ugdant visavertes asmenybes ir formuojant jų pasaulėžiūrą. Protiną visuomenę – tai žinios ir vertybės, kurias jaunimas privalėtų įgyti būtent universitetuose. O universitetams reiktų būti atviriems, patraukliems, nuolat palaikyti dialogą tarp krikščionybės ir mokslo, skatinti įvairių kultūrų raidą bei jų integraciją. Šiems tikslams įgyvendinti būtinas daug didesnis universitetų finansavimas ir politinė valia, pripažįstant jų vaidmenį atsinaujinančioje Europoje. Juk universitetinė sistema sudaro galimybę masiškai siekti aukštojo išsilavinimo ir sparčiai žengti mokslo keliu. Todėl politikai turi rūpintis ne vien socialiniais visuomenės reikalais (pvz., pensijų reforma), bet skirti didesnę dėmesį personalizmui, t. y. asmenybės saviraiškai, asmenybę laikant aukščiausia dvasine vertybe, o į pasaulį žvelgiant kaip į aukščiausios asmenybės (Dievo) kūrybinio aktyvumo išraišką. Politikams reiktų sudaryti universitetų modernėjimo tvarkaraštį ir siekti įgyvendinti mokymosi visą gyvenimą programą, skatinti studentų mobilumą. Ne kartą buvo primenama, kad Europa – tai mes visi. Mes, kurie gerbiame vienas kitą, ieškome to, kas mus vienija, bet ne izoliuoja. Mes esame skirtingi, bet ateities turime siekti kartu. Maksimalus įvairumas minimalioje erdvėje – taip buvo apibūdintas vienas iš sparčiai besivystančios Europos matmenų. Europos ateitis turi būti kuriame universitetuose – kitas labai svarbus konferencijos teiginys, nuosekliai vedantis prie daugelio prelegentų išsakytos minties: Europa bus stipri, kai bus stiprūs universitetai. Pirmoji konferencijos diena baigėsi pamaldomis Laterano bazilikoje ir agape Laterano universiteto kiemelyje.

Daugiausia pranešimų teko išgirsti birželio 22 d. Jie buvo skaitomi keturiose sekcijose (žmogiškasis as-

muo, žmogaus miestas, mokslinis požiūris, kūryba ir atmintis), kurios savo ruožtu buvo padalytos dar į atskiras grupes – nuo 8 iki 13. Kiekvienoje grupėje perskaityta apie 10 pranešimų, tad iš viso jų susidarė arti 700. Juose analizuoti krikščioniškosios antropologijos klausimai, laisvės ir religijos santykis, integralaus ugdymo paradigmos, bioetinės, deontologinės, genų inžinerijos problemos ir nauji kultūriniai iššūkiai Europai, žmogaus teisių, Europos Sąjungos ekonominės politikos, globalizacijos ir naujojo humanizmo aspektai, technologinės inovacijos medicinoje, užsimezgsios žmogaus gyvybės apsauga, Europos identiteto sąvoka, istorijos, kalbų, literatūros, dailės ir muzikos vaidmuo daugiakultūroje visuomenėje, kultūrinio paveldo apsauga ir t. t. Sekcijos vyko skirtinguose Romos universitetuose, tad konferencijos dalyviai pasklido po visą Romos miestą, rinkdamiesi jiems įdomią mokslinę sritį.

Birželio 23-ioji buvo itin iškilminga diena. Rytas prasidėjo Šv. Petro bazilikoje šventomis Mišiomis, kurias aukėjo Vatikano valstybės sekretorius kardinolas Tarcisio Bertone. O po jų universitetų dėstytojai ir sielovadininkai susirinko į erdvę ir modernią Pauliaus VI aula, kurioje vyko susitikimas su Benediktu XVI. Savo kalboje popiežius akcentavo tris svarbiausius momentus: 1) modernybės krizę, kurios esmė ta, kad humanizmą bandoma suvokti kaip pretenziją kurti „žmogaus karalystę“, atskirtą nuo ontologinio pagrindo; 2) dažnus bandymus riboti racionalumo apimtį; 3) krikščionybės įnašą į naujojo humanizmo kūrimą. Šventasis Tėvas teigė, kad neteisingai suvokiamas arba iškreiptas tikėjimo ir humanizmo santykis postuluoja neišvengiamą dieviškojo įstatymo ir žmogaus laisvės konfliktą, kad tikėjimas ir protas privalo bendradarbiauti siekdami tiesos. Tiesos tema nėra skirta tik nedideliam mąstytojų būriui, ji turi lemti įtakos kiekvieno asmens identitetui. Tiesos ieškojimas

yra sunkus, tačiau palengva jis tampa aistra ir atradimo džiaugsmu. Popiežius ragino akademinę bendruomenę ne tik ieškoti tiesos, bet ir skleisti ją ir ginti nuo redukcijų bei iškraipymų, grąžinti pasitikėjimą tradicinėmis vertybėmis. „Jei norime kurti naują humanizmą, – sakė Benediktas XVI Europos universitetų dėstytojams, – pirmiausia turime aiškiai suprasti, kur glūdi tas naujumas. Žinoma, naujumo paieškos – tai ne paviršutiniškų naujovių vaikymas. Ieškant naujojo humanizmo būtina rimtai atsižvelgti į tai, jog šiandien Europoje vyksta plataus masto kultūriniai pasikeitimai, kad žmonės vis labiau suvokia savo pasaulimą aktyviai dalyvauti formuojant savąją istoriją. Tai, ką mes vadiname humanizmu, istoriškai susiformavo iš Europoje vykusio šio žemyno tautų kultūrų ir krikščioniško tikėjimo susitikimo. Ir šiandien, siekdama naujojo humanizmo, Europa negali atsisakyti šios savo tradicijos. Kitaip ji nebūtų ištikima savo pasaulimui.“

Po to vyko popietinė programa, kurios metu galima buvo susipažinti su įvairiomis krikščioniškais bendruomenėmis bei pasaulyje vykdoma jų misija. Šeštadienio vakarą renginio organizatoriai pakvietė konferencijos dalyvius į koncertą, kurį surengė *Conservatorio di Musica di Parma* studentai ir pedagogai. Skambėję W. A. Mozarto kūriniai ilgam priklausė publikos dėmesi. Ji negailėjo aplodismentų jauniems atlikėjams ir vis kvietė juos į sceną.

Birželio 24 d. buvo skirta konferencijai apibendrinti. Profesoriai Johnas Haldane (Scozia), Stefano Zamagni (Bolonija), Cèsaris Nombe-la (Madridas), Malgorzata Korzycka-Iwanow (Varšuva), taip pat monsinjorai Aldo Giordano ir Noélas Treanoras dar kartą priminė būtinybę puoselėti krikščioniškąsias vertybes, nuolat būti susivienijus su Dievu ir diskutuoti su netikinčiais. Europa nėra vien geografinė ar politinė-ekonominė sąvoka, tai nėra unifikauta kultūra, o tautų, religijų ir tradicijų dialo-

gas. Palaikydami šį dialogą, turime būti solidarūs ir savo veiklą grįsti brolybės idėjomis. Reikia neužmiršti politikų Roberto Šumano ir Konrado Adenauerio indėlio į Europos vienijimosi procesą ir kalbėtis integracijos kalba. Mokslas turi padėti suprasti žmogaus prigimtį, o universitetai – tai prigimčiai išsiskleisti. Jie privalo ne vien mokyti, bet ir auklėti, ne tik eiti į plotį, bet ir į gylį. Krikščionybė neturi užsidaryti vien jausmų ar mitų pasaulyje, bet savo universalio-mis vertybėmis grįsti kelius į naujosios Europos ateitį. Konferencija baigta pamaldomis Laterano bazilikoje ir malonių pabendravimu su bendraminčiais prie vyno taurės Laterano universiteto kiemelyje.

Universitetų dėstytojai išsiskirstė kupini įspūdžių ir dvasinių inspiracijų. Tačiau Lietuvos delegacija dar turėjo galimybę keletą dienų pasisvečiuoti Romoje. Ji buvo apsigyvenusi svečių namuose *Villa Lituana*. Birželio 25 d. Lietuvos delegacija dalyvavo šv. Mišiose, kurias kartu su iš Klaipėdos, Kauno bei Vilniaus atvykusiais kunigais aukėjo prel. A. Bartkus.

Klaipėdos universiteto
prof. dr. Danutė Petrauskaitė

Tikėjimo mokymo kongregacijos „5 atsakymai dėl Bažnyčios“

(KAP, KAI) Liepos 10 d. Tikėjimo mokymo kongregacija paskelbė dokumentą „Atsakymai į klausimus dėl kai kurių mokymo apie Bažnyčią aspektų“. Šiame dokumente pateikiami atsakymai į penkis klausimus su plačiu komentaru. Bendroji dokumento tema – Vatikano II Susirinkimo teiginys, kad Kristaus Bažnyčia „laikosi“ (lot. *subsistit in*) Katalikų Bažnyčioje. Susirinkime dėl šios formuluotės buvo ilgai diskutuojama. Ji reiškia atsivėrimą kitoms krikščioniškosioms Bažnyčioms. Tikėjimo mokymo kongregacijos komentare teigiama, jog, viena vertus, Kristaus Bažnyčia, nepaisant krikščionių susiskaldymo, pilnutinai laikosi (*subsistit in*) tik Ka-

talikų Bažnyčioje; kita vertus, daug šventumo bei tiesos elementų yra taip pat Bažnyčiose ir bažnytinėse bendruomenėse, nesančiose visiškoje vienybėje su Katalikų Bažnyčia. Vatikano dokumente pabrėžiama, jog krikščionių susiskaldymas yra kliūtis Bažnyčiai, kuriai būdinga vienybės ir visuotinio (katalikiškumo) pilnatvė („*plenitudo*“).

Tikėjimo mokymo kongregacijos dokumente pabrėžiamas Vatikano II Susirinkimo ekumeninis atvirumas. Komentare primenama, kad Susirinkimo metu vyko polemika tarp dviejų mąstysenos kryptių. Vieni vyskupai laikėsi nuomonės, jog Kristaus Bažnyčia tapatinama su Katalikų Bažnyčia. Ši grupė siekė formuluotės su žodžiu „yra“ (*est*). Kristaus Bažnyčia yra (*est*) Katalikų Bažnyčioje. Persvarą turėjusiems pavyko įtvirtinti formuluotę „*subsistit in*“. Kristaus Bažnyčios tapatinimas su Katalikų Bažnyčia nereiškia, kad už Katalikų Bažnyčios ribų egzistuoja bažnytinis vakuumas.

Tikėjimo mokymo kongregacijos dokumente neįvardijama konkreti jo paskelbimo proga. Tai yra veikiau „pastarųjų dešimtmečių diskusijų tiek Katalikų Bažnyčios viduje, tiek už jos ribų“ apibendrinimas. Iš daugelio formuluočių galima daryti išvadą, kad tekstas pirmiausia skiriamas Katalikų Bažnyčiai priklausantiems adresatams, o ne ekumeninei viešumai. Komentare taip pat primenama Tikėjimo mokymo kongregacijos notifikacija išlaisvinimo teologijos atstovui Leonardo Boffui: šis teologas vienoje savo knygų išreiškė nuomonę, jog vienintelė Kristaus Bažnyčia galėtų „subsistuoti“ taip pat ir kitose Bažnyčiose.

Dėl ortodoksų Bažnyčių dokumente rašoma: „Petro įpėdinio, Romos vyskupo primatas neturi būti suvokiamas kaip išorinis priedėlis ar konkurencija dalinių Bažnyčių vyskupams. Primatas turi būti vykdomas kaip tarnystė tikėjimo vienybei ir bendrystei.“ Dokumente pabrėžiama, kad evangelikų bažnytinės

bendruomenės, neišlaikiusios apaštališkosios įpėdinystės, nėra „Bažnyčios“ tikra šios sąvokos prasme. Panašiai kaip ankstesniame Tikėjimo mokymo kongregacijos dokumente *Dominus Iesus* vartojama „bažnytinių bendruomenių“ sąvoka. Dokumente atkreipiamas dėmesys, jog Vatikano II Susirinkimas nepakeitė mokymo apie Bažnyčią, bet jį išplėtojo ir pagilino. Dokumente pripažįstama, jog nepaisant tų trūkumų tiek Rytų Bažnyčios, tarp jų Ortodoksų Bažnyčia, tiek dėl reformacijos kilusios bažnytinės bendruomenės, panašiai kaip Katalikų Bažnyčia, yra išganymo kelias.

Oficialiame komentare teigiama, jog ekumenizmas lieka vienas iš Katalikų Bažnyčios prioritetų. Primenama, kad norint, kad dialogas būtų konstruktyvus, būtina ištikimybė katalikiškajai tapatybei. Tikėjimo mokymo kongregacijos sekretorius arkivyskupas Angelo Amato interviu Vatikano radijui sakė, kad naujuoju dokumentu siekta „atmesti klaidingas ir vienpusiškas Vatikano II Susirinkimo mokymo interpretacijas“. Pasak jo, sąvoka „*subsistit in*“ Susirinkimas siekė pabrėžti, jog Bažnyčia yra „vienintelė ir nemultiplikuojama“.

Motu proprio palengvino 1962 m. Mišiolio vartoseną

(KAP, KAI) Liepos 7 d. paskelbtas popiežiaus Benedikto XVI apaštališkasis laiškas *motu proprio* forma „*Summorum pontificum*“. Šiuo dokumentu aptariama Romos liturgijos iki 1970 m. reformos taikymas. Drauge su šiuo dokumentu paskelbtas aiškinamasis popiežiaus laiškas pasaulio vyskupams. Pasak *motu proprio*, Romos liturgija turės dvi formas: įprastinę (ordinarinę) ir ypatingąją (ekstraordinarinę). Įprastinė liturgijos forma yra popiežiaus Pauliaus VI įvykdytos liturginės reformos padarinys. Liturgija ypatingąją (ekstraordinarinę) forma švenčiama pagal popiežiaus Jono XXIII 1962 m. patvirtintą Mišiolą. 1962 m. apeigyno liturgija švenčiama lotynų kalba, bet Mišių skai-

tiniai gali būti skaitomi tautinėmis kalbomis. *Motu proprio* leidžia taikyti ankstesnę liturgiją visiems to norintiems, tačiau neprimeta ypatingosios liturgijos formos tiems, kuriems tinka ordinarinė forma. Abi liturgijos formos turi kalendorinių skirtumų minint kai kuriuos šventuosius, taip pat naudojamosi skirtingais lekcionarais. *Motu proprio* numatoma galimybė pagal ankstesnę apeigyną švęsti Krikšto ir Santuokos sakramentus. Tokia pat galimybė galioja laidotuvėms ir gedulinėms Mišioms.

Vatikano spaudos centro ir Vatikano radijo direktoriaus kun. Federico Lombardi SJ komentuodamas Benedikto XVI *motu proprio* sakė, kad šis dokumentas „nereikia jokios revoliucijos nei žingsnio atgal“. Pasak jo, popiežius tiesiog rūpinasi tais tikinčiaisiais, kurie nori dalyvauti Mišiose pagal tridentiškas apeigas. Pasak kun. F. Lombardi, tiems, kurie neketina keisti savo liturginės praktikos, popiežiaus laiškas reiškia paraginimą švęsti liturgiją „kruopščiai ir pagarbiai“. Jis taip pat sakė: „Kaip senosios liturginės knygos nebuvo uždraustos ar laikomos kenksmingomis, – panašiai niekam nevalia negatyviai vertinti atnaujintos liturgijos.“ Vokietijos vyskupų konferencijos pirmininkas kardinolas Karlas Lehmannas, komentuodamas popiežiaus laišką, pavadino jį „pozityviu žingsniu“. Jis pareiškė nuomonę, kad popiežiaus dokumentas nesukels didelių pokyčių katalikų parapijose. Austrijos vyskupų konferencija įvertino popiežiaus dokumentą specialiu pareiškimu „Dėl bendrystės tiesoje ir meilėje“. Pasak Austrijos vyskupų, Benedikto XVI *motu proprio* padės įveikti susiskaldymą Bažnyčioje.

Prieš paskelbdamas *motu proprio* Benediktas XVI jį pristatė tų šalių vyskupams, kur kildavo daugiausia problemų dėl senosios apeigų formos (tai daugiausia prancūzų ir anglų kalbų šalys). Tose šalyse vyskupai nenoriai teikdavo leidimą švęsti Mišias pagal 1962 m. ritą.

Popiežius paskelbė Pauliaus metus

(KAP, KAI) Birželio 28 d. šv. Pauliaus bazilikoje Mišparų homilijoje Benediktas XVI paskelbė tautų apaštalo šv. Pauliaus atminimo metus jo gimimo 2000 m. proga. Šie jubiliejiniai metai tęsis nuo 2008 m. birželio 28-osios iki 2009 m. birželio 29-osios. Pasak popiežiaus, Paulius iš Tarso savo Naujojo Testamento mokyme paliko „paveldą žmonijai“. Benediktas XVI ragino krikščionis be baimės tarnauti Kristui. Pasak popiežiaus, apaštalas Paulius vargu ar turėjo kalbėtojo talentą – jo skelbimo sėkmė kilo iš sąlyginio atsidavimo Kristui. Vakarinės liturgijos bazilikoje metu popiežius sakė, jog Pauliaus metai turi padėti ugdyti visų krikščionių vienybę. Pasak jo, apaštalas Paulius atidavė gyvybę dėl Bažnyčios vienybės dovanos. Benediktas XVI sakė, kad jubiliejaus šventimo centras bus Roma ir ypač popiežiškoji Šv. Pauliaus bazilika su šventojo kapu. Jis minėjo neseniai archeologų rastą sarkofagą, kuriame, pasak vyrų, jaučiantis ekspertų nuomonės ir tradicijos, yra apaštalo relikvijos. Jubiliejiniais Pauliaus metams popiežius paskelbė įvairių liturginių, ekumeninių ir kultūrinių renginių. Šventasis Tėvas ypač širdingai sveikino į šventųjų Petro ir Pauliaus iškilmę tradiciškai atvykusią Konstantinopolio patriarchato delegaciją.

Birželio 29 d. Šv. Petro bazilikoje Benediktas XVI „šventųjų Petro ir Pauliaus vardu“ ragino atnaujinti išipareigojimą siekti Kristaus norėtos Bažnyčios vienybės. Savo pamoksle Benediktas XVI sakė, jog nederą Jėzaus Kristaus lyginti su kitais iškiliais dvasiniais veikėjais, tokiais kaip Buda, Konfucijus arba Sokratas. Pasak popiežiaus, tokie lyginimai numenkina Jėzaus iš Nazareto unikalumą. Popiežius pabrėžė, kad krikščionys žvelgia į Jėzų ne kaip į pranašą, bet pagal Petro išpažinimą, kaip į Dievo Sūnų. Benediktas XVI taip pat įteikė 46 pernai paskirtiems arkivyskupams metropolitams palijus.

Popiežiaus laiškas Kinijos katalikams

(KAP, KAI) Birželio 30 d. Benediktas XVI paskelbė laišką Kinijos katalikams gegužės 27-osios data. Vatikano Spaudos centro pranešime sakoma, kad popiežiaus laiškas nėra politinio pobūdžio, jame sutelkiamas dėmesys į religinius klausimus. Vatikano atstovas žiniasklaidai kun. Federico Lombardi SJ pabrėžė „originalų laiško stilių“ ir palygino jį su Naujojo Testamento laiškais, kuriais siekta stiprinti krikščioniškąsias bendruomenes. Pasak jo, popiežiaus laiške neprovokuojama konfrontacija, nors „dalykišku ir pagarbiu tonu“ įvardijamos įtampos sritys ir Bažnyčios varžymai.

Benedikto XVI laiškas susideda iš dviejų dalių. Pirmojoje dalyje Šventasis Tėvas aptaria Bažnyčios padėtį daugiausia pasaulyje gyventojų turinčioje valstybėje. Benediktas XVI rašo apie vis didesnę domėjimąsi dvasiniais bei religiniais klausimais, tačiau taip pat apie Kinijos visuomenėje didėjantį materializmą ir hedonizmą. Ypatinga aplinkybė yra tai, kad nuo 1951 m. tarp Kinijos Liaudies Respublikos ir Šventojo Sosto nėra oficialių tarpvalstybinių santykių. Popiežius laiške išreiškė viltį, kad toje srityje bus pradėtas dialogas, net jei tai pareikalaus laiko. Jis taip pat primena, jog Bažnyčia nesiekia jokių privilegijų ir nesitapatina su jokia valstybine sistema. Benediktas XVI rašo, kad problemų negalima išspręsti konfliktuojant su civiline valdžia, tačiau drauge nepriimtinas toks nuolaidžiavimas valdžios atžvilgiu, kai valdžia neteisėtai kišasi į tikėjimo ir bažnytinės disciplinos klausimus. Dokumente patvirtinamas Apaštalo Sosto atvirumas dialogui su civiline valdžia. Popiežius pabrėžia, kad Kinijos katalikų vyskupijų ir bažnytinių provincijų struktūra plėtotina atžvelgiant į pastarųjų dešimtmečių pokyčius. Popiežius ragina kinų katalikus išlaikyti Bažnyčios vienybę, pabrėždamas Romos popiežiaus teisę skirti vietas vyskupus ir Bažnyčios nepriklausomybę nuo valdžios institucijų. Benediktas XVI akcentuoja, kad įtampos ir susiskaldymas tarp Kinijos katalikų nulemtas ne teologinių nuomonių skirtybės, bet Bažnyčios atžvilgiu išorinių valdžios veiksnių. Laiške raginama spręsti bažnytinės situacijos neapibrėžtumą. Pirmą, valdžia turi pripažinti slaptą išventintus vadinamosios pagrindžio Bažnyčios vyskupas. Be Vatikano leidimo išventinti vyskupai turi siekti susitaikinimo su popiežiumi – jų šventimai galioja, tačiau jie neturi Apaštalo Sosto mandato ir nesilaiko vienybės su juo. Popiežius pabrėžia jų teikiamų sakramentų galiojimą, nepaisant to, kad jie netinkamai priėmė šventimus. Popiežiaus laiške pabrėžiama, jog dabartinė Kinijos katalikų vyskupų kolegija nėra tolygi pagal bažnytinę teisę sudarytai vyskupų konferencijai. Savo laiško 18 punkte popiežius atšaukia 1988 m. Tautų evangelizacijos kongregacijos prefekto kardinolo Jozefo Tomko parengtą konfidencialų dokumentą, kuriame buvo draudžiama koncelebruoti su vyskupais, išventintais be popiežiaus sutikimo, taip pat dalyvauti Mišiose, švenčiamose tokių vyskupų išventintų kunigų. Benedikto laiške taip pat nustatoma visoje Bažnyčioje galiojanti Maldos už Kiniją diena, gegužės 24 -oji – tą pačią dieną netoli Šanchajaus esančioje Šešan (svarbiausioje Kinijos Marijos šventovėje) švenčiama Marijos Tikinčiųjų Pagalbos šventė.

Manoma, kad Kinijos Liaudies Respublikoje yra nuo 8 iki 12 mln. katalikų, dirba apie 3200 kunigų. 30 seminarijų mokosi 2300 seminaristų. Apaštalo Sostui ištikimos „pagrindžio“ Bažnyčios vyskupai ir tikintieji iki šių dienų patiria represijas bei varžymus. Oficialioji valdžios toleruojama bažnytinė struktūra vadinasi Patriotinė kinų katalikų asociacija (PACC). Skiriamoji linija tarp pagrindžio ir „patriotinės“ Bažnyčios vyskupų tolydžio dyla. Katalikų agentūros *Asia News* duomenimis, 85 proc. vyskupų ir kunigų laikosi vienybės su popiežiumi. Beje, popiežiaus laiške visiškai nevertinama „patriotinės Bažnyčios“ sąvoka. Laiško paskelbimo laikas apžvalgininkų siejamas su 2008 m. olimpinėmis žaidynėmis: Pekino valdžia ypač rūpinasi savo įvaizdžiu.

BAŽNYČIOS ŽINIOS

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
Šventaragio 4
Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios
informacijos centras
Papilio 5, LT-44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ
Nariai: vysk. Jonas Boruta SJ
vysk. Jonas Kauneckas
mons. Artūras Jagelavičius
kun. Leonas Povilas Zaremba SJ
kun. Lionginas Virbalas SJ
kun. Kęstutis Rugevičius
Vyskupijų atstovai:
kun. Arūnas Poniškaitis
kun. Domas Gatautas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

Vita Filipova / Kazlų Rūda
Jūratė Kadusauskaitė / Marijampolė
kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kun. Saulius Stumbra / Klaipėda
Laima Zimkienė / Šiauliai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio 5
LT-44275 Kaunas, Lietuva

TELEFONAI

Redakcija: 323 853
Platinimo tarnyba: 322 776
Faksas: 323 853
El. paštas: lkbic@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Studentų 48a
LT-51367 Kaunas

TIRAŽAS 800 egz.

ISSN 1392-6098

© 2007, „Bažnyčios žinios“